

SLUŽBENE NOVINE

KANTONA SARAJEVO

Godina XXII – Broj 23

Četvrtak, 15. juna 2017. godine
SARAJEVO

ISSN 1512-7052

KANTON SARAJEVO

Skupština Kantona Sarajevo

Na osnovu člana 12. tačka b), člana 18. tačka b) Ustava Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 1/96, 2/96 - Ispravka, 3/96 - Ispravka, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04 i 6/13), člana 59. stav (3) Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 18/03), i člana 24. Okvirnog zakona o srednjem stručnom obrazovanju i obuci u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 63/08), Skupština Kantona Sarajevo, na sjednici održanoj dana 10.05.2017. godine, donijela je

ZAKON

O SREDNJEM OBRAZOVANJU

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(Predmet zakona)

- (1) Ovim zakonom uređuje se srednje obrazovanje svih učenika dorađanih za srednje obrazovanje, obrazovanje odraslih i stručno usavršavanje koje se ostvaruje u ustanovama srednjeg obrazovanja, nakon završene osnovne škole.
- (2) Ovaj zakon posebno uređuje:
  - a) osnivanje, organizaciju i finansiranje škola,
  - b) upravljanje i rukovođenje školom,
  - c) statusna pitanja učenika,
  - d) statusna pitanja nastavnika i drugih radnika u školi,
  - e) stručno usavršavanje, nadzor nad radom škola i radnika i
  - f) druga pitanja koja su u vezi sa radom škole.
- (3) Djelatnost srednjeg obrazovanja je djelatnost od posebnog interesa za Kanton Sarajevo (u daljem tekstu: Kanton).

Član 2.

(Upotreba ženskog ili muškog roda)

Terminološko korištenje ženskog ili muškog roda u ovom zakonu podrazumijeva uključivanje oba roda.

Član 3.

(Ciljevi srednjeg obrazovanja i odgoja)

Ciljevi srednjeg obrazovanja i odgoja su:

- a) obezbjeđivanje prava svakog učenika na srednje obrazovanje pod jednakim uvjetima, u skladu sa njegovim interesovanjem i mogućnostima,
- b) pružanje podrške učenicima srednje škole u izboru odgovarajućeg zanimanja,
- c) stvaranje uvjeta za kvalitetno obrazovanje kako bi se učenicima osiguralo sticanje temeljnih općeobrazovnih i

stručnih kompetencija, osposobilo ih se za život i rad u promjenjivom društveno-kulturnom kontekstu, vodeći računa o zahtjevima tržišta rada, savremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija i naučnih spoznaja i dostignuća,

- d) usklađivanje srednjeg obrazovanja sa zahtjevima i potrebama, odnosno kretanjima na tržištu rada,
- e) razvijanje psihofizičkih sposobnosti učenika,
- f) razvijanje svijesti o nacionalnoj pripadnosti, očuvanje povijesno-kulturne baštine, nacionalnog identiteta te razvijanje osjećaja ljubavi prema Bosni i Hercegovini,
- g) odgajanje i obrazovanje učenika u skladu sa općim, kulturnim i civilizacijskim vrijednostima, osposobljavanje učenika za življenje u multikulturalnom svijetu i poštivanje različitosti te razvijanje tolerancije za aktivno i odgovorno učestvovanje u demokratskom razvoju društva,
- h) obezbjeđivanje uvjeta za razvoj i promociju tradicionalnih zanata,
- i) usklađivanje srednjeg obrazovanja sa srednjim obrazovanjem u zemljama Evropske unije,
- j) sticanje srednjeg obrazovanja koje omogućava vertikalnu i horizontalnu prohodnost u sistemu obrazovno-odgojnog procesa u Bosni i Hercegovini,
- k) razvijanje svijesti o inkluziji i njeno unapređenje,
- l) podsticanje na cjeloživotno učenje,
- m) razvijanje jezično-komunikacijskih kompetencija kod učenika na maternjem jeziku i na stranom jeziku,
- n) razvijanje matematičke pismenosti, kompetencija u nauci i tehnologiji,
- o) razvijanje informatičke pismenosti (informacijska, medijska, tehnološka),
- p) razvijanje i unapređenje socijalne i građanske kompetencije,
- r) razvijanje samoinicijative i poduzetničke kompetencije i
- s) razvoj ostalih ključnih kompetencija neophodnih za daljnje obrazovanje.

Član 4.

(Sticanje stručne spreme)

- (1) Srednja stručna sprema stiče se uspješnim okončanjem srednjeg obrazovanja u trogodišnjem ili četverogodišnjem trajanju u srednjoj školi koja može biti organizirana kao samostalna ustanova ili kao školski, odnosno srednjoškolski centar.

- (2) Srednja stručna sprema stiče se u srednjoj školi, javnoj ili privatnoj ustanovi koja je registrirana kao:
- gimnazija,
  - srednja škola za stručno obrazovanje i obuku i to:
    - srednja umjetnička škola,
    - srednja tehnička škola i
    - srednja stručna škola
  - srednja vjerska škola,
  - srednja škola za učenike sa teškoćama u razvoju,
  - srednjoškolski centar sastavljen od dvije ili više vrsta škola iz tač. a), b), c) i d) ovog stava i
  - školski centar sastavljen od različitih nivoa obrazovanja u svojstvu jednog pravnog lica, u skladu sa potrebama lokalne zajednice.

Član 5.

(Zabrana diskriminacije i političkog djelovanja)

- Djelatnost srednjeg obrazovanja usmjerena je ka punom razvoju ljudske ličnosti, poštivanju ljudskih prava, građanskih i drugih demokratskih, profesionalnih, zakonskih i drugih načela.
- U srednjim školama zabranjena je svaka vrsta diskriminacije zasnovane na spolu, rasi, seksualnoj orijentaciji, fizičkom ili drugom nedostatku, bračnom stanju, boji kože, jeziku, religiji ili vjerovanju, uvjetima upošljavanja, napredovanju, političkim ili drugim uvjerenjima, nacionalnom, etničkom ili socijalnom porijeklu, vezi s nekom nacionalnom zajednicom, imovini, rođenju ili na nekom drugom statusu.
- Zabranjena je diskriminacija zasnovana na upotrebi službenih jezika Bosne i Hercegovine u usmenom i pisanom izražavanju učenika, u skladu sa članom 9. ovog zakona.
- U srednjim školama zabranjeno je fizičko kažnjavanje, omalovažavanje i vrijeđanje ličnosti učenika i radnika.
- U školi se može uvesti video-nadzor, s ciljem zaštite sigurnosti učenika, u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka BiH.
- U srednjim školama zabranjeno je političko organiziranje i djelovanje pojedinaca i političkih partija.
- Organiziranje i realiziranje izbornog procesa dozvoljeno je u prostorijama škole samo u vrijeme kada se u školi ne realizira nastava.

Član 6.

(Troškovi srednjeg obrazovanja)

- Redovno obrazovanje učenika u srednjim školama, kao javnim ustanovama, je besplatno.
- Učenici strani državljanima, koji nemaju prebivalište na teritoriji Kantona, obavezni su sufinansirati troškove obrazovanja u srednjim školama kao javnim ustanovama u skladu sa odlukom Vlade Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Vlada).
- Učenici koji se vanredno školuju i obrazuju u srednjim školama kao javnim ustanovama u skladu sa čl. 58. i 60. ovog zakona snose troškove školovanja i obrazovanja.
- Naknadu za troškove školovanja i obrazovanja iz stava (3) ovog člana uplaćuju vanredni učenici u skladu sa Pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 33/16) i ista je javni prihod Budžeta Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Budžeta).
- Visinu naknade za troškove vanrednog školovanja i obrazovanja u srednjim školama kao javnim ustanovama utvrđuje Vlada na prijedlog Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 7.

(Trajanje srednjeg obrazovanja)

- Školovanje redovnih učenika u srednjoj školi traje tri ili četiri godine, nakon čega se stiče srednja stručna sprema III (trećeg) ili IV (četvrtog) stepena.
- U srednjoj školi, osim realiziranja programa općegobrazovnog i odgovarajućeg stručnog dijela, mogu se realizirati i programi

obrazovanja odraslih i stručnog usavršavanja, kao i programi prekvalifikacije i programi permanentnog obrazovanja - cjeloživotno učenje.

- U srednjoj školi mogu se realizirati i odgovarajući programi stručnog obrazovanja I (prvog) i II (drugog) stepena stručne sprema, kao i stručno osposobljavanje i obuka za odrasle putem kurseva.
- Sticanjem obrazovanja iz stava (3) ovog člana ne stiče se srednja stručna sprema.
- Program obrazovanja odraslih i stručnog usavršavanja, programe permanentnog obrazovanja i programe iz stava (3) ovog člana donosi škola u saradnji sa zainteresiranim subjektima infrastrukture, uz saglasnost ministra za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: ministar)
- Troškove realiziranja programa iz st. (2) i (3) ovog člana u srednjim školama kao javnim ustanovama snose vanredni učenici ovog vida obrazovanja, a visinu troškova utvrđuje Vlada na prijedlog Ministarstva.
- Naknadu iz stava (6) ovog člana vanredni učenici uplaćuju u skladu sa Pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije BiH i ista je javni prihod Budžeta Kantona Sarajevo.

Član 8.

(Koordinacija sa tržištem rada)

- Ministarstvo će potrebe osnivanja i organiziranja ustanova za srednje obrazovanje usklađivati sa zahtjevima i potrebama tržišta rada.
- Da bi se obezbijedile veze između srednjeg stručnog obrazovanja, obuke i tržišta rada, na nivou Kantona formira se tripartitno savjetodavno vijeće koje čine predstavnici poslodavaca, sindikata i Vlade.
- Bliže uvjete za formiranje, nadležnosti i način rada vijeća iz stava (2) ovog člana posebnim aktom propisuje ministar.
- Ministarstvo koordinira zajedničke sastanke predstavnika tripartitnog vijeća koje se sastaje redovno, a najmanje dvaput godišnje.

Član 9.

(Upotreba jezika i pisma u nastavi)

- Nastava u školi se izvodi na zvaničnim jezicima konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine, koji se imenuju jednim od tri naziva: bosanski jezik, hrvatski jezik i srpski jezik.
- U nastavi se koriste oba zvanična pisma Bosne i Hercegovine (latinica i ćirilica), a u zavisnosti od potreba učenika, i znakovno pismo.
- Nastava ili dio nastave u srednjim školama može se izvoditi i na stranom jeziku, uz saglasnost ministra.

Član 10.

(Izborni predmeti)

- Škola će unapređivati i štititi vjerske slobode, toleranciju i kulturu dijaloga.
- Imajući na umu različitost ubjedenja/vjeronauka u Bosni i Hercegovini, učenici će pohađati časove vjeronauke samo ako su u skladu s njihovim ubjedenjem ili ubjedenjima njihovih roditelja.
- Škola ne može preduzimati bilo kakve mjere i aktivnosti kojima bi se ograničavala sloboda izražavanja sopstvenih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja.
- Učenici koji ne žele pohađati vjeronauku neće ni na koji način biti dovedeni u nepovoljan položaj u odnosu na druge učenike.

Član 11.

(Obrazovanje u inostranstvu)

- Državljanima Bosne i Hercegovine koji su dio srednjeg obrazovanja stekli u inostranstvu, te strani državljanima, apatridi ili lica bez državljanstva, mogu se obrazovati u srednjoj školi uz obavezu provodenja nostrifikacije i ekvivalencije svjedodžbi na osnovu kojih se upisuju, u skladu sa zakonom.

- (2) Ako se prilikom ekvivalencije svjedodžbi utvrdi da program u inostranstvu ne odgovara nastavnim planovima i programima škole u kojoj učenik namjerava nastaviti školovanje, utvrđuje se obaveza polaganja razlike predmeta, koju utvrđuje nastavničko vijeće škole u kojoj učenik nastavlja obrazovanje.
- (3) Državljeni Bosne i Hercegovine koji su osnovno obrazovanje stekli u inostranstvu, te strani državljani, apatridi ili lica bez državljanstva, mogu se obrazovati u srednjoj školi uz obavezu provođenja nostrificiranja svjedodžbi na osnovu kojih se upisuju, u skladu sa zakonom.
- (4) Nostrifikaciju i ekvivalenciju vrši Ministarstvo u skladu sa posebnom odlukom koju donosi ministar.

Član 12.

(Pravo na obrazovanje stranih državljana i drugih lica)

Strani državljani, lica bez državljanstva i lica kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini imaju pravo na sticanje obrazovanja u skladu sa ovim zakonom i važećim propisima, u skladu sa konvencijama i sporazumima koje je Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim zemljama ili međunarodnim organizacijama, onda kada se može osnovano zaključiti da će takva lica u Bosni i Hercegovini boraviti duže od tri mjeseca.

Član 13.

(Obrazovanje nacionalnih manjina)

- (1) Državljanima Bosne i Hercegovine koji se smatraju pripadnicima nacionalne manjine, prema definiciji iz Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 56/08) u srednjoj školi u koju su upisani bit će osigurana nastava iz njihovog maternjeg jezika na tom jeziku.
- (2) Lice na koje se primjenjuje stav (1) ovog člana koje želi pohađati nastavu iz svog maternjeg jezika na tom jeziku, pri upisu će obavijestiti školu da je pripadnik manjine, i škola će to prihvatiti kao činjenicu bez daljnjih provjera ili dokaza.
- (3) Nastava maternjeg jezika iz stava (2) ovog člana može se odvijati u razredu, zasebnom razredu, grupi ili pojedinačno, ukoliko se za tu nastavu prijavi najmanje deset učenika iz svih odjeljenja jednog razreda. Nastava može biti organizirana u matičnoj školi, a ako to nije moguće nastava se organizira za više škola ili za nivo Kantona na za to odgovarajućem mjestu.
- (4) Lice zaduženo za nastavu iz stava (2) ovog člana, ukoliko nema profil i stručnu spremu za nastavnika tog jezika, mora imati najmanje VI stepen stručne spreme ili završen prvi ciklus Bolonjskog visokoobrazovanog procesa i odgovarajuće znanje tog jezika, kojim se osigurava da ga može predavati uz odgovarajući standard.
- (5) Ministarstvo donosi nastavni plan i program za nastavu iz maternjeg jezika pripadnika nacionalnih manjina uz konsultaciju sa Vijećem nacionalnih manjina Kantona Sarajevo i osigurava nastavni materijal za takvo obrazovanje. Nastavni materijal odgovara potrebama manjine i uključuje sadržaje iz književnosti, historije, geografije i kulture te manjine.

II - OSNIVANJE, RAD I PRESTANAK RADA SREDNJE ŠKOLE

Član 14.

(Osnivanje i obavljanje djelatnosti)

Srednje škole osnivaju se u skladu sa dugoročnim programom razvoja i koncepcijom srednjeg obrazovanja i odgoja, koji donosi Kanton, i obavljaju djelatnost u skladu sa zakonom, provedbenim aktima i pedagoškim standardima i normativima, nastavnim planovima i programima.

Član 15.

(Oblici svojine kod osnivanja srednje škole)

- (1) Srednja škola može biti osnovana u svim oblicima svojine predviđenim ovim zakonom.
- (2) Srednja škola može biti osnovana kao javna ustanova ili ustanova.
- (3) Javne ustanove i ustanove osnivaju se pod jednakim uvjetima.

III - POSTUPAK OSNIVANJA, STATUSNE PROMJENE, TRANSFORMACIJA, REORGANIZACIJA I UKIDANJE SREDNJIH ŠKOLA

Član 16.

(Osnivač srednje škole)

- (1) Srednja škola kao javna ustanova osniva se u skladu sa odredbama ovog zakona i Zakona o ustanovama ("Službeni list RBiH", br. 6/92, 8/93 i 13/94).
- (2) Srednja škola kao ustanova osniva se u skladu sa odredbama ovog zakona i Zakona o ustanovama, a istu može osnovati domaće i strano pravno i fizičko lice u svim oblicima svojine (u daljem tekstu: osnivač) uz odobrenje ministarstva i uz prethodnu saglasnost Vlade i Skupštine Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Skupština).
- (3) Ako srednju školu osniva više pravnih, odnosno fizičkih lica, međusobne odnose regulišu ugovorom.
- (4) Osnivač srednje škole ne može biti fizičko ili pravno lice pravosnažno osuđivano za krivično djelo na kaznu zatvora u trajanju od tri mjeseca i duže.

Član 17.

(Podnošenje zahtjeva za osnivanje i dostavljanje garancije)

- (1) Osnivač srednje škole Ministarstvu podnosi zahtjev za osnivanje srednje škole, odnosno srednje škole/odjeljenja iz člana 31. ovog zakona, uz koji obavezno prilaže elaborat o opravdanosti osnivanja i nacrt pravila škole.
- (2) Zahtjev iz stava (1) ovog člana Ministarstvo sa odgovarajućim mišljenjem o postojanju društveno-ekonomske opravdanosti za osnivanje srednje škole dostavlja na razmatranje Vladi koja donosi odluku o postojanju društveno-ekonomske opravdanosti za osnivanjem škole.
- (3) Ukoliko Vlada razmatrajući zahtjev iz stava (2) ovog člana donese odluku da ne postoji društveno-ekonomska opravdanost za osnivanjem škole, odnosno odjeljenja, daljnji postupak po podnesenom zahtjevu se ne provodi.
- (4) Odluka Vlade iz stava (3) ovog člana je konačna.
- (5) U postupku razmatranja zahtjeva za utvrđivanje društveno-ekonomske opravdanosti osnivanja srednje škole Vlada je obavezna poštivati Strategiju razvoja obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo i uvažavati načela razvoja mreže srednjih škola.
- (6) Odluku o mreži srednjih škola iz stava (5) ovog člana, na prijedlog ministra, donosi Vlada.
- (7) Ukoliko Vlada donese odluku da postoji društveno-ekonomska opravdanost za osnivanjem nove srednje škole, odnosno odjeljenja, Ministarstvo odluku Vlade dostavlja podnositelju zahtjeva koji je, prije nastavka postupka u skladu sa ovim zakonom, dužan Ministarstvu dostaviti dokaz o uplati novčanih sredstava u iznosu utvrđenom odlukom Vlade na tekući račun Kantona, a za potrebe izmirenja troškova postupka od faze podnošenja zahtjeva do okončanja postupka po zahtjevu, kao i garanciju za osnivanje u pogledu unaprijed obezbijedenih i planiranih finansijskih sredstava za osiguranje uvjeta za početak rada i daljnji rad srednje škole, odnosno odjeljenja.
- (8) Garanciju iz stava (7) ovog člana podnosilac zahtjeva dostavlja za period od najmanje pet godina.
- (9) Garancija iz stava (7) ovog člana može se dati kao bankovna garancija i/ili kao hipoteka na nekretnini u vlasništvu podnositelja zahtjeva u korist Ministarstva.

- (10) Iznos garancije iz stava (7) ovog člana utvrđuje se tako što se u elaboratu o osnivanju srednje škole, odnosno odjeljenja pomnože naznačena cijena školarine, broj učenika i broj godina školovanja.
- (11) Ministarstvo obavlja podnosioca zahtjeva o urednosti i usklađenosti podnesenog zahtjeva sa zakonom i određuje rok za otklanjanje eventualno utvrđenih nedostataka.
- (12) Rok za otklanjanje utvrđenih nedostataka u podnesenom zahtjevu ne može biti duži od 30 dana.
- (13) Smatra se da je podnositelj zahtjeva odustao od zahtjeva ukoliko u roku od 30 dana od dana dostavljanja obavijesti iz stava (12) ovog člana ne otkloni utvrđene nedostatke.

Član 18.

(Sadržaj elaborata srednje škole)

Elaborat o opravdanosti osnivanja srednje škole obavezno sadrži: podatke o osnivaču, odnosno podnosiocu zahtjeva, dokaz o ispunjenosti zakonskih uvjeta u odnosu na podnosioca zahtjeva, sjedište i naziv osnivača, ciljeve osnivanja, obrazloženje postojanja društvene potrebe za osnivanjem koja se dokazuje prezentiranjem zvaničnih podataka nadležnih institucija koje vode evidenciju o nezaposlenim licima u Kantonu i Federaciji Bosne i Hercegovine, dužinu trajanja obrazovanja, nastavni plan i program sa naznakom broja nastavnog osoblja koje će realizirati nastavni proces po godinama školovanja i njihovim nastavnim opterećenjem, profil i stepen stručne spreme koji se stiče po završetku obrazovanja, pojašnjenje kompatibilnosti nastavnog plana i programa sa nastavnim planom i programom drugih relevantnih srednjih škola u Bosni i Hercegovini, objašnjenje primjerenosti ishoda učenja koji se stiču nakon okončanja školovanja s aspekta potreba tržišta rada, obrazloženje načina ispunjenja općih i posebnih uvjeta za realizaciju nastavnog procesa u skladu sa pedagoškim standardima i normativima, kao i izvore osiguranja finansijskih sredstava koja su potrebna za ispunjenje tih uvjeta, godišnju cijenu školarine i način obezbjeđenja finansijskih sredstava za rad škole.

Član 19.

(Ekspertna komisija)

- (1) Nakon donošenja odluke Vlade i dostavljanja urednog zahtjeva iz člana 17. ovog zakona, Ministarstvo donosi poseban akt kojim obrazuje ekspertnu komisiju radi razmatranja zahtjeva i elaborata te davanja stručnog mišljenja o društvenoj opravdanosti osnivanja srednje škole.
- (2) Akt o obrazovanju ekspertne komisije iz stava (1) ovog člana obavezno sadrži opis poslova i zadataka, način rada, rok za izvršenje povjerenih poslova i zadataka te visinu naknade za rad članovima komisije.
- (3) Ekspertnu komisiju iz stava (1) ovog člana, koja broji najmanje pet članova, obrazuje Ministarstvo iz reda istaknutih naučnih radnika i stručnjaka za odgovarajuće vrste škola, predstavnika osnivača srednje škole u osnivanju i predstavnika Ministarstva. Član ekspertne komisije koji je predstavnik podnosioca zahtjeva nema pravo glasa u postupku odlučivanja o podnesenom zahtjevu.
- (4) Članovi ekspertne komisije ne smiju biti u odnosu sukoba interesa sa podnosiocem zahtjeva o čemu su dužni dati pisanu izjavu na konstituirajućem sastanku komisije.
- (5) Ekspertna komisija izvještaj o svom radu sa ekspertnim mišljenjem dostavlja ministru.

Član 20.

(Prijedlog odluke Vlade o elaboratu)

- (1) Ministarstvo će dostavljeni izvještaj ekspertne komisije sa elaboratom, uz odgovarajući prijedlog odluke dostaviti na razmatranje i odlučivanje Vladi.
- (2) Ukoliko Vlada donese odluku kojom usvaja prijedlog Ministarstva za davanje saglasnosti za osnivanje srednje škole i prihvata izvještaj ekspertne komisije, izvještaj ekspertne

komisije sa elaboratom, prijedlogom Ministarstva i odlukom Vlade prosljeđuje se Skupštini na razmatranje i odlučivanje.

- (3) Odluku iz stava (2) ovog člana Vlada može donijeti samo ukoliko Ministarstvo utvrdi prijedlog da se osnuje srednja škola, odnosno odjeljenje.
- (4) Ukoliko Ministarstvo Vladi predloži da se ne da saglasnost na osnivanje srednje škole, odnosno odjeljenja, Vlada donosi odluku kojom se ne daje saglasnost za osnivanjem nove srednje škole, odnosno odjeljenja.
- (5) Odluka Vlade iz stava (4) ovog člana je konačna i dostavlja se putem Ministarstva podnositelju zahtjeva i daljnji postupak se ne provodi.

Član 21.

(Odluka Skupštine)

- (1) Odluka Skupštine o zahtjevu osnivača, mora biti donesena najkasnije u roku od četiri mjeseca od dana podnošenja Ministarstvu urednog zahtjeva u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Odluka Skupštine iz stava (1) ovog člana konačna je i putem Ministarstva dostavlja se osnivaču.
- (3) Nakon što Skupština donese odluku kojom se daje saglasnost na osnivanje srednje škole, Ministarstvo odluku Skupštine sa zahtjevom dostavlja Vladi odnosno osnivaču radi nastavka procedure osnivanja škole.
- (4) Isti osnivač ili suosnivač može podnijeti ponovo zahtjev iz člana 17. ovog zakona nakon isteka roka od najmanje pet godina od donošenja odluke Skupštine iz stava (2) ovog člana, ukoliko je ona bila negativna, odnosno nakon donošenja odluke Vlade iz člana 17. stav (3) i člana 20. stav (4) ovog zakona.

Član 22.

(Osnivački akt)

- (1) Prije osnivanja škole, srednjoškolskog, odnosno školskog centra (u daljem tekstu škola), osnivač imenuje komisiju koja obavlja pripremne radnje za osnivanje škole.
- (2) Komisija iz stava (1) ovog člana utvrđuje prijedlog akta o osnivanju (osnivački akt).
- (3) Osnivačkim aktom obavezno se utvrđuju:
  - a) naziv/ ime i sjedište osnivača,
  - b) naziv i sjedište škole,
  - c) vrsta ili vrste škola u školi koja se osniva,
  - d) nastavni planovi i programi koji će se realizirati u školi,
  - e) način izbora prvih nastavnika i drugog osoblja u skladu sa pedagoškim standardima i normativima,
  - f) prijedlog pravila škole,
  - g) izbor lica koja će biti privremeni članovi školskog odbora,
  - h) lice koje će do imenovanja direktora predstavljati i zastupati školu, v. d. direktora, i njegova ovlaštenja i odgovornosti,
  - i) rok za imenovanje školskog odbora i direktora,
  - j) podaci o prostoru i opremi, te način njihovog osiguranja,
  - k) ograničenja u pogledu sticanja, opterećivanja i otuđivanja nekretnina i druge imovine škole,
  - l) vremenski plan ustanovljenja škole,
  - m) međusobna prava i obaveze osnivača i škole i
  - n) druga pitanja značajna za rad škole.
- (4) Komisija iz stava (1) ovog člana prati proces ispunjavanja ostalih uvjeta neophodnih za početak rada i dalji rad škole koja se osniva te dostavlja osnivaču i Ministarstvu izvještaj o ispunjenosti uvjeta potrebnih za početak rada i dalji rad škole koja se osniva.
- (5) Akt o imenovanju komisije iz stava (1) ovog člana sadrži i rok za podnošenje izvještaja komisije o ispunjavanju uvjeta za rad, sa predloženim i obrazloženim kalendarom aktivnosti za donošenje akta o osnivanju srednje škole od strane Skupštine, rok za provjeru uvjeta i datum početka rada škole.
- (6) Ukoliko komisija dostavi izvještaj da su ispunjeni uvjeti neophodni za početak rada i dalji rad škole, Ministarstvo daje mišljenje o izvještaju komisije i, ukoliko je mišljenje

pozitivno, dostavlja ga Vladi, odnosno osnivaču koji donosi akt o osnivanju srednje škole.

Član 23.

(Osiguravanje uvjeta za rad)

- (1) Uvjeti za osnivanje srednje škole su:
  - a) da postoji potreba za kadrovima koji će se u toj školi obrazovati,
  - b) da se te potrebe ne mogu zadovoljiti u postojećim školama,
  - c) da su obezbijedena sredstva za osnivanje i rad škole i da škola može raspolagati tim sredstvima,
  - d) garancija da će biti osigurana sredstva za nastavak školovanja učenika ako dođe do ukidanja škole,
  - e) da je obezbijeđen prostor, oprema, nastavni kadar i nastavna sredstva za rad škole u skladu sa pedagoškim standardima i normativima,
  - f) da ima dvoranu za sport i tjelesni odgoj i najmanje jedno igralište na otvorenom prostoru i
  - g) da postoje posebno obezbijedeni uvjeti za srednje stručne škole u cilju realizacije praktične obuke i rada koji se može odvijati u školskim radionicama za praktičnu obuku i u radnim prostorijama drugih pravnih lica na osnovu ugovora ili sporazuma o saradnji.
- (2) Osnivač srednje škole na području Kantona osigurava sredstva potrebna za osnivanje i rad srednje škole, u skladu s pedagoškim standardima i normativima.
- (3) Pedagoške standarde i normative donosi Vlada.

Član 24.

(Provjera ispunjenosti uvjeta za rad)

- (1) Zahtjev za donošenje rješenja o ispunjenosti uvjeta za rad osnivač podnosi Ministarstvu, nakon ispunjenja uvjeta iz člana 23. ovog zakona.
- (2) Po zahtjevu iz stava (1) ovog člana Ministarstvo obrazuje stručnu komisiju za provjeru ispunjenosti uvjeta za početak rada srednje škole kao ustanove.
- (3) Akt o obrazovanju stručne komisije iz stava (2) ovog člana obavezno sadrži opis poslova i zadataka, način rada, rok za izvršenje povjerenih poslova i zadataka te visinu naknade za rad članovima komisije.
- (4) Stručnu komisiju iz stava (3) ovog člana, koja broji najmanje pet članova, imenuje Ministarstvo iz reda istaknutih naučnih radnika i stručnjaka za odgovarajuće vrste škola, predstavnika podnosioca zahtjeva koji nema pravo glasa pri odlučivanju, te predstavnika Ministarstva.
- (5) Rješenje o ispunjenosti uvjeta za početak rada škole donosi ministar.
- (6) Ako se utvrdi da srednja škola u osnivanju ne ispunjava uvjete navedene u zakonu, pedagoškim standardima i normativima te provedbenim aktima, ministar će rješenjem odrediti primjeren rok za otklanjanje utvrđenih nedostataka i o tome obavijestiti osnivača.
- (7) Smatra se da je osnivač odustao od zahtjeva ukoliko u roku od 30 dana od dana dostavljanja rješenja iz stava (6) ovog člana ne otkloni utvrđene nedostatke.
- (8) Komisija iz člana 22. ovog zakona najkasnije će u roku od 15 dana razmotriti dostavljene dokaze o otklanjanju utvrđenih nedostataka i utvrditi da li su ispunjeni uvjeti za početak rada i dalji rad srednje škole u osnivanju i o tome obavijestiti ministra, koji će na osnovu dostavljenog izvještaja donijeti rješenje u skladu sa zakonom.
- (9) Protiv rješenja ministra iz stava (4) ovog člana nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

Član 25.

(Upis u registre)

- (1) Nakon što stručna komisija iz člana 22. ovog zakona utvrdi da su ispunjeni uvjeti za početak rada i dalji rad, novoosnovana srednja škola na osnovu rješenja ministra o ispunjavanju svih

uvjeta za početak rada i dalji rad, upisuje se u Registar srednjih škola koji vodi Ministarstvo (u daljem tekstu: Registar).

- (2) Na osnovu upisa u Registar iz stava (1) ovog člana, srednja škola upisuje se i u sudski registar i danom upisa stiče svojstvo pravnog lica.
- (3) Propis kojim se preciznije uređuje postupak utvrđivanja ispunjenosti uvjeta, postupak upisa, sadržaj i način vođenja Registra iz stava (1) ovog člana, donosi ministar.

Član 26.

(Početak rada srednje škole)

- (1) Novoosnovana srednja škola može početi sa radom na osnovu rješenja ministra o upisu u Registar.
- (2) Nastava u novoosnovanoj srednjoj školi realizira se u skladu sa članom 39. ovog zakona.
- (3) Novoosnovana srednja škola počinje sa radom na početku školske godine, u skladu sa članom 39. ovog zakona.
- (4) Srednja škola upisana u registre iz člana 25. ovog zakona izdaje svjedodžbe i druge javne isprave u skladu sa ovim zakonom.
- (5) Srednja škola, u skladu sa Zakonom o pečatu Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 3/09 - Prečišćeni tekst i 36/15), ima pečat koji se koristi kao dokaz autentičnosti svakog dokumenta koji škola izdaje.

Član 27.

(Kontrola ispunjenosti uvjeta rada srednje škole)

- (1) Srednja škola prestaje sa radom ako ne ispunjava uvjete i ne izvršava zadatke radi kojih je osnovana, ili ako prestane potreba za njenim radom.
- (2) Ministarstvo vrši provjeru ispunjenosti uvjeta rada škole svake četiri godine, u skladu sa propisom iz člana 25. stav (3) ovog zakona.
- (3) Ako se prilikom kontrole ustanovi da srednja škola ne obavlja djelatnost na način utvrđen zakonom ili ne ispunjava uvjete propisane zakonom, Ministarstvo će utvrditi rok za otklanjanje nepravilnosti koji ne može biti duži od šest mjeseci.
- (4) Dok traje rok za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti iz stava (3) ovog člana i dok ne dobije rješenje kojim se potvrđuje da su utvrđene nepravilnosti otklonjene, srednja škola ne može vršiti prijem i upis učenika niti obavljati druge aktivnosti koje su uvjetovane otklanjanjem utvrđenih nedostataka.
- (5) Ako škola u roku iz stava (3) ovog člana ne otkloni nepravilnosti, Ministarstvo obavezno donosi rješenje o zabrani rada i brisanju srednje škole iz Registra Ministarstva.
- (6) Ministarstvo će rješenjem zabraniti obavljanje djelatnosti srednjoj školi i o tome obavijestiti osnivača, nadležni sud koji vodi sudski registar i nadležnu upravu za inspekcijske poslove.
- (7) Ministar može predložiti osnivaču prestanak rada srednje škole, kao javne ustanove, zbog neispunjavanja uvjeta za rad predviđenih ovim zakonom.
- (8) Srednje škole kao ustanove mogu prestati sa radom na prijedlog osnivača.
- (9) Osnivač donosi odluku o ukidanju srednje škole kao javne ustanove i imenuje lice koje će provesti postupak ukidanja škole.
- (10) Ukoliko srednja škola kao ustanova ne ispunjava uvjete predviđene zakonom, ministar donosi odluku o imenovanju tijela koje će provesti postupak ukidanja te škole.
- (11) Aktom o prestanku rada srednje škole odredit će se prestanak rada srednje škole sa završetkom tekuće školske godine.
- (12) Donošenjem akta iz stava (11) ovog člana, nakon završetka tekuće školske godine, briše se škola iz Registra koji vodi Ministarstvo i sudskog registra.
- (13) Ukidanje i brisanje škole iz Registra Ministarstva objavljuje se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

Član 28.

(Obaveze osnivača kod prestanka rada srednje škole)

- (1) U slučaju prestanka rada srednje škole osnivač je obavezan zatečenim učenicima te škole omogućiti nastavak i završavanje započetog obrazovanja.
- (2) Radnici škole iz stava (1) ovog člana stiču prava u skladu sa članom 123. ovog zakona.

Član 29.

(Statusne promjene)

- (1) Odluke o statusnim promjenama srednje škole kao javne ustanove čiji je osnivač ili suosnivač Kanton donosi Skupština na prijedlog Vlade.
- (2) Odluke o statusnim promjenama srednje škole čiji osnivač nije Kanton donosi osnivač uz prethodnu saglasnost Ministarstva.
- (3) Odluka o statusnoj promjeni srednje škole može se donositi najkasnije tri mjeseca prije početka primjene, a primjenjuje se od početka naredne školske godine.

Član 30.

(Organiziranje rada odjeljenja izvan Kantona)

- (1) Osnivač srednje škole može organizirati obrazovno-odgojni rad po odgovarajućem programu srednje škole i izvan Kantona, ukoliko u tom mjestu nema srednje škole takve vrste, a postoje društvene potrebe za obrazovanjem kadrova za određeno zanimanje.
- (2) Obrazovno-odgojni rad iz stava (1) ovog člana može se organizirati kada ima dovoljan broj učenika za najmanje jedno odjeljenje.
- (3) Za organiziranje obrazovno-odgojnog rada iz stava (1) ovog člana osnivač srednje škole dužan je da prethodno pribavi saglasnost organa društveno-političke zajednice nadležnog za obrazovanje na čijem se području to obrazovanje obavlja.
- (4) Obrazovno-odgojni rad iz stava (1) ovog člana može početi nakon što Ministarstvo posebnim rješenjem utvrdi da su ispunjeni uvjeti za rad u skladu sa ovim zakonom.

Član 31.

(Škola/Odjeljenja drugih država)

- (1) Druga država ili asocijacija država mogu organizirati rad škole/odjeljenja srednjeg obrazovanja i odgoja na teritoriji Kantona u skladu s ovim zakonom i radi po nastavnim planovima i programima koje su donijeli organi druge države u skladu sa vlastitim propisima.
- (2) Škola/Odjeljenje iz stava (1) ovog člana upisuje se u poseban registar koji vodi Ministarstvo.
- (3) Škola/Odjeljenje iz stava (1) ovog člana obavezno je organizirati nastavu iz nacionalne grupe predmeta za državljane Bosne i Hercegovine.
- (4) Državljeni Bosne i Hercegovine koji pohađaju školu/odjeljenja iz stava (1) ovog člana obavezni su pohađati nastavu iz nacionalne grupe predmeta po važećem nastavnom planu i programu u Kantonu.
- (5) Prethodnu saglasnost na nastavne planove i programe iz stava (1) ovog člana daje ministar.
- (6) Škola/Odjeljenje iz stava (1) ovog člana mogu početi s radom tek kada ministar posebnim rješenjem utvrdi da su ispunjeni uvjeti propisani ovim zakonom.

Član 32.

(Obrazovno-odgojni programi drugih država)

- (1) U srednjim školama koje ispunjavaju uvjete predviđene relevantnim propisima mogu se realizirati nastavni planovi i programi drugih država, asocijacija država ili međunarodni programi, isključivo uz saglasnost Ministarstva.
- (2) Diploma o završenoj srednjoj školi stečena po nastavnom planu i programu iz stava (1) ovog člana ekvivalentna je diplomi o završenoj srednjoj školi po nastavnom planu i programu odgovarajuće srednje škole u Kantonu. Diplome koje nisu izdate na jednom od jezika konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini za ostvarivanje pripadajućih prava

obavezno se prevode i ovjeravaju od strane ovlaštenog sudskog tumača.

- (3) Priznavanje dokumenata koji nemaju karakter diplome iz stava (2) ovog člana kao i ostvarivanje pripadajućih prava i druga relevantna pitanja regulirat će se posebnim pravilnikom koji donosi ministar.

Član 33.

(Autonomija i sloboda)

Srednja škola uživa samostalnost u pedagoškom radu te autonomiju u okviru zakonskih i podzakonskih akata, da osmišljava, predlaže i realizira obrazovne sadržaje koji proizilaze iz veze škole sa lokalnim tržištem rada.

Član 34.

(Zajednica srednjih škola)

- (1) Autonomija srednje škole ogleda se i u pravu da se udružuje u jednu ili više zajednica srednjih škola radi međusobne saradnje u ostvarivanju zajedničkih interesa i pružanja pomoći razvoju oblika obrazovnog rada, s tim da svaka srednja škola zadržava svojstvo pravnog lica.
- (2) Zajednicu srednjih škola čine direktor ili od njega ovlašteno lice i najmanje jedan nastavnik iz svake škole članice zajednice kojeg bira nastavničko vijeće.
- (3) Prava, obaveze i međusobni odnosi srednjih škola udruženih u zajednicu srednjih škola utvrđuju se ugovorom.
- (4) Zajednica srednjih škola ima pravila kojima se reguliraju poslovi, zadaci i rad zajednice. Pravila zajednice srednjih škola donosi skupština zajednice uz saglasnost ministra.
- (5) Zajednica srednjih škola konsultuje se u kreiranju svih zakonskih i podzakonskih akata srednjeg obrazovanja.
- (6) Zajednice srednjih škola upisuju se u Registar zajednica srednjih škola koji vodi Ministarstvo.
- (7) Registar se vodi po propisu iz člana 25. ovog zakona.

Član 35.

(Supsidijarna primjena Zakona o ustanovama)

Na osnivanje, rad, statusne promjene, promjenu naziva škole i prestanak rada srednje škole primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama, ukoliko ovim zakonom nije drugačije određeno.

IV - OBRAZOVNO-ODGOJNI RAD SREDNJE ŠKOLE

Član 36.

(Nastavni planovi i programi)

- (1) Obrazovno-odgojni rad u srednjim školama ostvaruje se na osnovu nastavnih planova i programa za gimnazije, srednje škole za stručno obrazovanje i obuku, srednje vjerske škole i srednje škole za učenike s teškoćama u razvoju (u daljem tekstu: nastavni planovi i programi).
- (2) Nastavnim planovima i programima utvrđuju se: ciljevi, zadaci, nastavni sadržaji obaveznih općebrazovnih, stručnih i predmeta praktične nastave i laboratorijskog rada, broj časova po predmetima, oblici i postupci rada, predmeti fakultativne, izborne, kursne nastave, sadržaji i načini organiziranja matuskog, odnosno završnog ispita, dužina trajanja obrazovanja, zanimanje koje učenik stiče nakon završetka srednje škole odnosno obrazovanja, didaktički i drugi uvjeti za realiziranje nastavnog plana i programa.
- (3) Nastavne planove i programe za srednje obrazovanje i osposobljavanje za škole iz člana 4. stav (2) tač. a), b) i d) ovog zakona donosi Ministarstvo.
- (4) Nastavne planove i programe za škole iz člana 4. stav (2) tačka c) ovog zakona odobrava ministar nakon usaglašavanja sa osnivačem.
- (5) Ministar će osigurati da nastavni sadržaji, odnosno tematske jedinice koje su posvećene izučavanju zločina genocida počinjenog u Bosni i Hercegovini u vremenskom periodu od 1992. do 1995. godina i tematske jedinice posvećene opsadi Sarajeva, a koje su utvrđene presudama nadležnih sudova, budu sastavni obavezujući dio nastavnog plana i programa.

Član 37.

(Sadržaji nastavnih planova i programa)

- (1) Nastavni planovi i programi iz člana 36. ovog zakona obavezno sadrže zajedničku jezgru nastavnih planova i programa, kako to propiše Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje.
- (2) Nastavne planove i programe iz st. (1) i (2) člana 36. ovog zakona Ministarstvo objedinjuje i dostavlja svim relevantnim subjektima u Kantonu.
- (3) U nastavnim planovima i programima u srednjoj školi, kao javnoj ustanovi, specifični sadržaji određenog nastavnog predmeta ne mogu se razlikovati više od 10 % u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program iz stava (1) ovog člana.
- (4) U nastavnim planovima i programima u srednjoj školi iz člana 4 stav (2) tačka c) ovog zakona specifični sadržaji određenog nastavnog predmeta ne mogu se razlikovati više od 20 % u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program iz stava (1) ovog člana.
- (5) U nastavnim planovima i programima u srednjoj školi kao ustanovi, specifični sadržaji određenog nastavnog predmeta ne mogu se razlikovati više od 20 % u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program iz stava (1) ovog člana.
- (6) Srednja škola može izvan utvrđenog nastavnog plana uvesti i nove sadržaje u vidu kursne nastave, fakultativne nastave, izborne nastave, novog nastavnog predmeta ili drugog oblika nastave, koji po ukupnom fondu časova sedmično ne može biti veći od 10 % u odnosu na utvrđeni nastavni plan.
- (7) Sadržaje nastavnih planova i programa iz st. (3), (4) i (5) ovog člana utvrđuje školski odbor srednje škole na osnovu prijedloga osnivača, učenika, njihovih roditelja odnosno staratelja, nastavničkog vijeća srednje škole i relevantne infrastrukture, i uz prethodnu saglasnost ministra.
- (8) Sadržaji koji promoviraju jednakopravnost spolova, nacionalnu i rasnu jednakopravnost, sastavni su dio nastavnog programa.

Član 38.

(Specijalni programi)

- (1) U srednjoj školi realiziraju se i specijalni programi namijenjeni nadarenim i talentiranim učenicima, kao i učenicima sa poteškoćama u razvoju, koji su po principu inkluzije uključeni u redovne srednje škole.
- (2) Programe iz stava (1) ovog člana donosi nastavničko vijeće uz konsultacije sa roditeljima učenika.

Član 39.

(Školska godina)

- (1) Školska godina traje od 1. septembra tekuće kalendarske godine do 31. augusta naredne kalendarske godine. Školska godina počinje i završava intoniranjem državne himne i podizanjem zastave države Bosne i Hercegovine.
- (1) Nastavna godina ostvaruje se po polugodištima i traje 37 radnih sedmica, s tim da se programski sadržaji realiziraju u okviru 35 nastavnih sedmica.
- (2) Nastavna godina u završnom razredu srednje škole ostvaruje se u okviru 32 radne sedmice, s tim da se programski sadržaji realiziraju u okviru 30 nastavnih sedmica.
- (3) Razlika u broju radnih i nastavnih sedmica koristi se za realiziranje posebnih programskih sadržaja, drugih oblika odgojno-obrazovnog rada, obilježavanje državnih i vjerskih praznika, kulturnih i sportskih aktivnosti srednje škole, planiranih godišnjim programom rada i kalendarom u odjeljskoj knjizi.
- (4) Za svaku školsku godinu ministar donosi nastavni kalendar kojim se planira školska godina u skladu sa st. (2), (3) i (4) ovog člana. Nastavni kalendar donosi se najkasnije dva mjeseca prije početka školske godine. Svako odstupanje od kalendara na zahtjev škole ili iz drugih opravdanih razloga odobrava ministar.

- (5) Ako srednja škola, u okviru nastavnih dana iz st. (2), (3), i (4) ovog člana ne realizira predviđeni nastavni plan i program, nastavlja sa radom dok isti ne realizira u potpunosti.
- (6) Ukoliko je osnivač škole vjerska zajednica, odnosno crkva, nastavni kalendar za svaku školsku godinu donosi osnivač uz saglasnost Ministarstva.
- (7) Nastavni kalendar donosi se najkasnije dva mjeseca prije početka školske godine.

Član 40.

(Dan nastavnika Kantona)

- (1) Svjetski dan nastavnika - 5. oktobar ustanovljen je kao Dan nastavnika u Kantonu Sarajevo, i planira se školskim kalendarom.
- (2) Dan nastavnika Kantona Sarajevo obilježava se kao radni nenastavni dan uz prigodan program (organizaciju literarnih i likovnih konkursa, sportskih takmičenja, okruglih stolova, humanitarnih akcija i drugih manifestacija) sa ciljem promocije njegovog značaja i uloge nastavnika u odgojno-obrazovnom procesu.

Član 41.

(Nastavni odmor)

- (1) Nastava u prvom polugodištu počinje prvog radnog dana u septembru i završava se u pravilu 31. decembra tekuće kalendarske godine.
- (2) U prvoj sedmici novembra nastupa "online" nastavna sedmica, kad se za to steknu pretpostavke.
- (3) Zimski odmor za učenike traje četiri sedmice i koristi se nakon završetka prvog polugodišta.
- (4) U prvoj sedmici aprila nastupa odmor od pet radnih dana (ponedjeljak - petak) za učenike u okviru kojih se vrše se analize u učenju i vladanja na stručnim aktivima, odjeljskim i nastavničkim vijećima.

Član 42.

(Drugi oblici obrazovno-odgojnog rada)

Izleti, studijske posjete, ekskurzije, kampovanje/ logorovanje, društveno koristan rad i drugi oblici obrazovno-odgojnog rada predviđeni u godišnjem programu rada organiziraju se u okviru nastavnih dana, u skladu sa pravilnikom koji donosi ministar.

Član 43.

(Organiziranje nastave i trajanje nastavnog časa)

- (1) Srednja škola organizira redovnu nastavu u petodnevnoj radnoj sedmici.
- (2) Nastavni čas općeobrazovne, stručno-teorijske i praktične nastave u srednjoj školi traje 45 minuta, a praktične nastave u preduzećima i drugim institucijama 60 minuta.
- (3) U srednjoj školi za učenike s teškoćama u razvoju nastavni čas traje 40 minuta.
- (4) U srednjoj školi nastava ne može početi prije 8,00 sati niti završavati nakon 19,30 sati, osim uz saglasnost ministra.
- (5) Ukupno opterećenje učenika u nastavi ne može iznositi više od sedam časova dnevno, odnosno 35 časova sedmično.

Član 44.

(Prekid nastave)

- (1) Nastava u srednjoj školi se ne može prekidati u toku jednog polugodišta, izuzev u slučaju elementarnih nepogoda, epidemija i drugih naročito opravdanih razloga, uz saglasnost ministra.
- (2) Na prijedlog ministra Vlada može odobriti, zavisno od klimatskih ili drugih uvjeta, pomjeranje početka nastave u prvom i drugom polugodištu i produžetak zimskog odmora, s tim da se u toku školske godine ostvari godišnji fond nastavnih časova predviđen nastavnim planom i programom i da svi programski sadržaji budu realizirani.

Član 45.

(Produžavanje i skraćivanje nastave)

- (1) Ministar može odlučiti, u izuzetno opravdanim okolnostima, da produži ili skрати trajanje časova u pojedinim ili svim srednjim školama.
- (2) Direktor škole može, u izuzetno opravdanim slučajevima, odlučiti da produži ili skрати trajanje časova i obavezan je o tome odmah pismeno obavijestiti Ministarstvo sa obrazloženjem skraćivanja.
- (3) Skraćivanje nastavnog časa iz stava (2) ovog člana ne može biti duže od 15 minuta.

Član 46.

(Realiziranje godišnjeg fonda časova)

- (1) Srednja škola obavezna je da u toku školske godine realizira godišnji fond nastavnih časova predviđen nastavnim planom i programom za svako polugodište.
- (2) Ako se utvrdi da srednja škola nije ostvarila godišnji fond nastavnih časova i realizirala nastavni program u okviru predviđenog broja nastavnih sedmica, produžit će nastavu dok se ne ostvari godišnji fond nastavnih časova i ne realizira nastavni program.
- (3) U srednjoj školi koja ne ostvari predviđeni godišnji fond nastavnih časova i nastavni program ne može se izdati svjedožba učenicima o završenom razredu, odnosno obrazovanju, za tu školsku godinu.

Član 47.

(Godišnji program rada)

- (1) Rad u srednjoj školi u toku školske godine realizira se na osnovu godišnjeg programa rada srednje škole (u daljem tekstu: godišnji program), čiji je sastavni dio Školski razvojni plan.
- (2) Godišnji program sadrži obavezne i druge oblike i raspored obrazovno-odgojnog rada, njegov obim i sadržaj, kao i izvještaj o realiziranju godišnjeg programa za prethodnu školsku godinu.
- (3) Nastavničko vijeće utvrđuje prijedlog godišnjeg programa na osnovu nacrtaja kojeg priprema direktor, a donosi ga školski odbor.
- (4) Godišnji program rada dostavlja se najkasnije do 30. septembra za tekuću školsku godinu u elektronskoj formi osnivaču, odnosno Ministarstvu.
- (5) Pored obaveze iz stava (4) ovog člana škole sa područja Grada Sarajeva (u daljem tekstu: Grad), godišnji program rada dostavljaju Gradskoj upravi i nadležnom organu općine na čijoj se teritoriji škola nalazi, a škole sa područja općina izvan Grada, godišnji program rada dostavljaju nadležnom organu općine na čijoj teritoriji se nalazi škola.
- (6) Godišnji program rada je dostupan članovima školskog odbora i radnicima.
- (7) Obim i sadržaj godišnjeg programa rada i izvještaja o radu propisuje ministar.

Član 48.

(Podnošenje izvještaja)

- (1) Direktor srednje škole podnosi izvještaj o rezultatima u učenju i vladanju učenika na kraju prvog polugodišta u roku od 20 dana od dana završetka I polugodišta, kao i na kraju školske godine Prosvjetno-pedagoškom zavodu.
- (2) Prosvjetno-pedagoški zavod u roku od 30 dana izrađuje izvještaj koji sadrži generalni pregled i analizu podataka iz stava (1) ovog člana i prijedlog mjera školama za poboljšanje uspjeha, koji dostavlja ministru i školama.

Član 49.

(Vannastavne aktivnosti učenika)

- (1) U srednjoj školi organiziraju se vannastavne aktivnosti učenika radi razvijanja njihovih stvaralačkih sposobnosti i sticanja radnih navika i vještina.

- (2) Zadaci i programski sadržaj vannastavnih aktivnosti utvrđuju se godišnjim programom rada, u skladu sa pedagoškim standardima i normativima i pravilima srednje škole, a ostvaruju se putem sekcija, klubova, grupa, učeničkih zadruga, projekata i drugih oblika i unose u raspored časova sačinjen za te oblike nastave.
- (3) Učeničku zadrugu iz stava (2) ovog člana može organizirati najmanje 30 učenika srednje škole, u skladu sa relevantnim propisima iz oblasti iz koje se zadruga osniva.
- (4) Učešće učenika u vannastavnim aktivnostima je dobrovoljno.

Član 50.

(Akcioni planovi za suzbijanje maloljetničke delinkvencije)

- (1) Vlada preko resornih ministarstava u saradnji sa školama, roditeljima, učenicima, organima lokalne samouprave i nevladinim sektorom promovira i provodi akcione planove za suzbijanje maloljetničke delinkvencije s ciljem zajedničkog i organiziranog djelovanja i saradnje u borbi protiv zlostavljanja, zloupotrebe djece i mladih, zloupotrebe droge, alkohola i drugih opijata, maloljetničke delinkvencije, te svih drugih pojava koje ugrožavaju zdravlje i život učenika.
- (2) Realiziranjem planova iz stava (1) ovog člana škola u godišnjim programima rada planira aktivnosti s ciljem promoviranja i razvijanja partnerstva škole, roditelja i lokalne sredine, u svim pitanjima od značaja za ostvarivanje obrazovno-odgojne funkcije škole te interesa i potreba škole.

Član 51.

(Uvođenje novih oblika rada u srednju školu)

- (1) Ministar može odrediti jedno ili više odjeljenja u jednoj ili više srednjih škola, kao eksperimentalno, radi uvođenja novih oblika, sadržaja i metoda rada, a na osnovu elaborata zainteresiranih relevantnih subjekata.
- (2) Eksperimentalnom odjeljenju iz stava (1) ovog člana može se odobriti odstupanje od odredbi ovog zakona u primjeni nastavnog plana i programa, nastavne norme, dnevnog i sedmičnog opterećenja učenika, u načinu ocjenjivanja znanja i formiranja odjeljenja.
- (3) Bliži propis o uvjetima za osnivanje i rad eksperimentalnog odjeljenja iz stava (1) ovog člana donosi ministar.

Član 52.

(Pedagoško-metodička praksa studenata)

- (1) U saradnji sa visokoškolskim ustanovama u srednjim školama obavlja se pedagoško-metodička praksa i polaganje praktičnog dijela ispita, za studente koji se obrazuju na tim ustanovama.
- (2) Ustanove iz stava (1) ovog člana sklapaju ugovore sa srednjim školama kojima reguliraju međusobne odnose.

Član 53.

(Udžbenici i nastavna sredstva)

- U srednjoj školi mogu se koristiti samo školski udžbenici i druga nastavna sredstva čiju je upotrebu odobrio ministar u skladu sa zakonom.

V - OPĆA AKTA SREDNJE ŠKOLE

Član 54.

(Pravila srednje škole)

- (1) Srednja škola ima pravila koja donosi školski odbor uz konsultaciju sa sindikatom i saglasnost ministra.
- (2) Pravilima srednje škole uređuju se i definiraju:
  - a) pitanje djelatnosti škole,
  - b) pohvale, nagrade i odgojno-disciplinske mjere i druga učenička pitanja,
  - c) statusna i druga pitanja nastavnika, stručnih saradnika i ostalih radnika,
  - d) postupak stručnog usavršavanja,
  - e) donošenje općih akata,
  - f) rad organa upravljanja i stručnih organa,
  - g) saradnja škole sa roditeljima,

- h) ograničavanje korištenja prostorija škole za prodaju roba i usluga od strane drugih lica i
- i) druga relevantna pitanja.

Član 55.
(Kućni red)

- (1) Školski odbor na prijedlog nastavničkog vijeća škole, uz konsultacije sa sindikatom ili vijećem radnika donosi Pravilnik o kućnom redu koji obavezno mora biti usklađen sa etičkim kodeksom, a kojeg su se obavezna pridržavati sva lica koja borave u školskom prostoru.
- (2) Kućnim redom obavezno se utvrđuju:
  - a) ponašanje radnika, učenika i drugih lica u unutrašnjem i vanjskom prostoru škole,
  - b) postupanje prema imovini,
  - c) kodeks oblačenja i
  - d) druga pitanja bitna za kućni red škole.
- (3) Etički kodeks iz stava (1) ovog člana donosi ministar, uz konsultaciju sa sindikatom.

Član 56.
(Druga opća akta srednje škole)

- (1) Srednja škola, pored akata iz čl. 54. i 55. ovog zakona ima i druga opća akta kojima se reguliraju pitanja bitna za rad srednje škole, a koja nisu regulirana pravilima.
- (2) Opća akta iz stava (1) ovog člana donose se u skladu sa propisima relevantnim za oblast koju reguliraju.
- (3) Sva opća akta iz stava (1) ovog člana, uključujući i budžet škole su javna i radnici imaju neosporno pravo uvida u iste.

VI - VRSTE SREDNJIH ŠKOLA

Član 57.
(Vrste srednjih škola)

Vrste srednjih škola su:

- a) gimnazija,
- b) srednja škola za stručno obrazovanje i obuku koja se registrira kao:
  - 1) srednja umjetnička škola,
  - 2) srednja tehnička škola i
  - 3) srednja stručna škola.
- c) srednja vjerska škola i
- d) srednja škola za učenike sa teškoćama u razvoju.

Član 58.
(Definicije)

- (1) U gimnaziji se obrazuju redovni učenici, po nastavnom planu i programu za opću gimnaziju, u četverogodišnjem trajanju.
- (2) Nastavnim planom i programom za gimnaziju utvrđuju se izborna područja za koja se učenici mogu opredijeliti u okviru onih područja za koja je gimnazija verificirana.
- (3) U skladu sa uvjetima i interesovanjem učenika svaka gimnazija ima izborna područja koje učenici biraju prilikom upisa u prvi razred. Izborna područja u gimnaziji su:
  - a) društveno,
  - b) administrativno,
  - c) jezičko,
  - d) prirodno,
  - e) matematičko-informatičko,
  - f) sportsko,
  - g) pedagoško-psihološko područje,
  - h) područje informacionih tehnologija,
  - i) opća gimnazija i
  - j) druga područja za koja se ukaže interes i potreba, a za koja postoji utvrđen nastavni plan i program u skladu sa ovim zakonom.
- (4) Srednje stručno obrazovanje i obuka podrazumijeva različite vrste i oblike obrazovanja i odgoja, redovno ili vanredno obrazovanje i obavljanje prakse, a obuhvata i stručnu obuku djece i odraslih.
- (5) Nastavnim planom i programom za srednje škole za stručno obrazovanje i obuku utvrđuju se izborna područja za koja se

učenici mogu opredijeliti u okviru onih područja za koje je škola verificirana. Izborna područja za koja se učenici mogu opredijeliti utvrđuje Ministarstvo za svaku školsku godinu.

- (6) Srednja vjerska škola je obrazovno-odgojna ustanova u kojoj se u četverogodišnjem trajanju obrazuju redovni i vanredni učenici po programu općeobrazovnih predmeta i posebnom programu za stručno obrazovanje vjerskih službenika.
- (7) U srednjoj školi za učenike sa teškoćama u razvoju, redovni i vanredni učenici obrazuju se po prilagođenim nastavnim planovima i programima za odgovarajuće profile I, II i III stepena stručne spreme, a obrazovanje traje jednu, dvije, tri ili četiri godine.
- (8) U ustanovama za edukaciju i rehabilitaciju učenika oštećenog vida, sluha i govora obrazuju se učenici po nastavnim planovima i programima za I, II, III, IV i V stepen stručne spreme.

Član 59.
(Matura/Završni ispit)

- (1) U gimnazijama i srednjim školama za stručno obrazovanje i obuku učenici koji su sa uspjehom okončali završni razred polažu maturu/završni ispit.
- (2) Učenici koji su sa uspjehom okončali četvrti razred pristupaju eksternoj provjeri znanja.
- (3) Pravilnik o polaganju ispita i provjeri iz st. (1) i (2) ovog člana donosi ministar.
- (4) Škola je obavezna svake školske godine provoditi internu evaluaciju za sve nastavne predmete na način i u skladu sa kriterijima definisanim u pravilniku iz stava (3) ovog člana. O rezultatima interne evaluacije škola podnosi izvještaj Prosvjetno-pedagoškom zavodu.

Član 60.
(Sticanje V stepena obrazovanja i majstorskih zvanja za obrtnička zanimanja)

- (1) U srednjim školama za stručno obrazovanje i obuku koje ispunjavaju odgovarajuće uvjete mogu se dalje vanredno obrazovati vanredni učenici za V stepen, za sticanje zvanja majstora, specijaliste, instruktora i poslovođe.
- (2) Pravo na obrazovanje iz stava (1) ovog člana imaju vanredni učenici koji su stekli srednje obrazovanje u skladu sa članom 7. ovog zakona i imaju najmanje dvije godine radnog iskustva u nekom od zanimanja struke za koju žele steći zvanje iz stava (1) ovog člana.
- (3) Odgovarajuće zvanje iz stava (1) ovog člana stiče se na osnovu uspješnog savladavanja nastavnog plana i programa koji se po pravilu realizira u trajanju od najmanje jedne godine putem obaveznog pohađanja nastave i položenih ispita.
- (4) Program iz stava (3) ovog člana može se realizirati putem instruktivne, konsultativne nastave, online nastave, nastave u trajanju od najmanje časova predviđenih nastavnim planom i programom, a na osnovu odluke nastavničkog vijeća.
- (5) Organiziranje nastave, način polaganja ispita i druga pitanja značajna za sticanje majstorskih zvanja za obrtnička zanimanja realizirat će se u skladu sa Zakonom o obrtu ("Službene novine Federacije BiH", br. 52/02 i 29/03) i drugim aktima relevantnim za tu oblast.
- (6) Bliži propis o uvjetima obrazovanja, organiziranju redovne i instruktivne nastave, način polaganja ispita za zvanja iz st. (1) i (5) ovog člana, donosi ministar.

Član 61.
(Praktična nastava i laboratorijski rad)

- (1) Praktična nastava i laboratorijski rad u srednjim školama za stručno obrazovanje i obuku izvode se u skladu s nastavnim planom i programom u školskim radionicama, laboratorijama i kabinetima te drugim objektima za nastavu, opremljenim u skladu sa odgovarajućim normativima.
- (2) Praktična nastava se, pod stručnim nadzorom srednje škole, može izvoditi u preduzećima, ustanovama i kod samostalnih privrednika koji imaju odgovarajuću opremu, tehničko-tehno-loška sredstva i druge odgovarajuće uvjete u skladu sa nastavnim planom i programom.

- (3) Uvjeti, oblici, metode, postupci i nadzor nad izvođenjem praktične nastave izvan školskog prostora škola sa preduzećima, ustanovom ili samostalnim privrednikom regulira ugovorom koji obavezno sadrži odredbe kojima se potpisnici obavezuju obezbijediti sigurnost učenika tokom obavljanja prakse.
- (4) Pravilnik o izvođenju praktične nastave i laboratorijskog rada donosi ministar.

Član 62.
(Ferijalna praksa)

- (1) Nastavnim planom i programom srednjih škola za stručno obrazovanje i obuku utvrđuje se potreba organiziranja, program, vrijeme i trajanje ferijalne prakse učenika.
- (2) Ferijalna praksa se, pod nadzorom srednje škole, izvodi u privrednim društvima, ustanovama i kod samostalnih privrednika koji imaju odgovarajuću opremu, tehničko-tehnološka sredstva i druge odgovarajuće uvjete u skladu sa nastavnim planom i programom.
- (3) Bliži uvjeti izvođenja ferijalne prakse utvrđuju se ugovorom srednje škole i privrednog društva, ustanove ili samostalnog privrednika u skladu sa pravilnikom.
- (4) Ugovor iz stava (3) ovog člana obavezno sadrži odredbe kojima se potpisnici obavezuju obezbijediti sigurnost učenika tokom obavljanja ferijalne prakse.
- (5) Pravilnik o izvođenju ferijalne prakse donosi ministar.

Član 63.
(Definicija i Nastavni plan i program za vjerske škole)

- (1) Srednja vjerska škola je obrazovno-odgojna ustanova u kojoj se u četverogodišnjem trajanju obrazuju redovni i vanredni učenici po programu općeobrazovnih predmeta i posebnom programu za stručno obrazovanje vjerskih službenika.
- (2) U srednjim vjerskim školama učenici stiču određena zanimanja predviđena nastavnim planom i programom i osposobljavaju se za rad i nastavak školovanja.

Član 64.
(Upis, prijemni ispit i matura za vjerske škole)

- (1) U srednju vjersku školu mogu se upisati učenici koji su uspješno završili redovno osnovno obrazovanje.
- (2) Prilikom upisa u srednju vjersku školu obavezan je prijemni ispit.
- (3) Po završetku obrazovanja u srednjoj vjerskoj školi polaže se matura.
- (4) Nastavnim planom i programom utvrđuju se sadržaj i program polaganja mature.
- (5) Bliže propise o načinu polaganja prijemnog ispita i mature donosi vjerska zajednica uz saglasnost ministra.

Član 65.
(Škola za učenike sa teškoćama u razvoju)

- (1) Srednja škola za učenike sa teškoćama u razvoju, u smislu ovog zakona, je škola koja je svojim programima i drugim uvjetima rada prilagođena učenicima koji zbog fizičkih, psihofizičkih ili bilo kojih drugih razloga imaju poteškoće u savladavanju nastavnih planova i programa, odnosno kada su obrazovanje i odgoj po posebnim programima njihov najbolji interes.
- (2) Obrazovanje učenika sa teškoćama u razvoju je od prioritarnog interesa i sastavni je dio jedinstvenog obrazovnog sistema.
- (3) Osnovni cilj obrazovanja učenika sa teškoćama u razvoju je da se svim učenicima daju iste mogućnosti učešća i uživanja koristi od obrazovanja i uključivanja u društvo, u skladu sa njihovim individualnim mogućnostima.

Član 66.
(Trajanje obrazovanja)

- (1) U srednjoj školi za učenike sa teškoćama u razvoju, redovni i vanredni učenici obrazuju se po prilagođenim programima za odgovarajuće profile I, II i III stepena stručne spreme, a obrazovanje traje jednu, dvije, tri ili četiri godine.

- (2) U ustanovama za edukaciju i rehabilitaciju učenika oštećenog vida, sluha i govora obrazuju se učenici po nastavnim planovima i programima za I, II, III, IV i V stepen stručne spreme.
- (3) Na učenike iz stava (2) ovog člana analogno se primjenjuju čl. 59. do 62. ovog zakona.

Član 67.
(Inkluzija)

- (1) Odgojno-obrazovni rad s učenicima s teškoćama u razvoju, realizira se u redovnim srednjim školama na osnovu principa inkluzivnog odgoja, obrazovanja i rehabilitacije uz prethodno obezbjeđenje neophodne stručne podrške.
- (2) Proces odgoja i obrazovanja učenika s teškoćama u srednjoj školi realizira se uz stručnu podršku defektologa odgovarajućeg profila i drugih stručnjaka po potrebi, te podrške asistenata za učenike s teškoćama u skladu s pedagoškim standardima i normativima.
- (3) Škola je obavezna da na posebnim obrascima vodi evidenciju o učenicima s teškoćama u skladu s pravilnikom koji donosi ministar.
- (4) Inkluzivno obrazovanje u školama odvija se u skladu s Pravilnikom o osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju koji donosi ministar.

Član 68.
(Nastavni plan i program)

Nastavnim planovima i programima iz člana 65. ovog zakona utvrđuje se zanimanje, trajanje obrazovanja i sadržaj općeobrazovnih, stručno-teorijskih i predmeta praktične nastave.

Član 69.
(Upis učenika)

- (1) U srednju školu za učenike sa teškoćama u razvoju učenici se upisuju na osnovu svjedodžbe o završenoj osnovnoj školi i na osnovu rješenja nadležnog centra za socijalni rad.
- (2) Ukoliko učenik ne posjeduje rješenje iz stava (1) ovog člana upisuje se na osnovu odluke nastavničkog vijeća, a na prijedlog stručnog tima ustanove u koju se upisuje.
- (3) Upis učenika iz st. (1) i (2) ovog člana preciznije se regulira općim aktom ustanove u kojoj se vrši upis.

Član 70.
(Školski centar za učenike sa teškoćama u razvoju)

- (1) Srednja škola za učenike sa teškoćama u razvoju može organizirati svoj rad u okviru školskog centra, sastavljenog od različitih nivoa obrazovanja u svojstvu jednog pravnog lica.
- (2) Odgojno-obrazovni rad i stručni nadzor nad radom školskog centra obavlja se u skladu s odgovarajućim nastavnim planom i programom za svaki nivo obrazovanja koji je u sastavu školskog centra.
- (3) Na procedure imenovanja školskog odbora, direktora i nadzornog odbora školskog centra, primjenjuju se odgovarajuće odredbe ovog zakona.

VII - SAVJETODAVNO VIJEĆE SREDNJE ŠKOLE

Član 71.
(Savjetodavno vijeće srednje škole)

- (1) U srednjoj školi za stručno obrazovanje i obuku formira se savjetodavno vijeće škole, koje broji najmanje pet članova.
- (2) Savjetodavno vijeće čine po najmanje jedan predstavnik: škole, lokalne zajednice, tržišta rada koje je u vezi sa obrazovanjem određenih profila zanimanja, kao i drugih relevantnih subjekata.
- (3) Savjetodavno vijeće pomaže školi u planiranju sadržaja njenih programa rada, savjetuje školu o svim pitanjima koja se tiču obuke i pomaže jačanju veza između škole i tržišta rada.
- (4) Precizan sastav savjetodavnog vijeća za svaku školu i procedure imenovanja njegovih članova regulišu se pravilima škole.

(5) Obavljanje dužnosti članova savjetodavnog vijeća je dobrovoljno i bez naknade.

VIII - UČENICI

Član 72.

(Status učenika)

- (1) Status učenika srednje škole stiče se upisom u srednju školu.
- (2) Redovni učenik ima pravo i obavezu da redovno pohađa nastavu i izvršava školske obaveze, da se ponaša u skladu sa školskim propisima i da se odgovorno odnosi prema imovini škole, drugim učenicima, nastavnicima i drugim radnicima škole.
- (3) Upis u srednju školu vrši se u skladu sa kriterijima koje na prijedlog ministra utvrđuje Vlada.
- (4) Učenik može steći izuzetan status paralelno upisujući i neko drugo zanimanje u drugoj srednjoj školi, te steći drugo zanimanje polazući razliku predmeta u odnosu na nastavni plan i program po kojem se redovno obrazuje.
- (5) Razliku predmeta iz stava (4) ovog člana utvrđuje nastavničko vijeće škole u kojoj je učenik stekao izuzetan status, cijeneći podudarnost nastavnih planova i programa škole koju učenik redovno pohađa i škole u kojoj je stekao izuzetan status.
- (6) Učenik može steći i specijalan status u skladu sa članom 77. ovog zakona.

Član 73.

(Uvjeti za upis redovnih učenika)

- (1) Učenici se upisuju u prvi razred srednje škole na osnovu javnog konkursa koji se objavljuje najkasnije dva mjeseca prije početka školske godine.
- (2) Konkurs za upis redovnih učenika u prvi razred srednje škole kao javne ustanove sadrži:
  - a) konačan broj kandidata po školama i zanimanjima i
  - b) kriterije za upis učenika u prvi razred koji obavezno reguliraju žalbeni postupak.
- (3) Elemente iz stava (2) ovog člana utvrđuje Vlada na prijedlog Ministarstva pri čemu će uzeti u obzir mišljenje udruženja poslodavaca i stanje na tržištu rada i isti se može mijenjati samo uz saglasnost Vlade.
- (4) Pravo upisa u prvi razred srednje škole u statusu redovnog učenika imaju kandidati koji pored ostalih uvjeta iz ovog zakona ispunjavaju uvjet da do kraja tekuće godine ne navršavaju 18 godina života.
- (5) Pravo upisa u prvi razred srednje škole za učenike s teškoćama u razvoju imaju kandidati koji pored ostalih uvjeta iz ovog zakona ispunjavaju uvjet da do kraja tekuće godine ne navršavaju 22 godine života.
- (6) Škola je dužna dostaviti izvještaj o upisu učenika u prvi (I) razred u roku od tri dana po okončanju upisa.

Član 74.

(Upis učenika koji su osnovno obrazovanje završili izvan Kantona)

- (1) Učenici državljanji Bosne i Hercegovine koji su završili osnovnu školu u Bosni i Hercegovini izvan Kantona upisuju se pod istim uvjetima kao i učenici s područja Kantona.
- (2) Učenici strani državljanji nastavljaju obrazovanje u srednjoj školi pod istim uvjetima kao i državljanji Bosne i Hercegovine, ako ugovorima i drugim konvencijama nije drugačije određeno.
- (3) Prilikom upisa u srednju školu, odnosno nastavka obrazovanja učenika iz stava (2) ovog člana primjenjuju se odredbe čl. 11. i 12. ovog zakona.

Član 75.

(Uvjerenje)

- (1) Srednja škola vodi evidenciju i upisanim učenicima izdaje uvjerenje u kojem se, pored ličnih podataka, evidentira uspjeh učenika u učenju i vladanju i prate aktivnosti i napredovanje učenika u toku obrazovno-odgojnog procesa.

- (2) Uvjerenje je javna isprava kojom se u toku srednjeg obrazovanja dokazuje status učenika srednje škole.
- (3) Obrazac uvjerenja propisuje ministar.

Član 76.

(Vanredni učenici)

- (1) Prijem zahtjeva i upis vanrednih učenika za prekvalifikaciju, polaganje predmetnih, dopunskih, završnih i maturalnih ispita će se vršiti najkasnije 45 dana prije početka svakog ispitnog roka, utvrđenog ovim zakonom i odgovarajućim pravilnikom.
- (2) Prijem vanrednih učenika za polaganje razrednih ispita vršit će se najkasnije do 30. septembra tekuće školske godine.
- (3) Status vanrednog učenika stiče se upisom u odgovarajuću vrstu srednje škole.
- (4) Izuzetno, redovni učenik, u toku školske godine može, konačnom odlukom nastavničkog vijeća, odnosno školskog odbora, promijeniti status u vanrednog kao alternativa najtežoj odgojno-disciplinskoj mjeri ili zaštita najboljeg interesa učenika i škole.
- (5) Vanredni učenici obavezni su pohađati instruktivno-konsultativnu nastavu. Fond časova ove nastave za svaki predmet pojedinačno utvrđuje se odlukom nastavničkog vijeća u skladu sa relevantnošću predmeta za određeno zanimanje i u ukupnom zbiru ne može biti manji od 15 % fonda časova propisanog nastavnim planom i programom za predmete koje je kandidat obavezan polagati.
- (6) Srednja škola organizira u toku školske godine tri redovna ispitna roka (januarsko-februarski, junijski i augustovsko-septembarski ispitni rok), a po potrebi i jedan vanredni rok koji utvrđuje nastavničko vijeće srednje škole o čemu najkasnije 15 dana prije početka ovog ispitnog roka obavještava Ministarstvo i Prosvjetnu inspekciju.
- (7) U slučajevima nepravilnosti polaganja ispita za vanredne učenike koje utvrdi nastavničko vijeće ili Prosvjetna inspekcija, direktor škole poništava ispit.
- (8) Bliže propise o upisu, organizaciji nastave i polaganju ispita za vanredne učenike donosi ministar.

Član 77.

(Učenici sa specijalnim statusom)

- (1) Redovni učenici u srednjoj školi mogu imati specijalni status.
- (2) Specijalni status iz stava (1) ovog člana mogu ostvariti učenici koji su proglašeni perspektivnim i vrhunskim sportistima, izuzetnim umjetničkim talentima i nadarenim učenicima s vrhunskim rezultatima na kantonalm, federalnom, državnom ili međunarodnom takmičenju.
- (3) Škola dodjeljuje specijalni status na osnovu odluke Ministarstva kulture i sporta Kantona o proglašenju učenika perspektivnim ili vrhunskim sportistom, odnosno odluke Ministarstva o proglašenju učenika izuzetnim talentom i nadarenim učenikom, u skladu sa ostvarenim rezultatima.
- (4) Specijalni status se potvrđuje odlukom nastavničkog vijeća škole, a na osnovu kriterija koje donosi Vlada.
- (5) Na osnovu odluke iz stava (4) ovog člana, srednja škola će učenicima sa specijalnim statusom odobriti dugoročno ili kratkoročno odsustvovanje sa nastave radi pripremanja i učešća na takmičenjima, u skladu s pravilima škole.
- (6) Srednja škola će učenicima sa specijalnim statusom dati mogućnost da završe odgovarajući razred putem praćenja nastave i ocjenjivanja, odnosno organiziranjem instruktivno-konsultativne nastave i polaganja predmetnih ispita u toku školske godine.

Član 78.

(Predmetni i razredni ispit)

- (1) Redovan učenik koji iz opravdanih razloga (bolest u dužem periodu i u drugim opravdanim slučajevima) nije mogao redovno pohađati nastavu i nije mogao biti ocijenjen iz jednog ili više predmeta, polaže predmetni ili razredni ispit.

- (2) Nastavničko vijeće srednje škole može uputiti učenika na razredni, odnosno predmetni ispit ukoliko učenik izostane više od 1/5 ukupnog fonda nastavnih časova predviđenih nastavnim planom i programom, odnosno više od 1/5 godišnjeg fonda nastavnih časova iz određenog predmeta.
- (3) Redovan učenik iz st. (1) i (2) ovog člana podnosi nastavničkom vijeću molbu sa dokazima o opravdanosti razloga nepohađanja nastave, koje u svakom konkretnom slučaju donosi odluku, vodeći računa o najboljem interesu učenika.
- (4) Iz odredbi st. (1), (2) i (3) ovog člana izuzimaju se učenici sa specijalnim statusom iz člana 77. ovog zakona.
- (5) Pravilnik o praćenju i pravdanju izostanaka učenika donosi ministar.

Član 79.

(Prestanak statusa redovnog učenika)

- (1) Status redovnog učenika prestaje završetkom srednje škole.
- (2) Učenik gubi status redovnog učenika u svim srednjim školama kada sa uspjehom ne završi razred nakon što je iskoristio prava iz člana 80. ovog zakona.
- (3) Status redovnog učenika u srednjoj školi u koju je učenik upisan za tekuću školsku godinu prestaje:
  - a) ispisivanjem iz srednje škole,
  - b) isključenjem iz srednje škole,
  - c) napuštanjem srednje škole i
  - d) promjenom statusa iz člana 76. stav (4) ovog zakona.

Član 80.

(Ponavljanje razreda)

Redovan učenik u toku ukupnog srednjoškolskog obrazovanja ima pravo dva puta ponavljati razred, s tim da isti razred može ponoviti samo jedanput.

Član 81.

(Preusmjeravanje učenika)

- (1) Redovan učenik koji je tokom ukupnog dotadašnjeg srednjeg obrazovanja u učenju postigao uspjeh najmanje 4,00 i ima primjerno vladanje ima pravo podnijeti zahtjev za preusmjerjenje na obrazovanje za zanimanje koje izabere, u istoj ili drugoj srednjoj školi.
- (2) Ukoliko u toku obrazovanja učenik zaostaje u savladavanju nastavnih sadržaja ili ne završi razred može se, uz njegov i pristanak roditelja ili staratelja, preusmjeriti na obrazovanje za zanimanje sa jednostavnijim programom.
- (3) Odluku za učenike iz st. (1) i (2) ovog člana donosi nastavničko vijeće srednje škole, posebno uzimajući u obzir Pedagoške standarde i normative.
- (4) Na odluku nastavničkog vijeća može se izjaviti žalba školskom odboru, a odluka školskog odbora je konačna.
- (5) Preusmjeravanje iz st. (1) i (2) ovog člana podrazumijeva obavezu učenika da polaže razliku predmeta, koju utvrđuje nastavničko vijeće srednje škole.
- (6) Polaganje dopunskih ispita, kao posljedica promjene zanimanja u toku redovnog školovanja, tretira se kao vanredno školovanje.

Član 82.

(Nastavak obrazovanja započeto u inostranstvu)

- (1) Učenik koji je dio obrazovanja stekao izvan Bosne i Hercegovine može podnijeti zahtjev za upis u srednju školu Kantona uz ispunjenje uvjeta iz člana 11. ovog zakona.
- (2) Nastavničko vijeće škole kojoj je učenik iz stava (1) ovog člana podnio zahtjev za upis, u svakom konkretnom slučaju cijeni osnovanost zahtjeva i mogućnost upisa, o čemu donosi odgovarajuću odluku.
- (3) Na zahtjev iz stava (1) ovog člana, škola je obavezna donijeti pozitivnu odluku kojom se zahtjev prihvata, ukoliko je verificirana za isto ili srodno zanimanje i ukoliko prijem učenika ne dovodi do kršenja Pedagoških standarda i normativa u dijelu kojim se propisuje broj učenika u odjeljenju.

- (4) Ukoliko nastavničko vijeće srednje škole donese negativnu odluku kojom se zahtjev iz stava (1) ovog člana odbija, obavezno je istu dostaviti podnosiocu zahtjeva, Ministarstvu i Prosvjetnoj inspekciji.

Član 83.

(Ispisivanje učenika)

- (1) Učenik se može ispisati iz srednje škole:
  - a) kada iz objektivnih razloga mora prekinuti obrazovanje,
  - b) kada prelazi u drugu srednju školu i
  - c) u drugim opravdanim slučajevima koje propisuje ministar.
- (2) Učenik iz stava (1) ovog člana može se ispisati iz srednje škole najkasnije dva mjeseca prije završetka nastave u drugom polugodištu.
- (3) Maloljetnog učenika ispisuju roditelji ili staratelji, a punoljetni učenik ispisuje se sam, uz obavezu škole da pismeno obavijesti roditelja ili staratelja o ispisu učenika.
- (4) Pravo ispisa iz srednje škole, učenik koji ne nastavlja obrazovanje u drugoj školi, može koristiti najviše tri puta, nakon čega gubi pravo na redovno obrazovanje.
- (5) Srednja škola ispisanim učenicima izdaje uvjerenje o uspjehu postignutom u toku školske godine do dana ispisa.
- (6) Obrazac uvjerenja iz stava (5) ovog člana propisan je pravilnikom o vođenju školske dokumentacije i evidencije u srednjoj školi.

Član 84.

(Isključenje učenika)

- (1) Učenik se isključuje iz srednje škole kada:
  - a) neopravdano izostane s nastave duže od 30 nastavnih časova,
  - b) neopravdano izostane 25 nastavnih časova i učini teži disciplinski prekršaj ili
  - c) učini disciplinski prekršaj za koji je pravilima srednje škole predviđena mjera isključenja.
- (2) Učenik koji je isključen iz srednje škole može nastaviti školovanje u drugoj srednjoj školi analognom primjenom rješenja iz čl. 81. i 83. ovog zakona.
- (3) Odluku o isključenju učenika iz stava (1) ovog člana donosi nastavničko vijeće.
- (4) Na odluku iz stava (3) ovog člana dopuštena je žalba u roku od tri dana od dana dostavljanja odluke. Školski odbor je obavezan donijeti rješenje po žalbi u roku od sedam dana od dana prijema žalbe.

Član 85.

(Napuštanje srednje škole)

- (1) Smatra se da je učenik napustio srednju školu ukoliko u kontinuitetu izostane duže od dvije radne sedmice, a o razlogu izostanka škola ne bude obaviještena.
- (2) Škola je obavezna pismenim putem obavijestiti roditelje ili staratelje učenika iz stava (1) ovog člana o kontinuiranom izostajanju učenika nakon izostajanja u trajanju od jedne radne sedmice.
- (3) Odluku o napuštanju škole donosi nastavničko vijeće.
- (4) Na odluku iz stava (3) ovog člana dopuštena je žalba u roku od tri dana od dana dostavljanja odluke. Školski odbor je obavezan donijeti rješenje po žalbi u roku od sedam dana od dana prijema žalbe.

Član 86.

(Praćenje razvoja učenika)

- (1) Srednja škola obavezna je da u toku obrazovanja sistematično prati razvoj učenika, njegove sklonosti i sposobnosti i vrednuje rezultate njegovog rada.
- (2) Učenik koji iz zdravstvenih razloga ne može učestvovati u nekoj fizičkoj aktivnosti ili vježbi, ili ako bi takva vježba mogla ugroziti njegovo zdravlje, bit će privremeno ili trajno izuzet iz takvih aktivnosti.
- (3) Odluku o izuzimanju učenika iz određenih aktivnosti na period duži od dvije sedmice donijet će nastavničko vijeće škole na preporuku nadležne zdravstvene ustanove.

Član 87.

(Ocjenjivanje učenika)

- (1) Škola vrednuje i ocjenjuje svakog učenika u smislu uspjeha u nastavi i napredovanja, kao i ponašanja i discipline.
- (2) Redovno ocjenjivanje u srednjoj školi je brojčano.
- (3) Brojčane ocjene su: odličan (5), vrlodobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1).
- (4) Ocjenjivanje u srednjoj školi je javno i kontinuirano.
- (5) Prilikom ocjenjivanja u odjeljenjsku knjigu, uz brojčanu ocjenu upisuje se i datum.
- (6) Zaključna ocjena iz svakog predmeta pojedinačno se izvodi na polugodištu i na kraju nastavne, odnosno školske godine.
- (7) Učenici sa posebnim obrazovnim potrebama koji ne mogu biti ocijenjeni na redovan način izuzimaju se iz st. (2), (3), (4), (5) i (6) ovog člana. Ovi učenici ocjenjuju se u skladu sa stavom (1) ovog člana i skladu sa njihovim sposobnostima.
- (8) Učenici iz stava (7) ovog člana dobijaju pismeni godišnji izvještaj koji opisuje rezultate učenika u odnosu na ciljeve iz plana, umjesto godišnje svjedodžbe sa ocjenama.
- (9) Bliži propis, odnosno kriterije o napredovanju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika donosi ministar.

Član 88.

(Pedagoški karton)

- (1) Pedagoški karton svakog učenika vodi pedagoška služba, a formira se na osnovu mišljenja pedagoga, psihologa, razrednika, stručnih organa i opisuju napredovanje, sklonosti, posebne osobine i druge relevantne podatke o učeniku, na obrascu koji propisuje ministar uz zaštitu ličnih podataka u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka ("Službeni glasnik BiH", br. 49/06, 76/11 i 89/11).
- (2) Pri prelasku iz jedne škole u drugu, škola iz koje učenik prelazi obavezna je uz prevodnicu dostaviti i pedagoški karton školi u koju učenik prelazi.
- (3) Škola je obavezna, na zahtjev punoljetnog učenika ili roditelja, odnosno roditelja/staratelja učenika, omogućiti uvid u pedagoški karton ili isti izdati.

Član 89.

(Elementi zaključivanja ocjena i općeg uspjeha)

- (1) Prilikom zaključivanja ocjena iz nastavnih predmeta, pored numeričkih ocjena koje je učenik imao tokom godine, uzima se u obzir i profesorova pedagoška procjena napredovanja, rada i zalaganja učenika, te ne predstavlja aritmetičku sredinu numeričkih ocjena.
- (2) Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu zaključnih ocjena iz svih nastavnih predmeta na kraju oba polugodišta.
- (3) Za učenike upućene na popravni ispit, opći uspjeh se utvrđuje na način iz stava (2) ovog člana, nakon obavljenih ispita.
- (4) Nastavničko vijeće sredinom oba polugodišta analizira realizaciju nastavnog plana i programa, sa osvrtom na kontinuitet ocjenjivanja.

Član 90.

(Prigovor na zaključnu ocjenu)

- (1) Ocjenu iz nastavnih predmeta na kraju svakog polugodišta obavezno zaključuje i učenicima javno u odjeljenju saopštava predmetni nastavnik.
- (2) Učenik i njegovi roditelji, odnosno staratelji imaju pravo prigovora na zaključnu pojedinačnu ocjenu na kraju nastavne godine.
- (3) Prigovor se podnosi odjeljenjskom vijeću, u roku od dva dana od dana saopštavanja ocjene, u skladu sa stavom (1) ovog člana. Prigovorom se može tražiti i izuzeće predmetnog nastavnika u vezi sa stavom (7) ovog člana.
- (4) Odjeljenjsko vijeće obavezno je svaki prigovor na prvog narednog sjednici razmotriti i o istom sačiniti mišljenje.
- (5) Odjeljenjsko vijeće odmah dostavlja prigovor i mišljenje nastavničkom vijeću na odlučivanje.

- (6) Nastavničko vijeće obavezno je da u roku od tri dana od dana dostavljanja prigovora i mišljenja iz stava (5) ovog člana donese odgovarajuću odluku.
- (7) Ako nastavničko vijeće donese odluku o usvajanju prigovora, koja podrazumijeva potrebu provjere znanja učenika, ono imenuje i komisiju za provjeru znanja.
- (8) Komisija iz stava (7) ovog člana obavezna je izvršiti provjeru znanja učenika u roku od dva dana od dana donošenja odluke.
- (9) Ocjena komisije je konačna.
- (10) Ako nastavničko vijeće donese odluku o odbijanju prigovora, ista je konačna.

Član 91.

(Opći uspjeh učenika)

- (1) Učenik je ostvario pozitivan opći uspjeh na kraju polugodišta, odnosno na kraju školske godine, ukoliko niži iz jednog predmeta nema zaključnu ocjenu nedovoljan (1).
- (2) U svjedodžbe i druge dokumente u koje se upisuje opći uspjeh učenika, pored ocjene odličan, vrlodobar, dobar i dovoljan upisuje se i prosječna ocjena općeg uspjeha zaokružena na dvije decimale.
- (3) Nakon zaokruživanja prosječne ocjene u skladu sa stavom (2) ovog člana učenik je završio razred sa:
  - a) odličnim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,50;
  - b) vrlodobrim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu od 3,50 do 4,49;
  - c) dobrim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu od 2,50 do 3,49;
  - d) dovoljnim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu od 2,0 do 2,49.
- (4) Učenik nije završio razred ako na kraju školske godine ima jednu ili više zaključnih ocjena nedovoljan (1).

Član 92.

(Popravni ispit i ponavljanje razreda)

- (1) Učenik koji na kraju nastavne godine ima jednu ili dvije zaključne ocjene nedovoljan (1) upućuje se na popravni ispit.
- (2) Učenik koji na kraju nastavne godine ima tri ili više zaključnih ocjena nedovoljan (1) upućuje se da ponovi razred, ukoliko ne gubi status redovnog učenika u skladu sa članom 80. ovog zakona.

Član 93.

(Vladanje učenika)

- (1) U srednjoj školi ocjenjuje se vladanje učenika.
- (2) Vladanje učenika ocjenjuje se na osnovu redovnosti pohađanja nastave i poštivanja učeničkih dužnosti propisanih pravilima škole.
- (3) Ocjene iz vladanja su: primjerno, vrlodobro, dobro, zadovoljava i loše.
- (4) Ocjene iz vladanja utvrđuje odjeljenjsko, odnosno nastavničko vijeće na prijedlog razrednika, na kraju prvog polugodišta i na kraju nastavne godine.

Član 94.

(Završavanje dva razreda u toku jedne školske godine)

- (1) Izuzetno, učeniku koji u prethodnom razredu ostvari odličan opći uspjeh sa prosječnom ocjenom 5,00 i ima primjerno vladanje može se na lični zahtjev, odnosno na zahtjev roditelja ili staratelja odobriti da završi dva razreda u toku jedne školske godine.
- (2) Odluku o zahtjevu iz stava (1) ovog člana donosi nastavničko vijeće srednje škole.

Član 95.

(Izdavanje javnih isprava)

- (1) Na osnovu podataka iz dokumentacije i evidencije srednje škole, škola izdaje javne isprave.
- (2) Vjerodostojnost javne isprave potvrđuje se potpisom ovlaštenog lica i ovjerava pečatom.

- (3) Učeniku koji sa uspjehom završi razred, srednja škola izdaje svjedodžbu o završenom razredu.
- (4) Učeniku koji s uspjehom položi maturu/završni ispit, srednja škola izdaje odgovarajuću diplomu o završenoj srednjoj školi.
- (5) Učeniku koji je polagao eksternu maturu izdaje se uvjerenje.

Član 96.

(Vođenje školske dokumentacije i evidencije)

- (1) Srednja škola vodi dokumentaciju i evidenciju o obrazovno-odgojnoj djelatnosti.
- (2) Direktor, pomoćnik direktora, voditelj dijela nastavnog procesa, nastavnici i stručni saradnici srednje škole bavezni su uredno i blagovremeno voditi dokumentaciju i evidenciju i odgovorni su za ažurnost njihovog vođenja.
- (3) Srednja škola dužna je voditi jedinstvenu bazu podataka u elektronskoj formi.
- (4) Bliži propis o sadržaju svjedodžbe, diplome i načinu vođenja dokumentacije i evidencije kao i jedinstvene baze podataka iz stava (3) ovog člana u srednjoj školi donosi ministar.

Član 97.

(Vrsta i način vođenja evidencija)

- (1) Škola vodi evidenciju o:
  - a) učeniku;
  - b) uspjehu učenika;
  - c) odgojno-obrazovnom radu;
  - d) zaposlenicima i
  - e) školskom inventaru.
- (2) Evidencija iz stava (1) vodi se u elektronskom i materijalnom obliku.
- (3) Za redovno vođenje evidencije i tačnost podataka odgovoran je direktor škole.

Član 98.

(Informacioni sistem upravljanja u obrazovanju)

- (1) Evidencija u elektronskom obliku iz člana 97. stav (1) ovog zakona vodi se kroz Informacioni sistem upravljanja u obrazovanju (u daljem tekstu: EMIS), koji uspostavlja i kojim upravlja Ministarstvo, s ciljem efikasnog funkcionisanja odgojno-obrazovnog sistema.
- (2) EMIS je sistem za prikupljanje, obradu i generisanje statističkih izvještaja na nivou osnovnog i srednjeg obrazovanja s ciljem efikasnijeg upravljanja obrazovnim procesom i resursima u Kantonu, a sastoji se od dva nivoa baza podataka:
  - a) školska baza, za čiji rad je zadužena EMIS odgovorno lice u školi koja brine o njegovom funkcionisanju i
  - b) ministarska baza, za čiji rad je zadužena EMIS odgovorno lice u Ministarstvu.
- (3) Ministarsku bazu podataka čine objedinjene baze svih srednjih škola koje se vode kao pojedinačne baze podataka.
- (4) Obrada ličnih podataka u EMIS sistemu vrši se uz korištenje obaveznih mjera tehničke zaštite, koje uključuju pohranu u bazu podataka i pristup serveru, preko mreže kontrolisane sa firewall-om. Podaci o prenosu od udaljenih korisničkih računara do servera i obratno zaštićeni su od prisluškivanja i izmjene. Zaštita se provodi upotrebom kriptografije, upotrebom HTTPS protokola i alternativno upotrebom VPN mreža.

Član 99.

(Evidencija o učeniku - EMIS)

- (1) Evidenciju o učeniku čine podaci o njegovom identitetu (lični podaci), identitetu roditelja/staratelja, obrazovnom, socijalnom i zdravstvenom statusu, uspjehu učenika, te podaci o preporučenoj i pruženoj dodatnoj obrazovnoj, zdravstvenoj i socijalnoj podršci.
- (2) Lični podaci o učeniku iz stava (1) ovog člana su: ime i prezime učenika, jedinstveni matični broj, pol, datum rođenja, mjesto, općina i država rođenja, adresa, mjesto stanovanja, kontakt telefon, matični broj učenika, nacionalna pripadnost i državljanstvo.

- (3) Lični podaci o roditelju/staratelju učenika iz stava (1) su: ime i prezime roditelja, adresa, mjesto, općina stanovanja, kontakt telefon, odnosno adresa elektronske pošte na koje je moguće prenijeti hitne poruke roditelju/staratelju u vrijeme kada učenik boravi u školi.

- (4) Podaci o obrazovnom statusu učenika iz stava (1) ovog člana su podaci o: vrsti škole i trajanju obrazovanja, obrazovnom profilu i smjeru, organizaciji obrazovnog rada, obaveznim i izbornim predmetima, stranim jezicima, fakultativnim predmetima, podaci o individualnom obrazovnom planu, dopunskoj i dodatnoj nastavi, slobodnim aktivnostima za koje se opredijelio i drugim oblastima školskog programa u kojima učestvuje, učešću na takmičenjima, nagradama, izostancima, izrečenim odgojnim i odgojno-disciplinskim mjerama.

- (5) Podaci o zdravstvenom statusu učenika iz stava (1) ovog člana obrađuju se radi osiguranja posebnih obrazovnih potreba učenika, a to su sljedeći podaci: o zdravstvenom statusu učenika (zdrav/bolestan), vrsti oboljenja, dijagnozi, terapiji, vrsti posebne potrebe i sl. Način obrade podataka o zdravstvenom stanju učenika uređuje se posebnim aktom koji donosi ministar.

- (6) Podaci kojima se određuje socijalni status učenika, roditelja/staratelja su: podaci o uvjetima stanovanja (stanovanje u stanu, kući, porodičnoj kući, podstanarstvu, domu, da li učenik ima svoju sobu i drugim oblicima stanovanja), udaljenosti domaćinstva od škole; stanju porodice (broj članova porodičnog domaćinstva, da li su roditelji živi, bračni status roditelja, njihov obrazovni nivo i zaposlenje), kao i podatak o primanju novčane socijalne pomoći i da li porodica može da obezbijedi knjige i pribor za učenje.

Član 100.

(Evidencija o uspjehu i vladanju učenika - EMIS)

Evidenciju o uspjehu učenika čine podaci kojima se utvrđuje postignut uspjeh učenika u učenju i vladanju i to: ocjene u toku kvalifikacijskog perioda, zaključne ocjene iz nastavnih predmeta na kraju prvog i drugog polugodišta, broj opravdanih i neopravdanih časova s redovne nastave, ocjene na eksternoj maturi i podaci o izdatim javnim ispravama, podaci o razrednim, popravnim, kontrolnim i godišnjim ispitima, o rezultatima eksterne mature i drugim ispitima koji se obrađuju u skladu sa zakonom.

Član 101.

(Evidencija o odgojno-obrazovnom radu - EMIS)

Evidenciju o odgojno-obrazovnom radu čine podaci o: podjeli predmeta na nastavnike i rasporedu sati nastave i ostalih oblika obrazovnog rada, udžbenicima i drugim nastavnim sredstvima, rasporedu pismenih radova, kontrolnim vježbama, podaci o ostvarivanju školskog programa, saradnji sa roditeljima, odnosno starateljima i jedinicom lokalne samouprave i ostalim oblicima odgojno-obrazovnog rada, u skladu sa ovim zakonom.

Član 102.

(Evidencija o radnicima - EMIS)

- (1) Evidenciju o radnicima čine sljedeći podaci: ime i prezime, jedinstveni matični broj građanina, pol, datum rođenja, mjesto, općina i država rođenja, adresa, mjesto, općina i država stanovanja, kontakt telefon, adresa elektronske pošte, nivo i vrsta obrazovanja, podaci o stručnom usavršavanju i stečenim zvanjima, podaci o državljanstvu, podatak o vrsti radnog odnosa, načinu i dužini radnog angažovanja, podaci o stručnom ispitu, podaci o zaduženjima i fondu časova nastavnika, stručnih saradnika, asistenata u nastavi i ostalog nenastavnog osoblja, plati i učešću u radu organa i tijela škole, a u svrhu ostvarivanja odgojno-obrazovnog rada, u skladu sa Zakonom.
- (2) Lični podaci iz stava (1) ovog člana se obrađuju za potrebe obaveznog srednjeg obrazovanja, potrebe škole i Ministarstva.

Član 103.

(Način prikupljanja podataka za evidenciju - EMIS)

- (1) Lični podaci koji se obrađuju u EMIS-u potiču iz javnih isprava koje se pribavljaju po službenoj dužnosti ili ih dostavljaju roditelji/staratelji i radnici.
- (2) Izuzetno lični podaci koji se obrađuju u EMIS sistemu zavisno od prirode tih podataka mogu biti pribavljeni na propisanom obrascu EMIS, kao izjave i izjašnjenja roditelja/staratelja.
- (3) Na osnovu podataka unesenih u EMIS srednja škola izdaje javne isprave elektronskim putem.

Član 104.

(Obrada podataka)

Vrste, naziv, sadržaj obrazaca i način vođenja dokumentacije i evidencije u materijalnom obliku propisuje ministar Pravilnikom o vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije.

Član 105.

(Vođenje evidencije)

- (1) Evidencija se vodi na bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku latiničkim pismom u skladu sa zakonom.
- (2) Podaci u EMIS-u ažuriraju se na dan nastanka promjene, a najkasnije u roku od 30 dana od dana nastanka promjene.

Član 106.

(Rokovi čuvanja podataka)

- (1) Lični podaci iz evidencije o učenicima i podaci iz evidencije o uspjehu učenika koji se odnose na zaključne ocjene na kraju školske godine i rezultati na maturi/završnom ispitu čuvaju se trajno.
- (2) Svi ostali podaci čuvaju se deset godina.

Član 107.

(Svrha obrade i zaštita podataka)

- (1) Svrha obrade podataka je obezbjeđivanje indikatora u obrazovanju, radi praćenja efikasnog i kvalitetnog funkcionisanja odgojno-brazovnog sistema, planiranja obrazovne politike, praćenje, proučavanje i unapređivanje odgojno-obrazovnog nivoa učenika, profesionalnog statusa i usavršavanja nastavnika, rada obrazovnih ustanova, efikasno finansiranje sistema obrazovanja i stvaranje osnova za sprovođenje istraživanja u oblasti obrazovanja.
- (2) Sva lica koje dolaze u kontakt sa podacima u informacionom sistemu upravljanja u obrazovanju, odnosno podacima koji su u bazu uskladišteni moraju biti upoznati da dolaze u kontakt sa podacima koji predstavljaju službenu tajnu, te da se moraju pridržavati Zakona o zaštiti ličnih podataka, i da svaka zloupotreba podataka iz baze podataka za sobom povlači odgovornost kao i sankcije u skladu sa zakonom.
- (3) Za potrebe naučno-istraživačkog rada i prilikom izrade obrazovno-statističkih analiza, lični podaci koriste se i objavljuju na način kojim se obezbjeđuje zaštita identiteta učesnika odgojno-obrazovanog procesa.
- (4) Podaci iz dokumentacije i evidencije moraju biti zaštićeni od zloupotrebe, uništenja, gubitka, neovlaštenih promjena ili pristupa, u skladu s odredbama zakona i Pravilnikom o primjeni informacionog sistema EMIS u Kantonu, a kojeg donosi ministar najkasnije u roku od tri mjeseca nakon usvajanja ovog zakona.
- (5) Detaljnije upute o načinu prikupljanja podataka, osoblja koji su ovlašteni da koriste informacije sadržane u pojedinačnim datotekama, način snimanja i prijenosa ličnih podataka, način njihovog uništavanja nakon isteka roka čuvanja i druge postupke i mjere zaštite propisuje pravilnikom iz stava (4) ovog člana.
- (6) Ovlaštenje za pristup i nivoe pristupa podacima iz EMIS-a odobrava ministar.

Član 108.

(Priznanja, pohvale i nagrade)

Učeniku koji postiže izuzetne rezultate u obrazovno-odgojnom procesu, vannastavnim i drugim aktivnostima, srednja

škola može dodjeljivati priznanja, pohvale i nagrade, pod uvjetima i na način utvrđen pravilnikom koji donosi školski odbor na prijedlog nastavničkog vijeća.

Član 109.

(Odgojno-disciplinske mjere)

- (1) U toku školske godine učeniku se izriču odgojno-disciplinske mjere za učinjene teže povrede učeničkih dužnosti kao što su:
  - a) neopravdano izostajanje sa nastave u obimu koji je propisan posebnim aktom ministra,
  - b) prepravka podataka u svjedočanstvu, diplomu, dačkoj knjižici i drugim javnim ispravama koje izdaje srednja škola,
  - c) dopisivanje podataka u evidenciji srednje škole,
  - d) krađa imovine škole, preduzeća, ustanove, učenika ili nastavnika, odnosno radnika škole,
  - e) konzumiranje, podsticanje na konzumiranje, odnosno pomaganje učeniku u upotrebi alkohola ili narkotika,
  - f) izazivanje, odnosno učestvovanje u tuči u prostorijama i dvorištu škole, na praktičnoj nastavi, na ekskurziji ili izletu, te tokom realizacije drugih nastavnih i vannastavnih aktivnosti,
  - g) posjedovanje oružja ili hladnog oruđa u prostorijama i dvorištu škole, na praktičnoj nastavi, na ekskurziji ili izletu, te tokom realizacije drugih nastavnih i vannastavnih aktivnosti,
  - h) izazivanje nacionalne, etničke, rasne ili vjerske netrpeljivosti,
  - i) zloupotreba korištenja mobilnih telefona i drugih sredstava komunikacije kojima se ometa nastava,
  - j) nemaran odnos prema radu, učenju i aktivnostima u srednjoj školi,
  - k) neprimjeren odnos prema drugim učenicima, nastavnicima i drugim radnicima i školskoj imovini i
  - l) drugi slučajevi utvrđeni pravilima škole.
- (2) Odgojno-disciplinske mjere za teže povrede iz stava (1) ovog člana i lakše povrede propisane pravilima srednje škole su:
  - a) ukor razrednika, što povlači ocjenu iz vladanja "vrlodobro",
  - b) ukor odjeljenjskog vijeća, što povlači ocjenu iz vladanja "dobro",
  - c) ukor direktora, što povlači ocjenu iz vladanja "zadovoljava",
  - d) ukor nastavničkog vijeća, što povlači ocjenu iz vladanja "loše",
  - e) privremeno udaljavanje iz nastavnog procesa;
  - f) isključenje iz srednje škole.
- (3) Odgojno-disciplinske mjere iz tač. d) i e), stava (2) ovog člana izriče nastavničko vijeće posebnim rješenjem.
- (4) Na rješenje o izricanju odgojno-disciplinskih mjera iz stava (3) ovog člana, učenik, odnosno njegov roditelj ili staratelj može izjaviti žalbu školskom odboru srednje škole u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja.
- (5) U odlučivanju po žalbi iz stava (4) ovog člana, školski odbor može donijeti odluku kojom:
  - a) odbacuje žalbu kao nedopuštenu, neurednu ili neblagovremenu i potvrđuje odluku nastavničkog vijeća,
  - b) odbija žalbu kao neosnovanu i potvrđuje odluku nastavničkog vijeća,
  - c) prihvata žalbu kao osnovanu i vraća istu na ponovni postupak nastavničkom vijeću,
  - d) prihvata žalbu i preinačuje odluku nastavničkog vijeća i primjenjuje drugu disciplinsku mjeru koju smatra primjerenom.
- (6) Školski odbor je obavezan donijeti odluku u roku od osam dana od dana prijema žalbe iz stava (4) ovog člana.
- (7) Odluka školskog odbora je konačna i na istu nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema odluke.
- (8) Učeniku kojem je izrečena disciplinska mjera isključenja iz srednje škole, a koji svojim ponašanjem ne ugrožava lica ni

imovinu škole, škola je obavezna omogućiti pohađanje nastave i nakon izricanja mjere sve dok odluka ne postane konačna.

Član 110.

(Izricanje odgojno-disciplinskih mjera)

- (1) Izrečena odgojno-disciplinska mjera povlači snižavanje ocjene iz vladanja učenika u skladu sa članom 109. stav (2) ovog zakona.
- (2) Odgojno-disciplinska mjera odnosi se na školsku godinu za koju je izrečena, a u toku školske godine može se preinačiti.
- (3) Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, ublažavanju i ukidanju izrečene odgojno-disciplinske mjere, uključujući ocjenu iz vladanja koju ista povlači, kao i nadoknadi materijalne štete utvrđuju se pravilnikom koji donosi ministar.

Član 111.

(Upoznavanje sa pravima i dužnostima učenika)

- (1) Srednja škola obavezna je upoznati učenike s njihovim pravima, odnosno dužnostima i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom i pravilima srednje škole.
- (2) Izvodi iz relevantnih propisa, u vezi sa stavom (1) ovog člana, obavezni su dio sadržaja oglasne ploče u srednjoj školi.

Član 112.

(Prijevoz i ishrana učenika)

- (1) Kanton, u saradnji sa Gradom, općinama i drugim zainteresiranim subjektima, a na osnovu sporazuma sa Ministarstvom saobraćaja Kantona Sarajevo, obezbjeđuje sredstva za sufinansiranje troškova prijevoza redovnih učenika srednjih škola kao javnih ustanova koji stanuju na udaljenosti većoj od dva kilometra od škole koju pohađaju.
- (2) U slučaju da učenik ima većih problema u kretanju zainteresirani subjekti iz stava (1) ovog člana obezbjeđuju sredstva za sufinansiranje troškova prijevoza neovisno o udaljenosti između mjesta stanovanja učenika i škole.
- (3) Prijevoz učenika može se organizirati u sistemu redovnog linijskog prijevoza putnika na području Kantona Sarajevo.
- (4) Obaveze iz st. (1), (2) i (3) ovog člana, reguliraju se posebnim sporazumom između zainteresiranih subjekata iz stava (1).
- (5) U školi se može organizirati ishrana učenika u skladu sa pravilnikom kojeg donosi ministar.

IX - UČENICI SA TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

Član 113.

(Vrste teškoća u razvoju)

- (1) Podrška učenicima sa teškoćama u razvoju (u daljem tekstu: učenici sa teškoćama) podrazumijeva podršku učenicima sa:
  - a) oštećenjem vida,
  - b) oštećenjem sluha,
  - c) poremećajima govorno - jezičke komunikacije,
  - d) motoričkim teškoćama,
  - e) intelektualnim teškoćama,
  - f) poremećajima u ponašanju,
  - g) poremećajima iz spektara autizma,
  - h) specifične teškoćama u učenju,
  - i) poremećajima pažnje i hiperaktivnosti,
  - j) emocionalnim poremećajima,
  - k) kombinovanim razvojnim teškoćama i
  - l) ostalim teškoćama.
- (2) Na osnovu teškoća iz stava (1) ovoga člana učenik ostvaruje pravo na odgovarajući program školovanja prema mogućnostima, potrebama i interesima učenika.
- (3) Posebne nastavne planove i programe za školovanje učenika iz stava (1) ovog člana, donosi ministar na prijedlog centra.

Član 114.

(Centri)

- (1) Ustanove odgoja, obrazovanja i rehabilitacije za učenike sa teškoćama su škole za učenike sa teškoćama u razvoju i centri kao javne ustanove.

- (2) Centri pružaju podršku učenicima sa teškoćama u redovnoj školi, osim ako za to nije potrebna specijalizirana dijagnostička i rehabilitacijska oprema.
- (3) Centar ima status pravnog lica u čijoj se djelatnosti, realiziraju programi predškolskog odgoja i obrazovanja, osnovnog odgoja i obrazovanja, srednjeg obrazovanja, rana intervencija, produženi stručni tretman, opservaciono-dijagnostički postupci, radno osposobljavanje, te predlaganje primjerenog oblika školovanja učenika sa teškoćama. Za te učenike može biti organiziran i cjelodnevni boravak.
- (4) Centri mogu funkcionisati i sa manjim brojem odjeljenja uz prethodnu saglasnost nadležnog ministarstva, a u skladu sa odgovarajućim kriterijima koje donosi ministar.
- (5) Centri imaju pravo na posebna budžetska sredstva u cilju realizacije produženog stručnog tretmana i prilagodavanja školskog okruženja potrebama učenika, kao i stručne podrške učenicima sa teškoćama u redovnim školama.

Član 115.

(Obrazovanje i rehabilitacija učenika sa teškoćama)

- (1) U centru se realizira nastavni plan i program za odgoj, obrazovanje i rehabilitacija učenika sa teškoćama, u skladu s vrstom teškoće.
- (2) U centru se predlaže, donosi i realizira individualno prilagođeni program za učenike koji nisu u mogućnosti da prate sadržaj odobrenog nastavnog plana i programa, a što će se bliže definisati pravilnikom o inkluzivnom obrazovanju, koji donosi ministar.
- (3) U centru se realiziraju programi podrške učenicima sa teškoćama koji obezbjeđuju odgojno-obrazovno napredovanje učenika sa teškoćama, a sa ciljem njihovog uključivanja u redovne škole.
- (4) Centar u skladu sa mogućnostima vrši doedukaciju direktora, nastavnika, stručnih saradnika, asistenata u nastavi i roditelja učenika.
- (5) Mogućnost prelaska učenika iz centra u redovnu školu, i iz redovne škole u centar utvrđuje se na osnovu zahtjeva škole, opservacije i obavezujućeg nalaza i mišljenja stručnog tima centra koji se sastoji od defektologa/edukatora-rehabilitatora odgovarajućeg profila, psihologa, pedagoga, a po potrebi i drugih stručnjaka, te mišljenja stručnog tima škole, kako bi se omogućio nesmetani napredak u obrazovanju i socijalizaciji učenika.

Član 116.

(Odgojno-obrazovni i rehabilitacioni rad sa učenicima sa teškoćama u redovnim školama)

- (1) Odgojno-obrazovni rad sa učenicima sa teškoćama, realizira se u redovnim školama na osnovu principa inkluzivnog obrazovanja i rehabilitacije uz prethodno obezbjeđenje neophodne stručne podrške.
- (2) Proces obrazovanja učenika sa teškoćama u redovnoj školi realizira se uz stručnu podršku defektologa/edukatora-rehabilitatora odgovarajućeg profila i drugih stručnjaka po potrebi, te podrške asistenata za učenike sa teškoćama u skladu sa pedagoškim standardima i normativima.
- (3) Škola je obavezna da na posebnim obrascima vodi evidenciju o učenicima sa teškoćama u skladu sa pravilnikom koji donosi ministar.
- (4) Inkluzivno obrazovanje u školama se odvija u skladu sa pravilnikom o inkluzivnom obrazovanju koji donosi ministar.

Član 117.

(Individualno prilagođeni program)

- (1) Individualno prilagođeni program za učenike sa teškoćama u redovnim školama izrađuje stručnim tim škole i centra u skladu s utvrđenom vrstom teškoće (defektolog odgovarajućeg profila, psiholog, pedagog) na prijedlog nastavnika iz redovne škole, a koji usvaja nastavničko vijeće.
- (2) Stručni tim prati realizaciju individualno prilagođenog programa sa kojim treba da bude upoznat i roditelj učenika.

- (3) Nastavničko vijeće u redovnoj školi na prijedlog direktora na vremenski period od dvije godine formira stručni tim koji čine: nastavnik, psiholog, pedagog ili pedagog-psiholog, defektolog/edukator-rehabilitator odgovarajućeg profila iz centra, te drugi stručnjaci po potrebi.
- (4) Učenicima s teškoćama koji su završili razred po individualno prilagođenom planu i programu, škola izdaje odgovarajuće dokumente u skladu sa pravilnikom iz člana 116. stav (4) ovog zakona, te Pravilnikom o praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika osnovnih i srednjih škola Kantona, koji donosi ministar.

Član 118.

(Upis učenika sa teškoćama)

- (1) Upis učenika sa teškoćama u redovne škole i centre vrši komisija za upis na osnovu ovog zakona i pravilnika iz člana 116. stav (4) ovog zakona.
- (2) Pravilnik iz stava (1) ovog člana donosi ministar, a istim se preciznije uređuje postupak utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta/učenika, sastav stručnog tima i druga bitna pitanja u vezi odgoja, obrazovanja i rehabilitacije učenika sa teškoćama.
- (3) Roditelji učenika su dužni pribaviti nalaz i mišljenje ljekara odgovarajuće specijalnosti i dostaviti ga komisiji za upis.
- (4) Članovi stručnog tima škole i centra obavljaju poslove u vezi s utvrđivanjem psihofizičkog stanja djeteta u sklopu redovnih sedmičnih radnih obaveza.
- (5) Na osnovu nalaza i mišljenja stručnog tima škole i centra iz st. (2) i (4) ovog člana, predlaže se najadekvatniji oblik školovanja u skladu sa mogućnostima, potrebama i interesima učenika.
- (6) Upis u centre vrši se tokom cijele školske godine na osnovu nalaza i mišljenja stručnog tima centra nakon završenog opservaciono-dijagnostičkog procesa.
- (7) Ako u toku školovanja kod učenika nastupe okolnosti koje zahtijevaju promjenu oblika školovanja škola će u toj školskoj godini uputiti učenika na opservaciono-dijagnostički proces u centar. Stručni tim centra, shodno utvrđenoj vrsti teškoće, odrediti će primjeren oblik daljnijeg školovanja.
- (8) Načini, postupci i elementi praćenja, vrednovanja i ocjenjivanja obrazovnih postignuća učenika sa teškoćama u školi, prava i obaveze nastavnika, učenika, razrednika i direktora u provođenju postupaka vrednovanja tokom školske godine, te prava i obaveze roditelja utvrditi će se na osnovu pravilnika iz člana 117. stav (4) ovog zakona.

X - RADNICI ŠKOLE

Član 119.

(Definicija)

Radnici u srednjoj školi su nastavnici, stručni i drugi saradnici, administrativno-finansijsko, pomoćno i tehničko osoblje i drugi radnici kako je to propisano pedagoškim standardima i normativima.

Član 120.

(Profil i stručna sprema nastavnika)

- (1) Nastavnik u srednjoj školi je lice koje realizira nastavi plan i program i kojem je prvenstveni zadatak obrazovanje i odgoj učenika.
- (2) Profil i stručna sprema nastavnika u srednjoj školi utvrđuje se nastavnim planom i programom za svaki predmet pojedinačno, u zavisnosti od vrste i tipa srednje škole, a profil i stručna sprema svih ostalih radnika utvrđuju se pedagoškim standardima i normativima.
- (3) Općeobrazovnu, stručno-teorijsku, praktičnu i nastavu u okviru laboratorijskog rada, u skladu sa stavom (2) ovog člana, u srednjoj školi izvode lica:
  - a) sa završenim najmanje VII stepenom stručne spreme, sa zvanjem profesora, ili završenim drugim fakultetom i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičkom grupom predmeta i

- b) sa završenim II, odnosno III ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa na nastavničkom fakultetu ili drugom fakultetu i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičkom grupom predmeta.

- (4) Praktičnu i nastavu u okviru laboratorijskog rada u srednjim školama izvode i nastavnici sa završenim VII, odnosno VI stepenom stručne spreme, u skladu sa nastavnim planom i programom, majstori, poslovođe, specijalisti instruktori sa završenim najmanje V stepenom stručne spreme i sa pet godina radnog iskustva u struci i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičkom grupom predmeta.
- (5) Ako se praktična i nastava u okviru laboratorijskog rada realizira u privrednim ili drugim organizacijama, ugovorom srednje škole sa tom organizacijom se određuju lica zadužena za praćenje, realizaciju i ocjenjivanje učenika iz predmeta praktične nastave.
- (6) Na profil i stručnu spremlu lica koja su ugovorom iz stava (6) ovog člana određena za ocjenjivanje učenika analogno se primjenjuju st. (3) i (4) ovog člana.
- (7) Za učenike sa dodatnim obrazovnim potrebama općeobrazovne predmete u srednjoj školi predaju nastavnici i defektolozi odgovarajućeg profila i stručne spreme u skladu sa nastavnim planom i programom.
- (8) Za učestvovanje u obrazovno-odgojnom radu i obavljanju poslova pod neposrednim rukovodstvom nastavnika, srednja škola može imati stručnog saradnika u nastavi, u skladu sa pedagoškim standardima i nastavnim planom i programom.

Član 121.

(Priprema i stručno usavršavanje)

- (1) Nastavnik u srednjoj školi ima slobodu u pedagoškom radu i poučavanju u okvirima utvrđenim nastavnim planom i programom i drugim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima.
- (2) Nastavnik ima obavezu da se uredno priprema za organizaciju i obavljanje neposrednog obrazovno-odgojnog rada, za nastavni sat, odnosno nastavnu jedinicu.
- (3) Nastavnik je obavezan svake druge školske godine realizirati ogledni čas.
- (4) Nastavnici, stručni i drugi saradnici obavezni su da se stručno usavršavaju i kontinuirano educiraju u toku cijelog radnog vijeka, s ciljem kvalitetnog praćenja, podsticanja i pomaganja u obrazovanju i razvoju učenika i obavljanja drugih poslova utvrđenih relevantnim propisima.
- (5) Pravilnik o stručnom usavršavanju donosi ministar.
- (6) Nastavnici i stručni saradnici srednje škole mogu se udruživati u stručne aktivne i udruženja na nivou škole i višim nivoima, s ciljem unapređenja rada, edukacije i saradnje na domaćem i međunarodnom planu.

Član 122.

(Ostali radnici)

- (1) Ostali radnici u srednjoj školi su: stručni saradnici u odgojno-obrazovnom procesu i psihosocijalnom razvoju učenika, stručni saradnici za pravne i ekonomske poslove i ostalo osoblje.
- (2) Stručni saradnici u odgojno-obrazovnom procesu i psihosocijalnom razvoju učenika u srednjoj školi su: pedagog, pedagog-psiholog, psiholog, socijalni radnik, zdravstveni radnik, bibliotekar, defektolog, rukovalac nastavnom tehnikom-programer i koordinator praktične nastave.
- (3) Stručni saradnici za pravne i ekonomske poslove u srednjoj školi su: sekretar i rukovodilac računovodstva.
- (4) U ostalo osoblje spadaju radnici tehničko-higijenske službe i radnici na koje škola ima pravo po pedagoškim standardima i normativima, zavisno o specifičnostima uvjeta rada. Ovo osoblje je administrativno-tehnička podrška funkcioniranju srednje škole u cjelini.
- (5) Broj ostalih radnika i njihov profil i stručna sprema, propisani su pedagoškim standardima i normativima za srednje obrazovanje.

Član 123.
(Način upošljavanja)

- (1) Nastavnici, stručni i drugi saradnici i drugi radnici definiraju radni angažman ugovorom o radu.
- (2) Nastavnici, stručni i drugi saradnici i drugi radnici upošljavaju se preuzimanjem nastavnika, stručnih saradnika i drugih radnika iz drugih škola sa spiska radnika za čijim je radom djelomično ili potpuno prestala potreba za osnovne i srednje škole koji se vodi u Ministarstvu, odnosno, na osnovu javnog konkursa koji raspisuje školski odbor.
- (3) Ukoliko u srednjoj školi kao javnoj ustanovi postoji upražnjeno radno mjesto, škola je dužna prvo preuzeti lice sa spiska radnika za čijim je radom djelomično ili potpuno prestala potreba iz stava (1) ovog člana, koje ispunjava sve opće i posebne uvjete za to radno mjesto.
- (4) Ukoliko se popunjavanje upražnjelog radnog mjesta u skladu sa stavom (2) ovog člana ne može realizirati, upražnjeno mjesto oglašava se putem javnog konkursa, koji se provodi u skladu sa relevantnim propisima kojima se regulira upošljavanje.
- (5) Prilikom ponude upošljavanja i izbora radnika primjenjivat će se odredbe člana 7. Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini.
- (6) Prilikom upošljavanja u srednjoj školi iz člana 4. stav (2) tačka c) ovog zakona, radnici moraju imati saglasnost vjerske zajednice.
- (7) Ministar će uz konsultaciju sa sindikatom donijeti Pravilnik o prijemu radnika, uz prethodnu saglasnost Vlade.

Član 124.

(Radnici za čijim je radom djelomično ili potpuno prestala potreba)

- (1) Pravo na evidentiranje u spisak radnika za čijim je radom djelomično ili potpuno prestala potreba iz člana 123. stav (2) ovog zakona imaju radnici koji su u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, kao i direktori, pomoćnici direktora i voditelji dijela nastavnog procesa, u okviru svog profila i stručne spreme u osnovnim i srednjim školama kao javnim ustanovama Kantona.
- (2) Pravilnik kojim se definiraju kriteriji za proglašavanje radnika za čijim je radom djelomično ili potpuno prestala potreba, te uvjete preuzimanja radnika iz jedne škole u drugu donosi ministar uz konsultacije sa sindikatom.

Član 125.

(Privremeno angažiranje radnika)

- (1) Radnici u srednjoj školi u hitnim, odnosno vanrednim slučajevima, mogu biti angažirani na određeni vremenski period, koji ne može biti duži od šest mjeseci, pod uvjetom da se upražnjeno radno mjesto ne može popuniti u skladu sa članom 123. ovog zakona.
- (2) Za potrebe obavljanja knjigovodstveno-računovodstvenih poslova škola može angažovati Agenciju osnovanu u skladu sa zakonom.

Član 126.

(Ljekarski pregled)

- (1) Svaki radnik srednje škole prije početka školske godine obavezan je obaviti sistematski ljekarski pregled u zdravstvenoj ustanovi kao javnoj ustanovi i uvjerenje o ljekarskom pregledu dostaviti u srednju školu kod koje se nalazi njegov personalni dosije. Sadržaj sistematskog ljekarskog pregleda propisuje ministar uz pribavljanje mišljenja Ministarstva zdravstva Kantona.
- (2) U srednjoj školi ne može se dozvoliti bilo kakav angažman u nastavnom, odnosno radnom procesu licu za koje se odgovarajućom medicinskom procedurom utvrdi da je: alkoholičar, ovisnik o narkoticima, kao i lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti.
- (3) Radnik srednje škole za kojeg se utvrde zdravstvene anomalije iz stava (2) ovog člana, odmah po utvrđivanju

datih činjenica bit će udaljen iz procesa rada i upućen na liječenje.

- (4) U slučaju osnovane sumnje da je radniku psihofizičko zdravlje narušeno u tolikoj mjeri da isto bitno umanjuje njegovu radnu sposobnost direktor će, nakon prethodno pribavljenog mišljenja sindikata, školskom odboru uputiti obrazloženi prijedlog za donošenje odluke o upućivanju radnika na ocjenu radne sposobnosti.
- (5) Ako školski odbor utvrdi da je prijedlog direktora opravdan, donijet će odluku o upućivanju radnika na ocjenu radne sposobnosti.
- (6) Radniku koji odbije izvršiti odluku iz stava (5) ovog člana, otkazat će se ugovor o radu zbog nedoličnog ponašanja i kršenja obaveza iz radnog odnosa.
- (7) Ako se utvrdi da radnik nije u mogućnosti uredno izvršavati obaveze u odgojno-obrazovnom radu zbog trajno narušenog psihofizičkog zdravlja, ponudit će mu se odgovarajući poslovi prema preostaloj radnoj sposobnosti.
- (8) Ako škola nema odgovarajuće poslove, radniku će se otkazati ugovor o radu zbog lično uvjetovanih razloga.
- (9) Ako radnik odbije prihvatiti ponudu iz stava (7) ovog člana, otkazat će mu se ugovor o radu uz ponudu izmijenjenog ugovora.
- (10) Pravilima srednje škole preciznije se uređuje postupak prema radniku iz stava (3) ovog člana i njegov dalji radni status.

Član 127.

(Praćenje rada radnika)

- (1) Rad radnika se sistematično prati i ocjenjuje na osnovu pravilnika koji donosi ministar uz konsultaciju sa sindikatom.
- (2) Sastavni dio pravilnika iz stava (1) ovog člana su kriteriji za ocjenjivanje, napredovanje i sticanje posebnih zvanja nastavnika, stručnih i drugih saradnika.

Član 128.

(Vrednovanje rada nastavnog i rukovodnog osoblja)

- (1) U srednjoj školi je obavezno svake školske godine provoditi postupak evaluacije rada rukovodnog i nastavnog osoblja, odnosno uspješnosti realiziranja nastavnih programa.
- (2) Vrednovanje rada rukovodnog i nastavnog osoblja provodi se u skladu sa pravilnikom koji donosi ministar.
- (3) U srednjoj školi na osnovu odluke nastavničkog vijeća može provoditi evaluaciona anketa o radu nastavnog osoblja od strane učenika svake školske godine, a s ciljem unapređenja kvaliteta obrazovno-odgojnog rada.
- (4) Vrednovanje se obavezno ocjenjuju: kvalitet nastave i interaktivnog odnosa učenik-nastavno osoblje, korektnost u komunikaciji, odnos nastavnog osoblja prema učeniku na nastavi i na provjerama znanja, kao i drugi elementi utvrđeni pravilnikom iz stava (2) ovog člana.
- (5) Vrednovanje rada rukovodnog i nastavnog osoblja je dio integralnog procesa uspostave sistema kvaliteta, odnosno samokontrole i unutrašnje ocjene kvaliteta.
- (6) Rezultate vrednovanja rada rukovodnog, nastavnog, stručnog i drugog osoblja srednja škola je obavezna analizirati i isti čine sastavni dio personalnog dosijea svakog radnika srednje škole.

Član 129.

(Zaštita prava nastavnog i drugog osoblja)

- (1) Zaštita prava nastavnog i drugog osoblja u srednjoj školi ostvaruje se u skladu sa zakonom, pravilima i drugim aktima srednje škole.
- (2) U pogledu prava i obaveza iz radnog odnosa nastavnog i drugog osoblja u srednjoj školi primjenju se odredbe Zakona o radu i kolektivnog ugovora za djelatnost srednjeg obrazovanja ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.
- (3) Radniku izabranom, odnosno imenovanom na neku od javnih funkcija, u organe Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, organe kantona, grada i općine i radniku izabranom na profesionalnu funkciju u sindikatu, prava i

obaveze iz radnog odnosa na njegov zahtjev miruju, a najduže četiri godine od dana izbora, odnosno imenovanja.

Član 130.

(Odgovornost nosilaca funkcija u tijelima srednje škole i nastavnog, stručnog i drugog osoblja)

- (1) Nosioci funkcija u tijelima srednje škole te nastavno, stručno i drugo osoblje imaju naglašenu društvenu odgovornost.
- (2) Općim aktom srednje škole preciznije se regulira postupak utvrđivanja disciplinske odgovornosti lica iz stava (1) ovog člana.
- (3) Postupak disciplinske odgovornosti protiv lica iz stava (1) ovog člana pokreće se za teže i lakše povrede obaveza utvrđene općim aktom srednje škole.
- (4) Postupak disciplinske odgovornosti ne može se pokrenuti nakon:
  - a) isteka šest mjeseci od dana saznanja za povredu obaveze i počinioa,
  - b) isteka godine dana od dana kad je povreda učinjena.
- (5) U slučaju kada je protiv lica iz stava (1) ovog člana potvrđena optužnica za krivična djela za koja se odredbama važećeg Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine može izreći kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci i više, srednja škola je obavezna donijeti odluku o suspenziji tih lica iz nastavnog procesa do okončanja krivičnog postupka.
- (6) Licima iz stava (5) ovog člana kojima je izrečena pravosnažna presuda ili mjera zbog počinjenog jednog ili više krivičnih djela iz stava (5) ovog člana srednja škola je obavezna donijeti rješenje o prestanku radnog odnosa i u pismenoj formi obavijestiti Ministarstvo.
- (7) Srednja škola je obavezna donijeti rješenje o prestanku radnog odnosa članu rukovodnog, nastavnog, stručnog i drugog osoblja koji je predao dokumenta ili izjave tokom postupka prijave na konkurs, za koje se kasnije utvrdi da nisu vjerodostojni.
- (8) Ministarstvo vodi registar lica iz st. (5) i (6) ovog člana.

Član 131.

(Obaveza verifikacije nastave)

- (1) U školi na određeno vrijeme mogu biti uposleni nastavnici ili stručni saradnici koji nemaju propisane kvalifikacije, ali imaju odgovarajući stepen školske spreme, pod uvjetom da se na javni konkurs nije prijavio kandidat koji ispunjava propisane uvjete, u skladu sa Zakonom o radu.
- (2) Nastava koju izvode nastavnici iz stava (1) ovog člana se na kraju nastavne godine verificira od nastavnika koji ispunjava uvjete koje propisuje nastavni plan i program u skladu sa pravilnikom koji donosi ministar.

Član 132.

(Pripravnici)

- (1) Lice koji prvi put zasniva radni odnos na poslovima nastavnika, stručnog ili drugog saradnika ima status pripravnika.
- (2) Škola je dužna, odmah po njegovom stupanju na posao, pripravniku izdati rješenje o pripravnikom stažu sa rokom polaganja ispita za samostalan odgojno-obrazovni rad, odnosno, stručnog ispita i imenovati mentora.
- (3) Po završetku pripravnčkog staža u trajanju od jedne godine, pripravnik je obavezan polagati ispit za samostalan odgojno-obrazovni rad, odnosno stručni ispit.

Član 133.

(Ispit za samostalan odgojno-obrazovni rad i stručni ispit)

- (1) Program osposobljavanja za samostalan odgojno-obrazovni rad, stažiranje, profil i stručna sprema mentora, sastav komisije, način i troškovi polaganja ispita za samostalan odgojno-obrazovni rad, odnosno stručnog ispita, obrazac uvjerenja o položenom stručnom ispitu i vođenje evidencije reguliraju se pravilnikom koji donosi ministar.
- (2) Stručni ispit polaže se pred stručnom komisijom koju imenuje ministar.

Član 134.

(Lica koja nemaju završen nastavnički fakultet)

- (1) U skladu sa nastavnim planom i programom u srednjoj školi mogu se angažirati lica sa radnim iskustvom ili bez radnog iskustva u nastavi koja nemaju završen nastavnički fakultet.
- (2) Lica iz stava (1) ovog člana koja imaju položenu pedagoško-psihološku i didaktičko-metodičku grupu predmeta obavezna su položiti stručni ispit za samostalan odgojno-obrazovni rad.
- (3) Lica iz stava (1) ovog člana u čijem studiju nije bila zastupljena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta, obavezna su položiti navedenu grupu predmeta i stručni ispit za samostalan obrazovno-odgojni rad.
- (4) Licima iz st. (2) i (3) ovog člana škola je dužna odmah po stupanju na posao izdati rješenje o pripravnikom stažu, odnosno rješenje o stažiranju, sa rokom polaganja ispita za samostalan obrazovno-odgojni rad, odnosno, stručnog ispita i imenovati mentora, a licima iz stava (3) i rješenje o obavezi polaganja pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke grupe predmeta.
- (5) Rok za polaganje ispita grupe predmeta iz stava (3) ovog člana je 12 mjeseci od dana stupanja na rad ovih lica.
- (6) Lica iz stava (3) ovog člana odmah nakon što polože pedagoško-psihološku i didaktičko-metodičku grupu predmeta uz uvjet da su obavili pripravnčki staž u propisanom trajanju, stiču pravo polaganja stručnog ispita za samostalan odgojno-obrazovni rad.
- (7) Rok za polaganje stručnog ispita za lica iz stava (3) ovog člana je šest mjeseci od dana položenog posljednjeg ispita pedagoško-psihološke i metodičko-didaktičke grupe predmeta, odnosno šest mjeseci od posljednjeg dana obavljenog pripravnčkog staža, u protivnom mu prestaje radni odnos u toj školi.

Član 135.

(Stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa)

- (1) Nastavnicima, stručnim i drugim saradnicima bez radnog iskustva, u skladu sa Zakonom o radu i kolektivnim ugovorom za djelatnost srednjeg obrazovanja, srednja škola može omogućiti stručno osposobljavanje za samostalan odgojno-obrazovni rad, bez zasnivanja radnog odnosa (volonterski rad).
- (2) Na volontere iz stava (1) ovog člana, analogno se primjenjuju čl. 132. i 133. ovog zakona.

Član 136.

(Raspored radnog vremena)

- (1) Raspored radnog vremena nastavnika u okviru četrdesetsatne radne sedmice utvrđuje direktor, u skladu sa pedagoškim standardima i normativima i općim aktima škole.
- (2) Nastavnik općeobrazovne i stručnoteorijske nastave, u okviru četrdesetsatne radne sedmice ima 25 časova neposrednog obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi.
- (3) Nastavnik praktične nastave u okviru četrdesetsatne radne sedmice ima 28 časova neposrednog obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi.
- (4) Neposredni obrazovno-odgojni rad podrazumijeva časove redovne, dopunske, dodatne i instruktivne nastave, vrijeme za pregled pismenih zadataka/programa, razredništvo - čas odjeljenske zajednice, vođenje sekcije ili drugih oblika vannastavnih aktivnosti. Norma časova redovne nastave po predmetima utvrđena je pedagoškim standardima i normativima.
- (5) Izuzetno od stava (3) ovog člana, direktor može iz opravdanih razloga utvrditi da nastavnik ima do 30 časova neposrednog obrazovno-odgojnog rada, u periodu ne dužem od jednog polugodišta u toku jedne školske godine.
- (6) Raspored radnog vremena za ostale radnike utvrđuje direktor u skladu sa pedagoškim standardima i normativima i općim aktima škole.

- (7) Kada to zahtijevaju potrebe, o čemu odlučuje ministar, direktor će radniku na prijedlog ministra i uz saglasnost radnika, omogućiti rad na poslovima vezanim uz spomenute potrebe u/ili izvan škole.
- (8) Za vrijeme rada na poslovima iz stava (7) ovog člana, koji ne može trajati duže od godinu dana, škola može zasnovati radni odnos ugovorom na određeno vrijeme sa licem koje će zamjenjivati radnika iz stava (7) ovog člana na njegovim redovnim poslovima.
- (9) U slučajevima iz stava (7) ovog člana ministar, direktor škole i radnik potpisuju sporazum kojim se uređuju međusobne obaveze.

Član 137.

(Godišnji odmor radnika)

- (1) Radnici koriste godišnji odmor u toku ljetnog raspusta učenika.
- (2) Dužina trajanja godišnjih odmora utvrđuje se općim aktom srednje škole shodno Zakonu o radu i Kolektivnom ugovoru za djelatnost srednjeg obrazovanja.
- (3) Izuzetno, radnici koji ne iskoriste godišnji odmor u toku ljetnog raspusta, mogu koristiti godišnji odmor naredne godine u skladu sa Zakonom o radu.

XI - NADZOR NAD ZAKONITOŠĆU RADA I STRUČNI
NADZOR

Član 138.

(Nadzor)

- (1) Nadzor u smislu ovog zakona podrazumijeva: nadzor nad zakonitošću rada srednjih škola, inspeksijski nadzor i stručni nadzor.
- (2) Stručni nadzor nad radom javnih ustanova i ustanova iz oblasti srednjeg obrazovanja vrši Ministarstvo putem Prosvjetno-pedagoškog zavoda.
- (3) U vršenju nadzora iz stava (1) ovog člana Ministarstvo:
  - a) pokreće postupak za ocjenu zakonitosti rada i općih akata srednjih škola,
  - b) donosi odluku o zabrani rada srednje škole ako ne ispunjava uvjete za rad utvrđene zakonom, pedagoškim standardima i normativima i drugim provedbenim aktima ili ne ostvaruje zakonom utvrđene ciljeve i zadatke,
  - c) pokreće inicijativu za izmjenu ovog zakona, podzakonskih, provedbenih i drugih akata,
  - d) preduzima druge mjere za koje je ovlašteno zakonom.
- (4) Ministarstvo je obavezano donijeti akt o poništenju odnosno obustaviti od izvršenja odluku tijela srednje škole u roku od 60 dana od dana saznanja za tu odluku, ako je protivna zakonu, podzakonskim i provedbenim aktima.
- (5) Nakon donošenja odgovarajućeg akta iz stava (4) ovog člana dalji postupak provodi se u skladu sa zakonom.
- (6) Nadzor nad provođenjem ovog zakona i drugih propisa relevantnih za oblast srednjeg obrazovanja vrše odgovarajuće službe u skladu sa vlastitim propisima.

Član 139.

(Inspeksijski nadzor)

- (1) Inspeksijski nadzor nad provođenjem ovog zakona, podzakonskih i općih akata iz oblasti srednjeg obrazovanja i s tim u vezi preduzimanje odgovarajućih mjera vrše prosvjetni inspektori u skladu sa Zakonom o prosvjetnoj inspekciji ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 9/00) i Zakonom o inspekcijama Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 2/17).
- (2) Inspeksijski nadzor iz stava (1) ovog člana posebno se odnosi na:
  - a) postupanje škole u pogledu primjene zakona, podzakonskih akata, pedagoških standarda i normativa i drugih akata koje donosi ministar, općih akata i pojedinačnih akata škole;
  - b) primjenu standarda koje određuje Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje;

- c) kontrolu stručne zastupljenosti nastave odgovarajućim profilom i stručnom spremom nastavnog kadra, utvrđenih ovim zakonom i nastavnim planom i programom;
  - d) upotrebu odobrenih nastavnih planova i programa, udžbenika i drugih nastavnih sredstava;
  - e) upis učenika u školu;
  - f) izricanje odgojno-disciplinskih mjera prema učenicima;
  - g) primjenu zakonskih i drugih odredaba koje se odnose na statusna pitanja učenika;
  - h) vođenje relevantne dokumentacije i evidencije;
  - i) kontrolu javnih isprava, općih i pojedinačnih akata škole i drugih akata koja se odnose na rad organa koje kontroliše;
  - j) kontrolu upisa u registar koji vodi Ministarstvo i upisa u sudski registar;
  - k) pravo i obavezu prosvjetnog inspektora na izricanje mjera i utvrđivanje rokova za njihovo izvršenje u skladu sa zakonom.
  - l) podnošenje prijave nadležnom organu za učinjeno krivično djelo ili privredni prestup, odnosno zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.
- (3) Na rješenje prosvjetnog inspektora može se izjaviti žalba ministru.

Član 140.

(Stručni nadzor, vrednovanje i stručna pomoć)

- (1) Stručni nadzor, vrednovanje i stručna pomoć obuhvata aktivnosti u vezi sa organizacijom i izvođenjem nastave, nadzor nad radom nastavnika, stručnih i drugih saradnika, direktora i pomoćnika direktora/voditelj dijela nastavnog procesa u srednjoj školi radi unapređivanja odgojno-obrazovnog rada.
- (2) Stručni nadzor obavljaju stručni savjetnici Prosvjetno-pedagoškog zavoda, u skladu s posebnim zakonom kojim se reguliše status Zavoda i njegov rad.
- (3) Stručni nadzor, vrednovanje i stručna pomoć iz stava (1) ovog člana posebno se odnosi na:
  - a) instruktivni i savjetodavni rad sa nastavnicima, stručnim i drugim saradnicima direktorom i pomoćnikom direktora/voditeljem dijela nastavnog procesa u vezi sa obavljanjem dužnosti i pomaganje u provedbi obrazovno-odgojnih aktivnosti (održavanje ogledno-uglednih časova, seminara i sl.);
  - b) pružanje stručne pomoći u planiranju i organizaciji obrazovnog rada, ocjenjivanju i napredovanju učenika, a posebno nadarenih učenika;
  - c) praćenje primjene nastavnog plana i programa, predlaganje izmjena i dopuna nastavnog plana i programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja, obima, oblika i metoda obrazovnog rada i s tim u vezi njihovo usavršavanje, u skladu sa tehnološkim razvojem i potrebama tržišta rada;
  - d) prisustvovanje izvođenju nastave, ispita i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada;
  - e) rješavanje prigovora/žalbi roditelja/učenika, nastavnika, stručnih i drugih saradnika u vezi sa neposrednim odgojno-obrazovnim radom nakon što su iscrpljene propisane procedure u školi;
  - f) vrednovanje kvaliteta rada srednje škole, odnosno doma učenika;
  - g) učestvovanje u pripremi, izvođenju i ocjenjivanju novih oblika i metoda rada;
  - h) provjeru učeničkih postignuća u skladu sa standardima znanja koje propisuje Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje;
  - i) praćenje stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih saradnika u odgojno-obrazovnom procesu i psihosocijalnom razvoju učenika (prisustvovanje ogledno-uglednim časovima, seminarima i sl.);
  - j) praćenje i ocjenjivanje rada nastavnika, stručnih saradnika u odgojno-obrazovnom procesu i psihosocijalnom razvoju učenika i direktora srednje škole;

- k) predlaganje Ministarstvu i nadležnim organima preduzimanje neophodnih mjera za oklanjanje nepravilnosti, nedostataka te za unapređivanje odgojno-obrazovnog i stručnog rada.

Član 141.

(Izveštaji o nadzoru)

- (1) Akti koje u obavljanju inspekcijskog nadzora donosi prosvjetni inspektor dostavljaju se licima i organima definiranim u Zakonu o prosvjetnoj inspekciji.
- (2) Izvještaj o izvršenom stručnom nadzoru iz člana 140. ovog zakona dostavlja se direktoru srednje škole, ministru i Gradskoj upravi, za škole sa područja Grada, odnosno nadležnom općinskom organu za škole izvan područja Grada.
- (3) Direktor škole obavezan je da u svim segmentima omogući nesmetano obavljanje nadzora od strane Ministarstva te inspekcijskog i stručnog nadzora.
- (4) Bliži propis o stručnom nadzoru, vrednovanju i stručnoj pomoći donosi ministar.

XII - ORGAN UPRAVLJANJA I RUKOVOĐENJA

Član 142.

(Sastav školskog odbora)

- (1) Organ upravljanja u srednjoj školi je školski odbor.
- (2) Školski odbor srednje škole, srednjoškolskog i školskog centra kao javne ustanove sa područja Grada broji četiri člana i to: jedan predstavnik osnivača kojeg predlaže Ministarstvo-predsjednik, jedan predstavnik Grada kojeg predlaže gradski organ, jedan predstavnik roditelja učenika i jedan predstavnik radnika škole.
- (3) Školski odbor srednje škole, srednjoškolskog i školskog centra kao javne ustanove izvan područja Grada broji četiri člana i to: jedan predstavnik osnivača kojeg predlaže Ministarstvo - predsjednik, jedan predstavnik općine na čijem području se nalazi škola kojeg predlaže općinski organ, jedan predstavnik roditelja učenika i jedan predstavnik radnika škole.
- (4) Izuzetno iz st. (1) i (2) ovog člana školski odbor srednje škole, srednjoškolskog i školskog centra kao javne ustanove koju je osnovala vjerska zajednica, odnosno crkva samostalno ili sa drugim pravnim ili fizičkim licem broji četiri člana i to: jedan predstavnik osnivača, jedan predstavnik Ministarstva, jedan predstavnik vijeća roditelja učenika i jedan predstavnik škole.
- (5) Broj članova školskog odbora srednje škole kao ustanove utvrđuje se aktom o osnivanju srednje škole, a u njegovom sastavu je obavezan predstavnik Ministarstva.
- (6) Predstavnik osnivača kojeg predlaže Ministarstvo iz st. (1) i (2) ovog člana, odnosno predstavnik Grada ili općine (u daljem tekstu: lokalne zajednice):
  - a) mora imati najmanje VII stepen stručne spreme ili prvi ciklus studija po bolonjskom procesu,
  - b) ne može biti radnik te škole,
  - c) ne može biti roditelj učenika koji pohađa tu školu,
  - d) ne može biti direktor škole registrirane u Kantonu.
 Predstavnik osnivača je ujedno i predsjednik školskog odbora,
- (7) Vlada će donijeti Odluku o standardima i kriterijima za izbor/nominovanje predsjednika i članova školskog odbora srednjih škola kao javnih ustanova na području Kantona kojim se preciznije uređuje postupak i uvjeti koje trebaju ispunjavati kandidati koji apliciraju na navedene pozicije.
- (8) Za predsjednika i člana školskog odbora ne može biti imenovano lice koje ima smetnje za imenovanje u skladu sa Zakonom o sukobu interesa u organima vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 70/08) i Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 23/03, 34/03 i 65/13), kao ni lica:
  - a) izabrana u organe zakonodavne, izvršne i sudske vlasti,
  - b) organe i tijela političkih partija i
  - c) državni službenik iz Ministarstva.

- (9) Predsjednik i članovi školskog odbora koji budu imenovani na funkcije i radna mjesta iz stava (8) ovog člana obavezni su podnijeti ostavke na pozicije koje obavljaju u školskom odboru.
- (10) Školski odbor po svom sastavu treba da odražava etnički sastav učenika i roditelja, školskog osoblja i lokalne zajednice u kojoj škola djeluje.
- (11) U proceduri koja prethodi postupku imenovanja članova školskog odbora, kandidati za članove školskog odbora iz reda roditelja, odnosno radnika obavezni su u pisanom obliku obezbijediti većinsku podršku vijeća roditelja škole (u daljem tekstu: vijeće roditelja), odnosno većinsku podršku radnika.
- (12) Kada članu školskog odbora iz reda radnika ili iz reda roditelja istekne mandat, direktor škole je obavezan u roku od 15 dana provesti proceduru i dostaviti ime vršioca dužnosti člana školskog odbora škole iz reda radnika, odnosno iz reda roditelja.
- (13) Ukoliko direktor škole, odnosno nadležni organ lokalne zajednice ne dostavi imena vršilaca dužnosti člana školskog odbora škole iz reda radnika ili iz reda roditelja, odnosno predstavnika lokalne zajednice u roku od 15 dana, ministar će imenovati vršioca dužnosti iz navedenih struktura.
- (14) Predsjednika i članove školskog odbora srednje škole kao javne ustanove, na osnovu raspisanog Javnog konkursa, imenuje i razrješava Vlada, a predsjednika i članove školskog odbora škole kao ustanove imenuje i razrješava osnivač.
- (15) Javni konkurs iz stava (14) ovog člana objavljuje se na zvaničnoj internet stranici Vlade, Ministarstva i srednje škole u kojoj se vrši izbor predsjednika i/ili članova školskog odbora. Škola je obavezna tekst konkursa istovremeno objaviti i na vidnom mjestu u školi, kako bi sa sadržajem teksta konkursa bili upoznati svi zainteresirani kandidati.
- (16) U školskom odboru ne može se dozvoliti angažman licu za koje se odgovarajućom medicinskom procedurom utvrdi da je: alkoholičar, ovisnik o narkoticima, kao i lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti.
- (17) U slučaju kada je protiv lica koji je član školskog odbora potvrđena optužnica za krivična djela za koja se odredbama važećeg krivičnog zakona može izreći kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci i više srednja škola je obavezna obavijestiti o tome osnivača radi donošenja odluke o suspenziji tih lica do okončanja krivičnog postupka.
- (18) O licima iz stava (17) ovog člana kojima je izrečena pravosnažna presuda ili mjera zbog počinjenog jednog ili više krivičnih djela iz stava (17) ovog člana srednja škola je obavezna obavijestiti osnivača, odnosno Ministarstvo radi donošenja odluke o njihovom razrješenju.

Član 143.

(Nadležnost školskog odbora)

1. Školski odbor osigurava djelotvorno i efikasno korištenje svih resursa škole i brine se o zakonitom radu škole i njenih organa.
2. Nadležnosti u donošenju akata srednje škole su:
  - a) donošenje pravila srednje škole;
  - b) donošenje godišnjeg programa rada srednje škole za tekuću godinu i izvještaja o realizaciji godišnjeg programa rada za prethodnu godinu;
  - c) donošenje finansijskog plana i usvajanje godišnjeg obračuna;
  - d) donošenje općeg akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, i drugih općih akata u skladu sa relevantnim propisima;
  - e) donošenje programa rada i izvještaja o radu koji podnosi osnivaču.
- (2) Školski odbor je nadležan za rješavanje u prvom stepenu o:
  - a) izboru, imenovanju i razrješenju direktora kao i zaključivanju ugovora o radu i prestanku rada direktora srednje škole u skladu sa pravilnikom koji donosi ministar;
  - b) imenovanju komisija u skladu sa relevantnim propisima;
  - c) korištenju sredstava preko iznosa određenog relevantnim propisima;

- d) žalbama i prigovorima radnika na rješenje o ocjeni rada i drugim pravima, obavezama i odgovornostima iz radnog odnosa;
  - e) žalbi učenika, odnosno roditelja ili staratelja učenika na odluku o izricanju odgojno-disciplinske mjere iz člana 109. ovog zakona;
  - f) utvrđivanju prijedloga plana upisa učenika u prvi razred;
  - g) verificiranju konačne liste primljenih učenika u prvi razred;
  - h) žalbama i prigovorima koji se odnose na rad direktora srednje škole.
- (3) Školski odbor nadležan je za odlučivanje u drugom stepenu po žalbama i prigovorima na odluke direktora srednje škole na koje je dopuštena žalba ili prigovor, posebno po žalbama i prigovorima koji se odnose na rad nastavnika, stručnih i drugih saradnika.
- (4) Školski odbor, osim nadležnosti propisanih st. (2), (3) i (4) ovog člana, obavlja i sljedeće:
- a) usmjerava, kontrolira i ocjenjuje rad direktora;
  - b) razmatra prijedloge odluka, preporuke i prijedloge koje se upute školskom odboru i preduzima odgovarajuće mjere;
  - c) rješava sva pitanja odnosa s osnivačem;
  - d) razmatra i odobrava službena putovanja direktora škole;
  - e) u vanrednim situacijama kada je direktor spriječen da obavlja dužnost, uz saglasnost ministarstva, imenuje nastavnika ili stručnog saradnika koji ispunjava uvjete za direktora koji će, pored svojih poslova, obavljati i poslove i radne zadatke direktora, sve dok traje ta spriječenost;
  - f) utvrđuje konačnu listu radnika koji su djelomično ili potpuno ostali bez radnih zadataka;
  - g) na osnovu saglasnosti Ministarstva na prijedlog direktora donosi odluku o raspisivanju konkursa za prijem radnika;
  - h) na prijedlog direktora donosi odluku o raspisivanju konkursa/oglasa za prijem pripravnika;
  - i) vrši i druge poslove u skladu sa relevantnim propisima i pravilima srednje škole.
- (5) Odluke školskog odbora su valjane ako za njih glasa većina od ukupnog broja članova.

Član 144.

(Rad školskog odbora)

- (1) Način rada školskog odbora regulira se poslovníkom o radu.
- (2) Obavljanje dužnosti člana školskog odbora je dobrovoljno i besplatno.
- (3) Školski odbor bira se na period od četiri godine sa mogućnošću jednog reizbora.
- (4) Konkurs za imenovanje članova školskog odbora raspisuje se najkasnije pet mjeseci prije isteka mandata.
- (5) Konstituirajuću sjednicu školskog odbora saziva predsjednik starog saziva školskog odbora na način definisan pravilnikom iz stava (6) ovog člana najkasnije u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke Vlade o imenovanju školskog odbora.
- (6) Sjednicama školskog odbora predsjedava predsjednik školskog odbora. U slučaju da je predsjednik spriječen da zakaže i vodi sjednicu, sjednicu će zakazati zamjenik predsjednika.
- (7) Ministar donosi pravilnik u vezi sa izborom, nadležnostima i radom školskih odbora.
- (8) Ministar može poništiti, staviti van snage, odnosno obustaviti od izvršenja odluku školskog odbora, ako je protivna zakonu, podzakonskim i provedbenim aktima i pravilima škole i o tome obavijestiti u roku od sedam dana od dana donošenja odluke direktora i školski odbor.

Član 145.

(Razrješenje članova školskog odbora)

- (1) Status člana školskog odbora prestaje donošenjem rješenja o razrješenju.
- (2) Mandat člana školskog odbora iz reda roditelja odnosno iz reda radnika škole prestaje najkasnije u roku od 60 dana od dana

prestanka statusa redovnog učenika čiji je on roditelj, odnosno prestanka statusa radnika u datoj školi.

- (3) Odmah nakon nastupanja okolnosti iz stava (2) ovog člana srednja škola obavezna je obavijestiti Ministarstvo s ciljem raspisivanja konkursa za popunu te pozicije.
- (4) Predsjednik i član školskog odbora će biti razriješen i prije isteka mandata u slučajevima:
  - a) kada se utvrdi da predsjednik i član ne ispunjava obaveze utvrđene zakonom, aktom o osnivanju i pravilima srednje škole,
  - b) kada se utvrdi da školski odbor ne obavlja poslove iz svog djelokruga u skladu sa zakonom, aktom o osnivanju i pravilima srednje škole i ne postupa po nalogu Ministarstva,
  - c) u slučajevima iz st. (6), (8), (9), (10), (11) i (12) člana 142. ovog zakona i drugih smetnji za imenovanje,
  - d) u slučajevima utvrđenim pravilnikom iz člana 144. stav (7) ovog zakona i
  - e) u drugim slučajevima predviđenim pravilima srednje škole.
- (5) Ministar, u skladu sa zakonskim propisima pokreće postupak razrješenja školskog odbora kada nastupe okolnosti iz stava (4) ovog člana i postupak imenovanja vršilaca dužnosti članova školskog odbora.
- (6) Odluku o razrješenju školskog odbora donosi Vlada, te u skladu sa zakonom imenuje vršiocem dužnosti u roku od 30 dana od dana dostave prijedloga.
- (7) U slučaju da se Ministarstvu strukture iz člana 142. ovog zakona ne dostave, u roku od 15 dana, prijedloge vršilaca dužnosti članova školskog odbora Vlada će na prijedlog ministra imenovati privremno tijelo koje će upravljati školom u ime školskog odbora, s ciljem sprečavanja blokade rada školskog odbora. Imenovano tijelo ima mandat da obavlja povjerenu dužnost dok se ne imenuje školski odbor u skladu sa zakonom.
- (8) U slučaju razrješenja člana školskog odbora, odnosno razrješenju školskog odbora iz st. (1) i (4) ovog člana, mandat novom članu, odnosno školskom odboru traje do isteka mandata razriješenog člana, odnosno razriješenog školskog odbora.
- (9) Članovi školskog odbora koji su razriješeni u slučajevima utvrđenim u stavu (4) ovog člana ne mogu biti imenovani u rukovodne i upravljačke strukture odgojno-obrazovnih ustanova Kantona. Evidenciju ovih lica vodi Ministarstvo.

Član 146.

(Direktor)

- (1) Organ rukovođenja u srednjoj školi je direktor.
- (2) Za direktora srednje škole može biti imenovano lice koje, osim općih uvjeta, u pogledu stručne spreme ispunjava uvjete za nastavnika ili pedagoga škole u koju konkuriše i ima najmanje osam godina radnog iskustva i od toga najmanje pet godina na poslovima u nastavi ili na pedagoško-psihološkim poslovima u stepenu stručne spreme koja se traži za radno mjesto, te ima najmanje VII stepen stručne spreme, odnosno završen najmanje II ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa, i ima najmanje zvanje mentor.
- (3) Direktora srednje škole kao javne ustanove, čiji je osnivač Kanton imenuje i razrješava školski odbor, na osnovu javnog konkursa i uz saglasnost Vlade.
- (4) Direktora srednje škole kao javne ustanove čiji osnivač nije Kanton imenuje i razrješava školski odbor na osnovu javnog konkursa i uz saglasnost osnivača.
- (5) Direktor srednje škole se imenuje na period od četiri godine sa mogućnošću ponovnog izbora, uz ograničenje od najviše dva uzastopna mandata u istoj školi.
- (6) Za direktora i pomoćnika direktora/voditelja dijela nastavnog procesa ne može biti imenovano lice koje ima smetnje za imenovanje i obavljanje funkcije u skladu sa Zakonom o sukobu interesa u organima vlasti u Federaciji

- Bosne i Hercegovine i Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine.
- (7) Radniku srednje škole registrirane u Kantonu koji se imenuje za direktora škole sa područja Kantona, prava i obaveze iz radnog odnosa, koji podrazumijevaju prethodno radno mjesto, miruju najduže do kraja prvog mandata. Postupak mirovanja prava i obaveza se pokreće na lični zahtjev koji se podnosi školskom odboru u roku od sedam dana od dana imenovanja.
- (8) Na prava i obaveze radnika iz stava (7) ovog člana primjenjuju se odgovarajuće odredbe zakona i kolektivnog ugovora za djelatnost srednjeg obrazovanja, kojima se uređuju prava i obaveze iz radnog odnosa, a koje nisu utvrđene ovim zakonom.
- (9) Školski odbor obavezan je razriješiti dužnosti direktora i prije isteka mandata zbog dokazanog kršenja zakona ili profesionalne nekompetentnosti i u slučajevima iz čl. 149. i 150. ovog zakona, te u skladu sa Zakonom o ustanovama.
- (10) Ukoliko direktor srednje škole nije imenovan, odnosno ukoliko je razriješen prije isteka mandata, školski odbor će odmah iz reda nastavnika ili stručnih saradnika škole imenovati vršioca dužnosti direktora na period koji ne može biti duži od šest mjeseci od dana imenovanja i raspisati javni konkurs za izbor i imenovanje direktora.
- (11) Vršilac dužnosti direktora mora ispunjavati sve uvjete propisane u stavu (1) ovog člana i ima sva prava i obaveze direktora škole.
- (12) Za direktora i vršioca dužnosti direktora ne može se imenovati:
- lice za koje se odgovarajućom medicinskom procedurom utvrdi da je alkoholičar, odnosno ovisnik o narkoticima,
  - lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti,
  - lice protiv kojeg je potvrđena optužnica ili izrečena pravosnažna presuda ili mjera za jedno ili više krivičnih djela za koja se odredbama važećeg Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više.
- (13) Ministar donosi propis kojim se preciznije definira procedura izbora, kriteriji za izbor, nadležnosti i rad direktora.
- (14) Ako školski odbor ne imenuje vršioca dužnosti direktora škole, ministar će posebnom odlukom ovlastiti nastavnika ili stručnog saradnika škole koji ispunjava propisane uvjete za imenovanje direktora, da obavlja poslove iz nadležnosti direktora škole.

Član 147.
(Poslovi direktora)

- Direktor srednje škole je odgovoran za zakonitost rada i stručni rad škole.
- Direktor je obavezan ovlastiti lice za obavljanje poslova direktora u slučaju njegovog odsustva, a ako direktor nije u mogućnosti ovlastiti lice školski odbor donosi odluku o ovlašćenju.
- Direktor srednje škole, osim poslova i zadataka utvrđenih ovim zakonom, obavlja i sljedeće poslove:
  - predlaže godišnji program obrazovno-odgojnog rada srednje škole nakon čijeg donošenja je odgovoran za njegovo provođenje,
  - predlaže finansijski plan škole,
  - na prijedlog komisije za utvrđivanje prijedloga za izbor radnika škole vrši postavljenje radnika sa rang-liste, koju dostavi komisija i sa njima zaključuje ugovor o radu, odnosno donosi rješenje o prestanku ugovora o radu,
  - utvrđuje raspored nastavnika i drugih radnika škole na određene poslove, u skladu sa općim aktom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u školi,
  - utvrđuje raspored radnog vremena nastavnika i stručnih saradnika u skladu sa članom 139. ovog zakona,
  - utvrđuje raspored časova,
  - drži ogledni čas najmanje jedanput u četiri godine,

- podnosi izvještaj o uspjehu i postignutim rezultatima obrazovno-odgojnog rada školskom odboru, osnivaču, Prosvjetno-pedagoškom zavodu i ministru, na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine,
- podnosi izvještaj iz tačke h) ovog člana Gradskoj upravi, ukoliko je direktor srednje škole s područja Grada,
- podnosi izvještaj iz tačke h) ovog člana nadležnom općinskom organu, ukoliko je direktor srednje škole sa područja izvan Grada,
- utvrđuje preliminarnu rang-listu učenika primljenih u prvi razred, na prijedlog komisije za prijem učenika u prvi razred,
- rješava po žalbama i prigovorima na rad nastavnika, stručnih i drugih saradnika,
- utvrđuje preliminarnu listu radnika koji su djelomično ili potpuno ostali bez radnih zadataka,
- predlaže školskom odboru odluku o raspisivanju konkursa za prijem radnika,
- predlaže školskom odboru odluku o raspisivanju konkursa za prijem pripravnika,
- izvršava odluke školskog odbora i nastavničkog vijeća,
- podnosi finansijski izvještaj školskom odboru i osnivaču,
- vrši i druge poslove utvrđene relevantnim propisima i pravilima srednje škole.

Član 148.

(Prestanak mandata)

- Dužnost direktora prestaje:
  - istekom mandata,
  - na lični zahtjev,
  - sticanjem nekog od uvjeta za prestanak radnog odnosa zbog odlaska u penziju,
  - razrješenjem prije isteka mandata uz saglasnost Vlade i
  - drugim slučajevima utvrđenim zakonom, provedbenim aktima i pravilima srednje škole, uz saglasnost Vlade.
- Odluku o prestanku dužnosti direktora donosi školski odbor.

Član 149.

(Razrješenje direktora)

Školski odbor provodi proceduru razrješenja direktora prije isteka mandata ako:

- se utvrdi da ne izvršava obaveze iz ovog zakona,
- se utvrdi u zakonom propisanom postupku, a na osnovu relevantne medicinske dokumentacije da boluje od zarazne ili duševne bolesti, da je alkoholičar, ovisnik o opijatima, a što će se preciznije urediti pravilima škole,
- je izrečena pravosnažna presuda ili mjera zbog počinjenog jednog ili više krivičnih djela za koja se odredbama važećeg krivičnog zakona može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više,
- se utvrdi da je škola odnosno direktor odgovoran za teži prekršaj iz ovog zakona,
- se utvrdi da škola ne ostvaruje važeći nastavni plan i program ili ga ostvaruje s utvrđenim, odnosno neotklonjenim nedostacima i nepravilnostima,
- direktor ne postupi po nalogu, odnosno mjeri suda, Ministarstva ili inspektora za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti odnosno nedostataka, u skladu sa ovim zakonom,
- školski odbor u skladu sa zakonom o ustanovama utvrdi da nesavjesno i nestručno obavlja poslove direktora,
- postupajući suprotno ovom zakonu i poslovniku, onemogućuje rad organa i tijela škole,
- fizički kažnjava, omalovažava i vrijeđa ličnost učenika, radnika i roditelja, ili neprimjerenim ponašanjem narušava ugled škole, ugled prosvjetnog radnika i društva u cjelini, a što se preciznije uređuje kućnim redom sa etičkim kodeksom.
- ne organizuje ocjenjivanje rada radnika svake dvije godine i
- drugim slučajevima u skladu sa zakonom.

Član 150.
(Suspendizija direktora)

- (1) U slučaju kada je protiv direktora potvrđena optužnica za krivična djela za koja se odredbama važećeg krivičnog zakona može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više, srednja škola obavezna je obavijestiti osnivača radi donošenja odluke o suspendiziji do okončanja krivičnog postupka, odnosno isteka mandata.
- (2) U situacijama kada se pokrene procedura utvrđivanja odgovornosti direktora u skladu sa članom 149. tač. a), b), e), f), g), h), i) i j) ovog zakona školski odbor može suspendovati direktora škole do pokretanja procedure razrješenja, a najduže šest mjeseci.
- (3) Suspendovani direktor ima pravo žalbe na odluku o suspendiziji koja se podnosi ministru.
- (4) Za vrijeme trajanja suspendizije direktor ostvaruje prava u skladu sa članom 129. ovog zakona.
- (5) Za vrijeme suspendizije školski odbor će ovlastiti lice iz reda nastavnika ili stručnih saradnika škole, koji ispunjava uvjete iz stava (1) člana 146. ovog zakona, da pored poslova i zadataka svog radnog mjesta obavlja i poslove direktora koji ne trpe odlaganja.
- (6) Ako školski odbor ne postupi u skladu sa članom 149. stav (1) i st. (2) i (5) ovog člana, ministar će na osnovu pisane inicijative za razrješenje naložiti školskom odboru da provede postupak razrješenja direktora u roku od sedam dana.
- (7) Ukoliko školski odbor ne postupi po nalogu ministra iz stava (6) ovog člana, Vlada će u roku od 15 dana razrješiti školski odbor i istovremeno imenovati vršioce dužnosti članova školskog odbora, koji će u skladu sa nalogom ministra iz stava (6) ovog člana razrješiti dužnosti direktora, u roku od sedam dana.
- (8) Pisanu inicijativu za razrješenje dužnosti direktora može pokrenuti:
  - a) školski odbor,
  - b) Vlada putem nadležnog ministarstva,
  - c) nastavničko vijeće većinom članova,
  - d) radnici putem sindikalnog povjerenika i
  - e) vijeće roditelja putem člana školskog odbora-predstavnika roditelja učenika.
- (9) Školski odbor dužan je u roku od sedam dana razmotriti pisanu inicijativu za razrješenje dužnosti direktora, utvrditi da li su ispunjeni zakonom predviđeni uvjeti za razrješenje, donijeti odluku o razrješenju direktora i odluku o imenovanju vršioca dužnosti direktora i o tome u pisanoj formi obavijestiti predlagača inicijative i osnivača, odnosno Ministarstvo, a najkasnije u roku od sedam dana.

Član 151.

(Pomoćnik direktora i voditelj dijela nastavnog procesa)

- (1) Srednja škola, u skladu sa pedagoškim standardima i normativima ima pravo na pomoćnika direktora i/ili voditelja dijela nastavnog procesa.
- (2) Pomoćnika direktora ili voditelja dijela nastavnog procesa u skladu sa pravilima škole postavlja direktor škole, nakon provedene procedure koja prvo podrazumijeva interno oglašavanje u školi, a ukoliko se ne izvrši izbor iz reda nastavnika i stručnih saradnika radnika u školi, škola objavljuje javni konkurs.
- (3) Pomoćnik direktora, odnosno voditelj dijela nastavnog procesa raspoređuje se se na to mjesto na period trajanja mandata direktora škole, uz obavezu potvrđivanja raspoređivanja ili provođenja procedure iz stava (2) ovog člana za svaki naredni mandat istog ili drugog direktora.
- (4) Na pomoćnika direktora i voditelja dijela nastavnog procesa analogno se primjenjuju odredbe člana 146. st. (1), (5), (6) i (10) ovog zakona.

Član 152.
(Sekretar škole)

- (1) Srednja škola ima sekretara škole, koji obavlja upravne, administrativne, normativno-pravne i druge pravne i organizacijske poslove, a čiji su profil i stručna sprema propisani pedagoškim standardima i normativima.
- (2) Sekretar škole obavezan je polagati stručni ispit.
- (3) Bliži propis o stručnom ispitu iz stava (2) ovog člana donosi ministar.

XIII - STRUČNI ORGANI

Član 153.
(Sastav stručnih organa)

- (1) U srednjoj školi formiraju se stručni organi:
  - a) nastavničko vijeće, kojeg čine svi nastavnici i stručni saradnici koji učestvuju u odgojno-obrazovnom procesu i psihosocijalnom razvoju učenika,
  - b) odjeljenjsko vijeće, kojeg čine svi nastavnici koji izvode nastavu u datom odjeljenju i
  - c) stručni aktiv nastavnika određenih nastavnih oblasti.
- (2) Bliže odredbe o radu stručnih organa utvrđuju se pravilima škole.
- (3) Rad stručnih organa srednje škole uređuje se poslovnikom o radu stručnih organa koji donosi nastavničko vijeće.

Član 154.

(Nadležnost nastavničkog vijeća)

- (1) Nastavničko vijeće obavlja slijedeće poslove:
  - a) na prijedlog direktora utvrđuje konačan prijedlog godišnjeg programa rada srednje škole;
  - b) prati realiziranje nastavnog plana i programa i preduzima mjere za njegovo izvršenje;
  - c) na prijedlog direktora utvrđuje podjelu predmeta na nastavnike, razredništvo i voditelje sekcija;
  - d) na prijedlog odjeljenjskog vijeća utvrđuje potrebu uvođenja posebnog oblika nastave (dopunska, instruktivna, konsultativna, dodatna i sl.);
  - e) utvrđuje obim i raspored instruktivno-konsultativne nastave za vanredne učenike;
  - f) analizira izvještaje odjeljenjskih vijeća o uspjehu učenika i radu odjeljenjskih vijeća i donosi odgovarajuće odluke i mjere;
  - g) odlučuje o žalbama i prigovorima na zaključne ocjene iz člana 91. ovog zakona;
  - h) na prijedlog direktora utvrđuje sastav komisija za polaganje ispita i raspored polaganja ispita koji se u skladu sa ovim zakonom obavljaju u srednjoj školi;
  - i) utvrđuje obavezu polaganja razrednih, predmetnih i dopunskih ispita koji se u skladu sa ovim zakonom obavljaju u srednjoj školi;
  - j) razmatra izvještaje o polaganju ispita i s tim u vezi donosi odgovarajuće odluke;
  - k) donosi odluke o organizaciji obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi i preduzima mjere za unapređivanje tog rada;
  - l) razmatra zahtjeve za prelazak učenika iz jedne srednje škole u drugu shodno čl. 81, 82, 83. i 84. ovog zakona;
  - m) utvrđuje prijedlog i razmatra izvještaje o realizaciji programa stručnog usavršavanja nastavnika i stručnih saradnika;
  - n) utvrđuje program rada stručnih organa i komisija;
  - o) razmatra izvještaje o izvršenom stručnom i inspekcijskom nadzoru;
  - p) odlučuje o zahtjevima učenika;
  - r) razmatra prijedlog direktora i odjeljenjskog vijeća u vezi sa izricanjem pohvala, odgojno-disciplinskih mjera i donosi odgovarajuće odluke;
  - s) utvrđuje prijedlog posebnih programa za nadarene učenike;

- t) preporučuje nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature;
  - u) obavlja i druge poslove predviđene ovim zakonom, pravilima škole i drugim relevantnim propisima.
- (2) Sjednicu nastavničkog vijeća zakazuje i njom predsjedava direktor srednje škole.
  - (3) U slučaju sprječenosti direktora sjednicu zakazuje i njom predsjedava pomoćnik direktora/voditelj nastavnog procesa.

Član 155.

(Nadležnosti odjeljenjskog vijeća)

- (1) Odjeljenjsko vijeće obavlja slijedeće poslove:
  - a) kontinuirano prati rad i napredovanje učenika u odjeljenju,
  - b) prati realizaciju nastavnog plana i programa,
  - c) prati razvoj učenika i predlaže izbor programa za nadarene učenike i izbor programa i oblika nastave za učenike koji imaju poteškoće u savladavanju nastavne građe,
  - d) analizira rad nastavnika i stručnih saradnika i predlaže mjere za unapređivanje njihovog i ukupnog obrazovno-odgojnog rada,
  - e) ujednačava kriterije i pristup nastavnika u obrazovno-odgojnom procesu,
  - f) predlaže, odnosno izriče odgojno-disciplinske mjere,
  - g) donosi mišljenje po prigovoru shodno članu 90. ovog zakona i isto dostavlja nastavničkom vijeću na odlučivanje,
  - h) na osnovu zaključnih ocjena utvrđuje opći uspjeh učenika,
  - i) obavlja i druge poslove utvrđene pravilima srednje škole i drugim relevantnim propisima.
- (2) Sjednicama odjeljenjskog vijeća predsjedava razrednik.
- (3) U slučaju sprječenosti razrednika da zakaže sjednicu ili to ne učini na zahtjev direktora sjednicu zakazuje i istom predsjedava direktor škole.

Član 156.

(Stručni aktivni)

- (1) U srednjoj školi formiraju se stručni aktivni koje čine nastavnici određenih nastavnih oblasti.
- (2) Sjednicama stručnog aktiva predsjedava voditelj stručnog aktiva.
- (3) Voditelja stručnog aktiva bira stručni aktiv na period od jedne godine.
- (4) Stručni aktiv obavlja slijedeće poslove:
  - a) prati realizaciju nastavnog plana i programa i predlaže mjere za njegovo unapređivanje,
  - b) predlaže inovacije i izmjene nastavnog plana i programa u skladu s tehnološkim i naučnim razvojem i dostignućima u toj oblasti,
  - c) ujednačava kriterije i pristup u radu nastavnika u obrazovno-odgojnom procesu,
  - d) daje prijedlog direktoru u vezi s podjelom predmeta na nastavnike,
  - e) učestvuje u izradi i izboru programa stručnog usavršavanja nastavnika,
  - f) učestvuje u radu asocijacije stručnih aktiva srednjih škola iz iste nastavne oblasti,
  - g) preporučuje nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature za potrebe srednje škole,
  - h) obavlja i druge poslove utvrđene pravilima srednje škole i drugim relevantnim propisima,
- (5) Sjednicu stručnog aktiva zakazuje i njom predsjedava predsjednik stručnog aktiva.
- (6) U slučaju sprječenosti predsjednika da zakaže sjednicu ili to ne učini na zahtjev direktora sjednicu zakazuje i njom predsjedava direktor škole.
- (7) Pored stručnih aktiva iz stava (1) ovog člana u srednjoj školi po istim principima se formira i, u okviru propisanih poslova, radi pedagoško-psihološko-socijalna služba.

XIV - ORGANIZIRANJE UČENIKA I RODITELJA

Član 157.

(Vijeće učenika)

- (1) Vijeće učenika škole bira se svake godine i čine ga predstavnici odjeljenjskih zajednica.
- (2) Učenici u školi mogu formirati i udruženje učenika pojedinih razreda.
- (3) Vijeće učenika bira predsjednika, zamjenika predsjednika i sekretara većinom glasova članova vijeća.
- (4) Vijeće učenika učestvuje u kreiranju i predlaganju rješenja za pitanja koja su u vezi sa:
  - a) odvijanjem nastavnog procesa,
  - b) organiziranjem vannastavnih aktivnosti,
  - c) organiziranjem izleta i ekskurzija,
  - d) učešćem učenika u saradnji škole sa društvenom zajednicom,
  - e) organiziranjem pomoći za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama,
  - f) prevencijom maloljetničke delinkvencije i
  - g) drugim aktivnostima utvrđenim pravilima škole.
- (5) Predsjednik vijeća učenika ili član kojeg on odredi može prisustvovati sjednicama stručnih organa i organa upravljanja na kojima se raspravlja o pitanjima značajnim za učenike, bez prava na odlučivanje.
- (6) Način rada vijeća učenika regulira se poslovníkom koji donosi vijeće učenika uz saglasnost direktora, koji je obavezan učenicima pružiti stručnu pomoć pri formiranju vijeća učenika.
- (7) Broj članova, način i procedura osnivanja i rada vijeća učenika utvrđuje se općim aktom škole.

Član 158.

(Prava i obaveze roditelja/staratelja/usvojitelja)

- (1) Roditelji, odnosno staratelji i usvojitelji djece, kao najodgovorniji za njihov pravilan odgoj i razvoj imaju pravo i obavezu da se staraju o njihovom odgoju i obrazovanju.
- (2) Prava i obaveze koje proističu iz te uloge roditelja/staratelja/usvojitelja ostvaruju se u skladu sa zakonom i ostalim propisima.
- (3) Roditelji/staratelji/usvojitelji imaju pravo ovlastiti, izjavom ovjerenom kod nadležnog općinskog organa, drugo lice da umjesto njega prisustvuje roditeljskim sastancima, odnosno informacijama.

Član 159.

(Vijeće roditelja škole)

- (1) Vijeće roditelja srednje škole bira se svake školske godine, a čini ga po jedan roditelj iz svakog odjeljenja škole.
- (2) Vijeće roditelja škole bira predsjednika i zamjenika predsjednika većinom glasova, a prvu sjednicu vijeća saziva direktor škole.
- (3) Vijeće roditelja učestvuje u kreiranju i predlaganju rješenja za pitanja koja su u vezi sa:
  - a) unapređivanjem uvjeta rada škole i odgojno-obrazovnog procesa,
  - b) povezivanjem škole s ostalim institucijama u nastavnim i vannastavnim aktivnostima,
  - c) biranjem predstavnika roditelja u školski odbor od prijavljenih kandidata,
  - d) učešćem u pripremi i realizaciji odgovarajućih projekata koji podržavaju i promoviraju obrazovni i odgojni rad u školi, posebno s ciljem praćenja i preveniranja maloljetničke delinkvencije,
  - e) razvijanjem komunikacija i odnosa između učenika, nastavnika i roditelja i
  - f) drugim poslovima utvrđenim pravilima škole i drugim relevantnim aktima.
- (4) Način rada vijeća roditelja regulira se poslovníkom koji donosi vijeće roditelja uz saglasnost direktora.
- (5) Predsjednik vijeća roditelja ili član kojeg on odredi može prisustvovati sjednicama stručnih organa na kojima se raspravlja o pitanjima značajnim za učenike i roditelje, bez prava na odlučivanje.

Član 160.

(Vijeće roditelja srednjih škola Kantona)

- (1) Na nivou Kantona može se formirati vijeće roditelja.
- (2) Vijeće roditelja iz stava (1) ovog člana čini po jedan predstavnik roditelja iz svake srednje škole Kantona, kojeg predlaže vijeće roditelja škole.
- (3) Vijeće roditelja učestvuje u kreiranju i predlaganju rješenja za pitanja koja su u vezi sa:
  - a) unapređivanjem uvjeta rada škola,
  - b) povezivanjem škola s ostalim institucijama i ustanovama u nastavnim i vannastavnim aktivnostima,
  - c) učešćem u pripremi i realizaciji odgovarajućih projekata koji podržavaju i promoviraju obrazovni rad u školama, posebno programa koji se odnose na suzbijanje maloljetničke delinkvencije,
  - d) razvijanjem komunikacija i odnosa između učenika, nastavnika i roditelja i
  - e) drugim poslovima utvrđenim relevantnim aktima.
- (4) Način rada vijeća roditelja regulira se poslovníkom o radu.

XV - DOM UČENIKA

Član 161.

(Djelatnost i organizacija doma učenika)

- (1) Dom učenika je ustanova u kojoj se obezbjeđuje obrazovanje i odgoj, smještaj i ishrana, kulturna djelatnost, fizička rekreacija i zadovoljavanje drugih potreba učenika srednjih škola.
- (2) Dom učenika može se organizirati kao posebna ustanova ili kao jedinica u sastavu srednje škole.
- (3) Na dom učenika analogno se primjenjuju sve odredbe ovog zakona kojima se reguliraju: status srednje škole što podrazumijeva osnivanje, rad i prestanak rada, godišnji program rada i izvještaj, nadzor nad radom, prijem učenika, prava i obaveze učenika, nastavnika i stručnih saradnika, organi upravljanja, rukovođenja i kontrole poslovanja, opći akti, vođenje dokumentacije i evidencije i drugo.

Član 162.

(Pedagoški standardi i normativi za dom učenika)

- (1) Za osnivanje domova učenika osnivač je dužan da, pored općih uvjeta utvrđenih ovim zakonom, osigura sredstva i uvjete u skladu sa pedagoškim standardima i normativima za dom učenika.
- (2) Pedagoške standarde i normative iz stava (1) ovog člana donosi Vlada.

Član 163.

(Rad doma učenika)

- (1) Poslovi, ciljevi, zadaci, sadržaj, vrsta i obim obrazovno-odgojnih aktivnosti u domu učenika utvrđuju se programom obrazovno-odgojnog rada.
- (2) Jedinstveni program obrazovno-odgojnog rada za sve domove učenika donosi ministar.
- (3) Bliži propis o radu doma učenika, odnosno uvjete za prijem učenika, finansiranje smještaja i prehrane u učeničkim domovima donosi ministar.

Član 164.

(Pravila doma)

- (1) Dom učenika ima pravila doma učenika, koja donosi školski/upravni odbor.
- (2) Pravila doma učenika iz stava (1) ovog člana, pored odredaba utvrđenih ovim zakonom, sadrže i odredbe koje se odnose na:
  - a) stručno usavršavanje odgajatelja i stručnih saradnika doma učenika,
  - b) saradnju doma učenika sa srednjim školama i drugim odgovarajućim ustanovama,
  - c) način upisa i prijema u dom učenika,
  - d) zdravstvenu zaštitu učenika u domu,
  - e) druga pitanja kojima se posebno regulira rad u domu.

Član 165.

(Stručni organi)

- (1) Stručni organ doma učenika je pedagoško vijeće koje čine svi odgajatelji i stručni saradnici doma učenika.
- (2) Dom učenika može imati i druge stručne organe koje formira u zavisnosti od svojih potreba, u skladu s pravilima doma.
- (3) Bliže odredbe o sadržaju i načinu rada stručnih organa doma učenika utvrđuju se pravilima doma učenika.

Član 166.

(Odgajatelji i direktor)

- (1) Odgajatelj u domu učenika može biti lice koje ispunjava uvjete za nastavnika, pedagoga ili psihologa u srednjoj školi, sa završenim VII stepenom stručne spreme, odnosno najmanje I ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa.
- (2) Za direktora doma učenika može biti imenovano lice koje pored općih uvjeta ispunjava uvjete za odgajatelja u domu učenika i ima završen najmanje VII stepen stručne spreme, odnosno najmanje II ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa, te koje se ističe organizacionim sposobnostima i moralnim kvalitetima i ima najmanje osam godina radnog iskustva, od čega najmanje pet godina u odgojno-obrazovnom radu.

XVI - SINDIKAT ŠKOLE

Član 167.

(Organiziranje sindikata u srednjoj školi i domu učenika)

- (1) U srednjoj školi i domu učenika može se organizirati sindikat.
- (2) Srednja škola i dom učenika dužni su omogućiti rad i djelovanje sindikata u skladu sa propisima kojima se reguliraju radni odnosi.
- (3) Odnosi između sindikata škole/doma učenika i poslodavca, reguliraju se zakonom, kolektivnim ugovorom za djelatnost srednjeg obrazovanja, pravilima škole/doma učenika i drugim propisima relevantnim za ovu oblast.

XVII - POTREBE I INTERESI KANTONA U SREDNJEM OBRAZOVANJU

Član 168.

(Potrebe i interesi Kantona)

- (1) U smislu ovog zakona, potrebe i interesi Kantona u ostvarivanju obrazovanja i odgoja učenika u srednjim školama na teritoriji Kantona su:
  - a) organiziranje općeg i stručnog obrazovanja na osnovu dostignuća savremene nauke, tehnologije i društvenog razvoja za sticanje znanja i vještina za rad i nastavak obrazovanja,
  - b) unapređivanje djelatnosti srednjeg obrazovanja i obezbjeđivanje uvjeta rada škole u skladu sa propisima i kretanjima na tržištu rada,
  - c) osiguravanje dostupnosti srednjeg obrazovanja prema sposobnostima i mogućnostima učenika, a posebno nadarenih učenika koji postižu natprosječne rezultate,
  - d) organiziranje takmičenja učenika,
  - e) stipendiranje redovnih učenika,
  - f) stručno usavršavanje nastavnika,
  - g) dopunsko obrazovanje i prekvalificiranje odraslih,
  - h) izdavanje školskih udžbenika i priručnika i druge stručne literature za potrebe srednje škole,
  - i) učestvovanje učenika u realiziranju Dana Kantona Sarajevo i drugih društveno korisnih manifestacija i projekata,
  - j) praćenje i unapređivanje aktivnosti udruženja, ustanova i organizacija od interesa za srednje obrazovanje.
- (2) Sredstva za ostvarivanje interesa i realizaciju aktivnosti iz stava (1) ovog člana obezbjeđuju se iz Budžeta Kantona i učešćem drugih pravnih i fizičkih lica u njihovom finansiranju.
- (3) S ciljem ravnopravnog uključivanja obrazovnog sistema u Evropski prostor obrazovanja, Skupština na prijedlog Vlade donijet će srednjoročnu razvojnu Strategiju obrazovanja i nauke u Kantonu Sarajevo.

Član 169.
(Imovina)

- (1) Srednja škola stiče imovinu, upravlja njome i koristi je u skladu sa zakonom.
- (2) Nepokretnosti i druga imovina srednje škole obezbijedena od osnivača za osnivanje i rad srednje škole imovina je osnivača, ako aktom o osnivanju ustanove nije drugačije određeno.
- (3) Imovina stečena obavljanjem registrirane djelatnosti srednje škole, kao i imovina stečena na osnovu zavještanja i poklona ili na drugi zakonit način svojina je osnivača i istom raspolože srednja škola koja je tu imovinu stekla.
- (4) Imovina iz stava (3) ovog člana može se sticati samo u cilju obavljanja, razvijanja i unapređenja osnovne djelatnosti i ne može biti korištena u cilju promjene statusa srednje škole ili uzurpacije prava osnivača od strane drugih subjekata ili same srednje škole.
- (5) Imovina iz st. (2) i (3) ovog člana ne može se otuđiti ili na neki drugi način opteretiti bez prethodne saglasnosti osnivača, a može se koristiti samo u cilju obavljanja registrirane djelatnosti u skladu sa ovim zakonom.
- (6) Imovina srednje škole kao javne ustanove amortizira se u skladu sa zakonom.
- (7) Imovinu i imovinske interese srednje škole kao javne ustanove zastupa i štiti Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo.

XVIII - FINANSIRANJE SREDNJEG OBRAZOVANJA

Član 170.

(Obaveza obezbjeđivanja sredstava)

- (1) Osnivač srednje škole obezbjeđuje sredstva potrebna za osnivanje škole, njen rad u skladu sa pedagoškim standardima i normativima za srednju školu.
- (2) Osnivač je obavezan finansirati, odnosno sufinansirati sljedeće:
  - a) plaće i naknade svih radnika,
  - b) stručno usavršavanje i obuku radnika,
  - c) obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju,
  - d) rad sa nadarenim učenicima i školska takmičenja učenika,
  - e) rad eksperimentalne srednje škole,
  - f) troškove nastave i druge materijalne troškove,
  - g) tekuće i investiciono održavanje objekata i opreme,
  - h) prijevoz učenika iz člana 112. ovog zakona.

Član 171.

(Sticanje prihoda)

- (1) Pored sredstava koja osigurava osnivač iz člana 170. ovog zakona srednja škola može sticati prihode pod uvjetom da ne ugrozi osnovnu registriranu djelatnost, i to iz:
  - a) tekućih transfere drugih nivoa vlasti i međunarodnih organizacija,
  - b) donacijom pravnih i fizičkih lica,
  - c) vlastitih prihoda škole koje uredbom utvrdi Vlada.
- (2) Prihodi iz stava (1) ovog člana uplaćuju se u skladu sa Pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije BiH i prihodi su srednje škole koja je prihod ostvarila.

Član 172.

(Kriteriji za finansiranje)

Rad srednjih škola kao javnih ustanova finansira se iz Budžeta Kantona na osnovu odluke sa kriterijima finansiranja koju na prijedlog Ministarstva donosi Vlada.

XIX - SAMOUPRAVNI DJELOKRUG GRADA I OPĆINA
NA PODRUČJU KANTONA U OBLASTI SREDNJEG
OBRAZOVANJA

Član 173.

(Samoupravni djelokrug Grada i općina)

- (1) Grad u okviru samoupravnog djelokruga na svom području:
  - a) bira predstavnika u školski i nadzorni odbor,
  - b) pokreće inicijativu za osnivanje i ukidanje srednjih škola,

- c) izrađuje zbirne izvještaje o upisu učenika, radu i uvjetima rada srednjih škola,
- d) učestvuje u zadovoljenju materijalnih i prostornih potreba srednjih škola,
- e) ostvaruje saradnju sa direktorima i roditeljima učenika srednjih škola,
- f) u koordinaciji sa Ministarstvom i srednjim školama uspostavlja saradnju srednjih škola sa srednjim školama u drugim gradovima i inozemstvu,
- g) osigurava i pomaže realiziranje javnih, kulturnih i sportskih manifestacija u školama na području Grada,
- h) učestvuje u uspostavljanju i realiziranju saradnje škola sa nevladinim i drugim organizacijama.
- (2) Na općine izvan područja Grada, u okviru samoupravnog djelokruga za škole sa svog područja, analogno se primjenjuje stav (1) ovog člana.
- (3) Odluke iz samoupravnog djelokruga Grada iz stava (1) ovog člana donosi Gradsko vijeće.
- (4) Odluke iz samoupravnog djelokruga općina iz stava (2) ovog člana donosi općinsko vijeće.

XX - KAZNENE ODREDBE

Član 174.

(Kazne za teže prekršaje srednje škole)

- (1) Novčanom kaznom od 2.000 do 7.000 KM kaznit će se za prekršaj srednja škola, odnosno dom učenika ako:
  - a) otpočne s radom prije nego što je to propisano (čl. 25. i 26. ovog zakona),
  - b) izda svjedodžbu ili drugu javnu ispravu o završenom obrazovanju protivno važećim propisima ili na drugi način zloupotrijebi pečat srednje škole (član 26. ovog zakona),
  - c) organizira rad po odgovarajućem programu srednje škole izvan svog sjedišta i počne s radom prije nego što ispuni uvjete za rad (član 31. ovog zakona),
  - d) izvodi nastavu po nastavnom planu i programu koji nije donio ili odobrio nadležni organ (čl. 36. i 37. ovog zakona),
  - e) prekine nastavu bez odobrenja ministra (član 44. ovog zakona),
  - f) ako se u srednjoj školi upotrebljavaju udžbenici i nastavna sredstva bez odobrenja nadležnog organa (član 53. ovog zakona),
  - g) obavi dopunske, popravne, razredne, vanredne, maturaške, majstorske i završne ispite suprotno donesenim propisima (čl. 59, 74, 76, 77, 78, 91. i 92. ovog zakona),
  - h) izvrši upis u srednju školu suprotno kriterijima koje na prijedlog ministra utvrđuje Vlada (član 72. stav (3) ovog zakona),
  - i) ne organizira nastavu za vanredne polaznike (član 76. ovog zakona),
  - j) pri sticanju i korištenju prihoda ne postupa u skladu sa propisima (član 171. ovog zakona).
- (2) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u srednjoj školi, odnosno domu učenika, novčanom kaznom od 1.000 do 3.000 KM.
- (3) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana, za koje se utvrdi lična odgovornost, kaznit će se nastavnik novčanom kaznom do 1.000 KM.
- (4) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana, za koje se utvrdi da nije u pisanoj formi upozorio na nezakonito postupanje nastavnika, direktora škole i školski odbor, kaznit će se sekretar škole novčanom kaznom do 1.000 KM.

Član 175.

(Kazne za lakše prekršaje)

- (1) Novčanom kaznom od 1.000 do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj srednja škola, odnosno dom učenika ako:
  - a) omogućiti političko djelovanje u srednjoj školi (član 5, 142. stav (8) i član 146. stav (6) ovog zakona),
  - b) učenici u toku dana imaju veći broj časova od broja časova utvrđenih ovim zakonom (član 43. ovog zakona),

- c) ne donese godišnji program rada za tekuću školsku godinu (član 47. ovog zakona),
  - d) ne podnese izvještaj o uspjehu učenika u učenju i vladanju na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine (član 48. ovog zakona),
  - e) organizira nove oblike rada suprotno propisu (član 51. ovog zakona),
  - f) ne vrši ocjenjivanje učenika u skladu sa propisom kojeg donosi ministar (član 87. ovog zakona),
  - g) uputi učenika da ponovi razred, a da o prigovoru na zaključnu ocjenu nije odlučilo nastavničko vijeće (član 90. u vezi sa čl. 80. i 92. ovog zakona),
  - h) ne vodi propisanu dokumentaciju i evidenciju (član 96. ovog zakona),
  - i) ne organizira ljekarski pregled, u zdravstvenoj ustanovi kao javnoj ustanovi, radnika srednje škole (član 126. ovog zakona),
  - j) ne izvrši ocjenjivanje rada nastavnika i stručnih saradnika u skladu sa pravilnikom (čl. 127. i 128. ovog zakona),
  - k) onemogućiti nesmetano i potpuno obavljanje nadzora (čl. 138. i 139. ovog zakona),
  - l) ne postupi u skladu sa pravilnicima i drugim provedbenim aktima koje donosi ministar,
  - m) ne postupi u skladu sa pedagoškim standardima i normativima koje donosi Vlada,
  - n) nastavu realizuje nastavni kadar koji nema profil i stručnu spremu utvrđenu nastavnim planom i programom, a da prethodno nije proveden postupak u skladu sa zakonom.
- (2) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana kaznit će se direktor, odnosno predsjednik i članovi školskog odbora srednje škole ili doma učenika, novčanom kaznom od 1.000 do 3.000 KM.
- (3) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana, za koje se utvrdi lična odgovornost, kaznit će se nastavnik novčanom kaznom do 1.000 KM.
- (4) Roditelj djeteta koji ne upiše dijete u srednju školu, odnosno ako dijete redovno ne pohađa nastavu u skladu sa članom 180. ovog zakona, kaznit će se za prekršaj, novčanom kaznom od 500 KM.
- (5) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana, za koje se utvrdi da nije u pisanoj formi upozorio na nezakonito postupanje nastavnika, direktora škole i školski odbor, kaznit će se sekretar škole novčanom kaznom do 1.000 KM.

Član 176.

(Plaćanje novčanih kazni)

Novčane kazne izrečene za prekršaje iz čl. 174. i 175. ovog zakona izriču se i plaćaju u valuti Bosne i Hercegovine utvrđenoj zakonom o valuti, u Budžet Kantona.

XX - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 177.

(Obaveze Vlade u donošenju i usklađivanju ostalih propisa i akata)

- (1) Vlada će na prijedlog Ministarstva, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti Odluku sa kriterijima za finansiranje srednjih škola (član 172. ovog zakona).
- (2) Vlada će na prijedlog Ministarstva, u roku od šest mjeseci uskladiti sve akte iz svoje nadležnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 178.

(Obaveze ministra u donošenju i usklađivanju ostalih propisa i akata)

- (1) Ministar će u roku od 12 mjeseci, od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti bliže propise o:
  - a) uvjetima za formiranje tripartitnog savjetodavnog vijeća, te nadležnostima i načinu njegovog rada (član 8. ovog zakona),
  - b) drugim oblicima obrazovno-odgojnog rada (član 42. ovog zakona),

- c) obimu i sadržaju godišnjeg programa rada i izvještaja o radu (član 47. ovog zakona),
  - d) osnivanju, radu eksperimentalne škole i proglašenju postojećih srednjih škola, odnosno odjeljena eksperimentalnim (član 51. ovog zakona),
  - e) udžbenicima i nastavnim sredstvima (član 53. ovog zakona),
  - f) napredovanju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika (čl. 87. ovog zakona),
  - g) načinu vođenja školske dokumentacije i evidencije (član 96. ovog zakona),
  - h) sadržaju sistematskog ljekarskog pregleda (član 126. ovog zakona),
  - i) načinu vršenja stručnog nadzora i stručne pomoći (član 141. ovog zakona),
  - j) izboru i radu školskog odbora i direktora (čl. 144. i 146) ovog zakona),
  - k) polaganju stručnog ispita sekretara (član 152. ovog zakona),
- (2) Ministar će u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:
- a) nastavne planove i programe za sve vrste srednjih škola predviđene ovim zakonom (čl. 36. i 37. ovog zakona),
  - b) pravilnik o sticanju V stepena obrazovanja i majstorskih zvanja za obrtnička zanimanja (član 60. ovog zakona),
  - c) pravilnik o inkluzivnom obrazovanju (član 67. ovog zakona),
  - d) jedinstveni program rada za domove učenika (član 163. ovog zakona) i
  - e) pravilnik o primjeni odredbi koje se odnose na učenike u obaveznom srednjem obrazovanju (član 180).

(3) Do donošenja novih nastavnih planova i programa koristit će se postojeći nastavni planovi i programi.

(4) Ministar će u roku od 12 mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona uskladiti sve akte iz svoje nadležnosti sa njegovim odredbama.

(5) Prilikom donošenja svih akata koji tretiraju problematiku iz nadležnosti sindikata ministar će provoditi konsultacije sa njihovim ovlaštenim predstavnicima.

(6) Ministar će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona raspisati javni poziv za izbor i imenovanje predsjednika i članova školskog odbora.

(7) Imenovanjem školskog odbora iz stava (6) ovog člana po sili zakona prestaje mandat licima zatečenim na poziciji predsjednika i člana školskog odbora.

(8) S ciljem efektivnijeg upravljanja budžetskim sredstvima i javnim prihodima Ministarstvo u ime osnivača može za sve ili više škola provoditi javne nabavke.

Član 179.

(Obaveza škola u donošenju i usklađivanju ostalih propisa i akata)

Srednje škole i domovi učenika dužni su uskladiti pravila i druga akta sa odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 180.

(Obavezno srednje obrazovanje)

- (1) Za sve učenike do navršene njihove 18. godine života srednje obrazovanje u trajanju od dvije godine je obavezno.
- (2) Ministarstvo će, u saradnji sa srednjim školama i relevantnom obrazovnom i drugom infrastrukturom, uraditi programe za sticanje odgovarajućeg zanimanja I i II stepena za učenike koji iz određenih razloga ne mogu završiti srednju školu u trajanju od tri odnosno četiri godine, što podrazumijeva i definiranje nove obrazovne nomenklature zanimanja za I i II stepen složenosti.
- (3) Obavezuje se Ministarstvo da u Budžetu planira sredstva za realizaciju programa iz stava (2) ovog člana.

- (4) Primjena odredbi člana 76. stav (4) i čl. 80, 83, 84. i 85. a u vezi sa članom 81. ovog zakona, te člana 112. ovog zakona, će se regulisati pravilnikom koji donosi ministar.

Član 181.

(Radnici zatečeni na radu u srednjoj školi)

- (1) Lica zatečena na poslovima nastavnika praktične nastave u skladu sa važećim nastavnim planom i programom u školama za srednje stručno obrazovanje i obuku sa završenim IV stepenom obrazovanja, a koja na dan stupanja na snagu ovog zakona imaju najmanje 30 godina radnog iskustva na tim poslovima, mogu i dalje izvoditi ovu nastavu.
- (2) Lica zatečena na poslovima nastavnika općeobrazovne i stručno-teoretske nastave, u radnopravnom statusu na neodređeno radno vrijeme, sa završenim prvim ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa mogu nastaviti rad na tim poslovima.
- (3) Lica zatečena na poslovima sekretara škole obavezna su položiti stručni ispit, u roku od godinu dana od donošenja pravilnika iz člana 152. stav (2) ovog zakona.
- (4) Lica zatečena na poziciji direktora škole, nakon okončanja tekućeg mandata, mogu biti imenovana na dužnost direktora u istoj školi još jedanput ako na poziciji direktora škole nisu bili duže od četiri godine.
- (5) Pripravnici i lica koja izvode nastavu, a obavezna su polagati stručni ispit, odnosno pedagoško-psihološku i metodičko-didaktičku grupu predmeta, a koja su na dan stupanja na snagu ovog zakona zatečena na radu u srednjoj školi, okončat će svoje obaveze shodno odredbama ovog zakona.
- (6) Vlada će pedagoškim standardima i normativima urediti omjer angažmana lica izabranog na poziciju direktora, u školama koje imaju manji broj odjeljenja na minimalan broj odjeljenja, u smislu rasporeda radnih obaveza na poslovima direktora i poslovima nastavnika, odnosno stručnog saradnika.

Član 182.

(Prestanak važenja zakona)

Danom početka primjene ovog zakona na području Kantona prestaje da važi Zakon o srednjem obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 23/10 i 1/16).

Član 183.

(Stupanje na snagu i primjena)

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", a primjenjivat će se od školske 2017/2018. godine.

Broj 01-02-18343/17
10. maja 2017. godine
Sarajevo

Predsjedateljica
Skupštine Kantona Sarajevo
Prof. Ana Babić, s. r.

Na osnovu člana 12. tačka b), člana 18. tačka b) Ustava Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 1/96, 2/96, 3/96, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04 i 6/13) i člana 59. stav (3) Okvirnog Zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 18/03), Skupština Kantona Sarajevo, na sjednici održanoj dana 10.05.2017. godine, donijela je

ZAKON

O OSNOVNOM ODGOJU I OBRAZOVANJU

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(Predmet zakona)

- (1) Ovim zakonom uređuje se:
  - a) obavljanje djelatnosti osnovnog odgoja i obrazovanja na području Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Kanton);
  - b) opća pitanja u vezi sa osnivanjem pravnih subjekata za osnovni odgoj i obrazovanje;
  - c) organizacija, finansiranje, upravljanje i rukovođenje procesom osnovnog odgoja i obrazovanja;

- d) djelatnost i uvjeti za obavljanje osnovnog odgoja i obrazovanja, usavršavanja i osposobljavanja učenika i radnika;
  - e) prava i obaveze nadležnih organa u oblasti osnovnog odgoja i obrazovanja;
  - f) uvjeti za sticanje javnih isprava i
  - g) druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti osnovnog odgoja i obrazovanja na području Kantona.
- (2) Izuzetno, djelatnost obrazovanja odraslih lica ostvaruje se u skladu s odredbama ovog zakona i Zakona o obrazovanju odraslih ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 40/15).

Član 2.

(Pojmovnik i definicije)

Centri su ustanove osnovnog odgoja, obrazovanja i rehabilitacije za učenike sa poteškoćama.

Deficit pažnje/hiperaktivni poremećaj (Attention Deficit Hyperactivity Disorder - ADHD) je neurobihevioralni poremećaj kod djece i adolescenata koji obilježava impulzivnost, kratkotrajna pažnja i hiperaktivnost. Ponekad se naziva minimalnom moždanom disfunkcijom.

Disgrafija je poremećaj u savladavanju vještine pisanja. Manifestuje se neurednim i nečitljivim rukopisom, slovima koja su različite veličine i neravna, nepovezana, a redovi su postavljeni koso ili ukrivo. Slova su okrenuta na pogrešnu stranu, nedostaju ili se zamjenjuju drugim slovima, rečenica je gramatički nepravilna.

Disleksija je neurološki poremećaj koji ometa učenje i obradu jezika i očituje se u problemima s čitanjem, pisanjem, govorom i/ili slušanjem; nemogućnost savladavanja čitanja i pisanja uprkos urednoj inteligenciji i dostatnom trudu. Riječ potiče od grčkih riječi dys (slab ili nedovoljan) i lexis (riječi ili jezik). Disleksija je kongenitalno uvjetovana, a neki smatraju da se osnove za organske razlike u centrima vezanima uz jezik u mozgu prenose genetski. Ne uzrokuju je mentalni ili osjetilni nedostaci, emotivni poremećaj ili kulturno uskraćivanje.

Diskalkulija predstavlja poremećaj sposobnosti računanja. Može da nastane kao posljedica disharmoničnosti u razvoju misaonih struktura i funkcija koje čine osnovu sposobnosti računanja ili kao posljedica ozljede kore mozga. To je teškoća u formiranju matematičkih pojmova i usvajanju matematičkih relacija i operacija. Nekada se javlja uz disgrafiju i disleksiju. O razvojnoj diskalkuliji govorimo u slučaju da se teškoće formiraju vrlo rano, a manifestuju se čim se počne sa matematičkim operacijama.

Dotatna nastava je individualizirani oblik rada za potencijalno nadarene učenike.

Dopunska nastava je individualizirani oblik rada u grupama za učenike koji ne prate redovni nastavni program s očekivanim nivoom uspjeha.

Drugi oblici odgojno-obrazovnog rada su poludnevne, višesatne ili jednosatne posjete učenika, u pratnji radnika škole - muzejima, pozorištima, galerijama, bibliotekama, sajmovima knjiga, književnim smotrama, sportsko-rekreativnim i drugim priredbama, svečanostima, kinima i drugim ustanovama i preduzećima u vezi sa obrazovnom djelatnošću.

Emocionalni poremećaj predstavlja karakteristične i trajne obrasce ponašanja, mišljenja i osjećanja koji znatno odstupaju od onog što je uobičajeno. Ove devijacije obično se javljaju u sferi volje, nagona i emocija. Glavna karakteristika ovog poremećaja jeste emocionalna nestabilnost u interpersonalnim odnosima i impulzivno ponašanje. Navedeno dolazi do izražaja već u ranoj odrasloj dobi.

Eksperimentalni program je program kojim se provjerava vrijednost novih obrazovnih sadržaja, oblika i metoda rada, kao i nove nastavne opreme.

Eksterna matura podrazumijeva provjeru i vrednovanje znanja koje su učenici stekli tokom devetogodišnjeg osnovnog odgoja i obrazovanja, a na osnovu nastavnih planova i programa.